

58
MINISTERUL CULTURII NAȚIONALE ȘI AL CULTELOR

ANUARUL
LICEULUI
NAȚIONAL
IAȘI

PE ANUL 1941-1942

IAȘI — INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE ȘI EDITURĂ ATH. GHEORGHIU — IAȘI

LIBRARY

UNIVERSITY OF
MICHIGAN
ANN ARBOR
MICHIGAN

ANUARUL LICEULUI
NAȚIONAL-IAȘI

MINISTERUL CULTURII NAȚIONALE ȘI AL CULTELOR

ANUARUL

LICEULUI NAȚIONAL

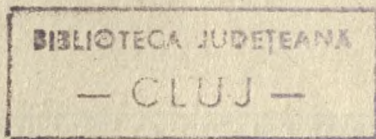
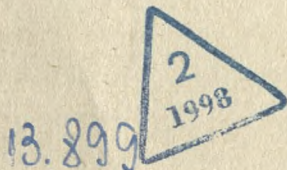
IAȘI

PE ANUL 1941—1942

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE ȘI EDITURĂ ATH. GHEORGHIU—IAȘI

S'A TIPĂRIT ACEST
ANUAR, ÎN ANUL 1943,
SUB DIRECȚIA PROF.
VIRGIL MARINEANU,
DIRECTORUL LICEU-
LUI NAȚIONAL IAȘI
ȘI SUB ÎNGRIJIREA
PROF. PETRE STATI

CUPRINSUL

	<u>Pag.</u>
I. Partea științifică-literară	
<i>Prof. Gh. Bălțeanu</i> . . . Cuvânt rostit la patronul Liceului (8 Noembrie),	1
<i>Gh. Ungureanu</i> N. Iorga școlar la Liceul Național din Iași .	5
<i>Const. Turcu</i> Zaharia Columb, un vechiu profesor al Liceului Național	21
<i>Prof. Gh. N. Fințescu</i> . Entomologie Horticolă	33
<i>Prof. George Munteanu</i> Imagini din Carpații Moldovei	69
<i>Prof. Gh. Florea</i> Plantele medicinale, colectarea, uscarea și conservarea lor	75
<i>Prof. Petre Stati</i> Spre viitor, poem simbolic în două tablouri, versiune nouă	87
<i>D. Ciurea</i> Vechile babilici creștine din România	105
<i>Prof. Zoe Claudian</i> . . . Psihologie contemporană	113
<i>Prof. Olga I. Comănescu</i> Câteva observațiuni asupra predării gramaticii	117
<i>Prof. Mihai Costăchescu</i> Știri vechi	121
<i>Prof. Traian Gheorghiu</i> Contribuția Academiei Mihăilene la crearea conștiinței noastre naționale	131
II. Partea statistică	
<i>(Darea de seamă și situația școlară pe anul 1941—1942)</i>	
Personalul Administrativ al liceului pe anul școlar 1941—1942	143
Membrii Eforiei Școlare 1941—1942	144

	<u>Pag.</u>
Tabloul personalului didactic și repartiția de ore pe anul școlar 1941—1942	145
Rezultatul concursului de admitere în clasa I-a și a V-a	153
Lista Profesorilor diriginți pe anul școlar 1941—1942	163
Situația școlară generală a elevilor liceului 1941—1942	164
Rezultatul examenului elevilor particulari din anul școlar 1941—1942.	192
Bacalaureați	196
Tablou de elevii bursieri și semibursieri din anul școlar 1941—1942..	198

I

Partea științifică-literară

Cuvânt rostit la patronul Liceului

— 8 Noembrie —

Păstrând cu sfințenie o veche tradiție, la 8 Noembrie al fiecărui an, Liceul Național de astăzi, Academia Mihăileană de odinioară, se îmbracă în haină de sărbătoare.

Dar printr'o fericită coincidență, 8 Noembrie, e ziua întregului neam. Zi de freamăt de bucurie, de exaltare națională. Ziua în care milioanele de români de pretutindeni înconjoară cu dragoste și devotament pe acela pe care soarta L-a hărăzit să prezideze destinele neamului românesc, în epoca unor tragice frământări și prefaceri, când întreaga omenire trăiește clipe de uriașă înclăstare.

Onomastica Augustului Suveran, care și-a început domnia în mijlocul unor amare suferințe, în toiul celor mai grele încercări ale românismului, când barca neamului se afla la marginea prăpastiei, constituie după doi ani de domnie, pentru cel mai imparțial cronicar al vremurilor, prilej de spontană admirație.

Privind deci obiectivi și din toate punctele de vedere, rolul Dinastiei în formarea și dezvoltarea Statului românesc, desprindem cu ușurință convingerea că nicăieri ca în Statul nostru, Dinastia n'a jucat un rol mai covârșitor, prezidând cele mai uriașe opere de dezvoltare și consolidare națională.

Românismul pătruns din cele mai îndepărtate timpuri de ideea dinastică, credincios spiritului monarhic, a făcut zid în

jurul tronului, împărtaşind în acelaş timp bucuriile şi necazurile Dinastiei cu ale sale, confundându-se într'un tot indivizibil.

Dela formarea României moderne şi independente, dela regalitate şi până la integritatea teritorială, dela umilinţile şi cumplitele încercări ale anului 1940, până la vremurile glorioase şi de demnitate naţională ale zilelor noastre, în timp de 76 de ani, dinastia de Hohenzollern, confundându-şi interesele şi idealurile ei cu interesele şi idealurile noastre, a călăuzit paşii românismului pe drumul progresului şi al realităţilor practice.

Iată dece revoluţia paşnică a Mareşalului Conducător, dela 6 Septembrie 1940 şi primele zile ale domniei tânărului Rege Mihai I, au redat moralul atât de greu încercat, naţiunii noastre şi convingerea fermă a redresării naţionale.

În doi ani de zile România, prin politica chibzuită a Mareşalului Antonescu, prin sforţările continui ale întregului neam, dar mai ales prin eroica luptă a soldatului român, acolo de parte în răsărit, a ridicat domnia Regelui Mihai I, la cele mai înalte culmi ale gloriei, aşezând-o pe făgaşul trasat de marii săi predecesori.

Fie ca viitorul cât mai apropiat să facă din tânărul nostru Rege simbolul unităţii noastre naţionale şi numele său aşezat în galeria ctitorilor de ţară nouă să lumineze calea generaţiilor viitoare, aşa dupăcum numele celuilalt Mihai, întregitorul de o clipă al idealului nostru naţional, străluceşte în sbuciumata istorie a neamului nostru şi a cetăţii voevodale dela Alba-Iulia.

Pentru Iaşul întreg, dar mai ales pentru marea familie a acestui înalt aşezământ de cultură, ziua de 8 Noembrie are o îndoită semnificaţie.

Liceul Naţional prăznuşte 106 ani de activitate culturală, ca una dintre cele mai vechi instituţii de cultură din Moldova, continuatoarea Academiei Mihăilene.

Aici, marele luptător Mihail Kogălniceanu şi-a ţinut cursul

îndrăsnind să spuie acum 99 de ani, sub supravegherea atentă a consulului rus că : „o aristocrație neștiutoare ține înlănțuit un popor întreg și întrebuițează izvoarele de inavuțire publică numai în folosul unei caste privilegiate“.

Aici, în vechea Academie Mihăileană, s'au cimentat cele mai indisolubile legături între fruntașii vieții românești refugiați din Ardealul pătimirii noastre și naționaliștii moldoveni, urgisiți și prigoniți de propaganda rusă care încerca, fără sorți de izbândă, să oprească torentul vulcanic al unui neam încătușat.

Aici s'au plămădit și de aici au plecat cele mai mari idei de luptă pentru unitatea noastră națională.

Cu cât opera culturală a Academiei Mihăilene, astăzi Liceul Național, este mai mare, cu atât datoria generației noastre este mai covârșitoare.

Se cuvine, mai înainte de toate, să aducem un pios omagiu de recunoștință acelor generații de profesori și elevi dispăruți în luptă cu viața.

În al doilea rând, pătrunși de măreția clipei de față să ne închinăm patriei toată puterea noastră de muncă fără precupețire.

Pregătirea tineretului, pe fagașul naționalismului constructiv în iubirea de neam, țară și rege, a constituit în toate timpurile și la toate popoarele, garanția continuității și a trăinicieii.

Tineretul nostru trebuie crescut la școala virtuții.

Făclia naționalismului creator, trebuie transmisă din generație în generație, fără întrerupere și fără șovăire.

Tineretul de azi, cetățenii de mâne, gata oricând la sacrificiu, cu arma în mână, vor trebui să păstreze neștirbit, patrimoniul sfânt al Neamului, transmis de generația noastră și pentru care ea își dă cu prisosință, pentru a doua oară, sângele.

Jertfa celor 800.000 eroi din războiul trecut, dar mai ales sângele care se varsă din belșug, în fața ochilor noștri, pe câmpurile de luptă din răsărit, trebuie să fie exemplul viu al datoriei de mâne.

Sunt convins, iubiți elevi, că păstrând tradiția acestei școli și având veșnic în minte, figura înaintașilor voștri, veți fi la înălțimea ceasului de față și veți corespunde încrederii ce și-au pus-o în voi părinții, profesorii și neamul întreg, răsplătind astfel din belșug sacrificiile tuturor.

Subt directoratul tot mai activ al D-lui Virgil Marineanu, Liceul Național se așează pe linia instituțiilor de mare cultură și cu rol hotărâtor în formarea elitelor de mâne.

Incheiu cu gândul la scumpul nostru Suveran, care acum două săptămâni, pășind în al 21-lea an al vieții sale, intrat pe pragul bărbăției; iar țara întreagă într'o spontană manifestație de dragoste și simpatie își îndreaptă privirile către Cel de sus, implorând să-I asculte rugile și să-L proteje în calea grea a vieții și a domniei, hărăzindu-I mulți și fericiți ani.

Increzător în Rege, Conducător și armată, privim calmi desfășurarea evenimentelor, convinși că ceasul totalei biruinți se apropie. Cu drepturile și dreptatea unui neam nu poate face, târg nimeni. Meleag scump, leagăn al românismului, în curând fiii tăi își vor descreți frunțile. Cizma străină n'are ce căuta pe plaiurile tale! Fie ca 8 Noembrie 1943 să readucă tricolorul românesc pe dealuri unde fâlfâia altădată, iar chipul Regelui Mihai I să se oglindească în razele aurii a unui soare care apune în apele ce au fost ale noastre.

Fie ca orice român din cel mai îndepărtat colț de țară dela Bug la Tisa, din Carpați la Dunăre, trezit la 8 Noembrie 1943, în freamăt de bucurie, în zi de înălțătoare sărbătoare să strige din adâncul sufletului său, pentru a se auzi pe toate plaiurile românești :

Trăiască Regele Mihai I, reîntregitorul de Neam!

Trăiască Mareșalul!

Gh. Bălțeanu

N. Iorga școlar la Liceul Național din Iași

și câteva date inedite despre familia sa.

Nu odată a afirmat mult regretatul profesor Neculai Iorga că de bătrâna cetate a Iașului se simte legat sufletește mai mult ca de oricare alt oraș; aici, în cimitirul bisericii lui Vasile Lupu dela Copou, supt lespede grea de piatră, odihnește strămoșul după mamă, postelnicul *Manolache Drăghici*¹⁾; în alt

1) *Manolache Drăghici*, fiul vornicului *lordache Drăghici* și al soției sale *Maria* din vechea familie *Nacu*, s'a născut în Iași la anul 1801.

El a scris printre altele și cunoscuta carte: „*Istoria Moldovei pe timp de 500 ani*”, tipărită în Iași la anul 1857 în două volume. Sora lui, *Elena Drăghici*, s'a căsătorit la Iași cu *Gheorghe Arghiropol*, fiul lui Ioan Arghiropol, care la anul 1834 își mărită o fiică, *Sevastia*, cu nepotul Mitropolitului *Veniamin*, postelnicul *Iancu Negel Costache*. Printre copiii lui *Gheorghe Arghiropol* și ai soției sale, *Elena* născută *Drăghici*, a fost și *Zulnia*, care s'a căsătorit cu *Neculai Iorga*, tatăl profesorului *Neculai Iorga*. Cronicarul *Manolachi Drăghici* a trăit până la adânci bătrâneți și a fost cunoscut și de tânărul elev la Liceul Național, *Nicolai Iorga* (*Arhivele Statului Iași*, mapa familiei *Iorga, Drăghici, Arghiropol*). Vezi *N. Iorga*, *O viață de om*, I. Despre *Manolache Drăghici*, vezi *Arhivele Statului Iași*, Tr. 1765 dos. 56 fila 34 și 61 și Tr. 1382 dos. 746 fila 274 și Arhiva Mitropoliei, atestații mitricale pe 1846, fiii lui *Manolache Drăghici*: *Dimitrie*, *Elena* și *Maria*; *Manolache Drăghici*, căsătorit la 1838 la *Dorohoi* cu *Maria Peristeri*.

Deasemenea, în *Arhivele Statului*, *Postelnicia*, dos. 75—1844 fila 321, unde se găsește o petiție în franțuzește a postelnicului *Emanuel Drăghici* care cere o slujbă în ramul judecătoresc. El spune pe lângă altele:

„Depuis la mort de feu mon père le vornic *Draguitz* que le cholera nous a enlevé notre famille n'a pas éprouvé que des chagrins et des malheurs; les amis et les protecteurs se sont éloignés et nous sommes restés en

cimitir din oraş a fost înmormântat bunicul său după tată, spatarul *Costachi Iorga*¹⁾, despre care profesorul avea cuvinte atât de duioase; aici s'a căsătorit tatăl său — avocatul *Nicu Iorga*²⁾;

but á la méchanceté des hommes. Loïn de proteger une famille privée de son chef! mes compatriotes semblent oublier le nom de mon père qui a cependant paru avec distinction pendant de nombreuses années dans le service public. Promu moi même dans un age peu avancé au grad de postelnic j'ai cherché à justifier par mon zel et ma bonne conduite une nomination qui pouvait paraître prématurée : sur ces articles j'en appelle avec confiance a l'opinion publique“.

El a fost numit preşedintele tribunalului Dorohoi.

1) *Costachi Iorga* s'a născut în Botoşani la anul 1799 ; părinţii săi au fost : *Manolache Iorga*, acela care la 1825 era însărcinat de către obştea oraşului cu strângerea documentelor. (Artur Gorovei, Monografia oraşului Botoşani, p. 191 ; vezi şi Gh. Ungureanu, Istoria avocaturii în Moldova, I, p. 210), şi Zoiţa.

Costachi Iorga a fost primul avocat din Moldova care a depus examenul conform legii din 1839. A profesat „advocatlăcuł“ la Botoşani. Acolo s'a căsătorit cu *Maria Bucur*. După 1857 vine la Iaşi unde se stabileşte. A stat cu chirie în casele Romalo din Beilic. A murit la Iaşi la 1 Aprilie 1869 (Arhivele Statului Iaşi, Tr. 1819 op. II 2083, nr. 484 fila 57 verso „Registru de stare civilă oraşului Iaşi. Act de moarte a lui Constantin Iorga nr. 298 din 3 Aprilie 1864. Constantin Iorga de 70 ani, de religie ortodox, de profesie avocat, căsătorit cu *Maria Bucur*, domiciliat str. Sf. Atanasie, Iaşi).

A avut copii : *Emanoil Iorga*, avocat Botoşani, *Iorgu Iorga*, avocat Iaşi, *Nicu Iorga*, avocat Botoşani, tatăl profesorului, şi *Iacob Iorga* militar. Înainte de a fi avocat, a ocupat mai multe servicii publice dela care demisionând în 1836, a primit următorul „atestat“. (Arhivele Statului Iaşi, mapa familiei Iorga).

„Dela dumnealui *Costache Iorga* cinovnicul acestei agii, primindu-să jalubă rugătoare ca să fie demisionat din îndatorirea slujbei cu care au fost însărcinat, să-i dei şi acest atestat din partea agiei, mărturisitoriu pentru bunele sale purtări pentru neprihănirea cinstei sale în punctul privitor către credinţa slujbii şi neabaterea la nici un fel de catahrisuri în toată curgerea arătatei mai sus vremi, spre a-i sluji de patriotizmul dorit la prilejul ce nacealstva l-ar lua la a ei bună cunoştinţă pentru mulţămire ce arată agia jărtfirilor sale şi spre a fi cunoscut de vrednic cinovnic“.

2) *Nicu Iorga*, născut la Botoşani la 1837. Iată actul de naştere : „La 5 Octomvrie 1837 s'au născut d. Neculai Iorga din pravoslavnicii părinţii d. Constantin Iorga şi mama sa *Maria* şi la 7 tot aceia lună s'au botezat de iconomul *Vasilie* în biserica cu hramul cuvioasa *Paraschiva* din Botoşani“. (Mitrăcă pe 1837 înregistrat la nr. 4. Arhivele Statului Iaşi, mapa „Familia Iorga“). S'a căsătorit cu *Zulnia Arghiropol*.

aici în orașul culturii, în orașul Junimii, cu Eminescu, Creangă, Conta, Maiorescu și alții, tânărul Iorga Nicolae, ieșit din școlile Botoșanilor, va asculta lecțiile predate de cei mai de seamă profesori ai vremii la Liceul Național, apoi la Universitate, uimind pe cei care l-au cunoscut... ¹⁾ Și câte alte amintiri—cunoscute sau necunoscute nouă—nu făceau să tremure glasul ilustrului profesor al românismului, atunci când vorbea la Iași. Dar, aici ne vom opri asupra școlarului Iorga Nicolae dela Liceul Național din Iași.

* * *

A profesat avocatura la Botoșani: Moare în floarea vrăstei la Botoșani în anul 1876 (Primăria orașului Botoșani, starea civilă, act de moarte nr. 354 din 29 Martie 1876). Despre el vezi rânduri duioase în N. Iorga, O viață de om, I.

1) Iată ce scrie despre tânărul Nicolae Iorga, junimistul Ștefan Vărgolici, într'o scrisoare către Iacob Negruți, la 21 Decembrie 1889 (Acad. Rom., Mem. S. Lit., III, I, 1923). Originalul scrisorii donată Academiei Române în ședința din 17 Mai 1920.

„Iubite Amice, odată cu scrisoarea mea pleacă la Minister o petiție a tânărului Neculai Iorga, care cere o suplinire la liceul din Focșani, cursul superior, de limba română sau latină, suplinite actual de aceeași persoană.

Acest tânăr Iorga, a trecut eri licența în litere, secția istorico-literară cu un succes extraordinar de strălucit, după ce a urmat, fiind elev al școlii normale de aici, numai un an cursurile Facultății noastre de litere. La lunie trecut el a dat toate examenele anului I, numai cu bile albe, și acum la începutul anului curent, căpătând dela Consiliul Facultății dispensa de inscripțiuni a dat și restul examenelor de 2 ani și înfăruit examenul general de licență fiind admis „Magna cum laude“. Este un băiat cu desăvârșire distins, cum n'am avut și probabil mult timp nu vom avea în Facultatea noastră, un adevărat fenomen și ca memorie și ca putere de judecată și are numai 18½ ani.

Este însă de o sănătate delicată și ar vrea o suplinire (căci e sărac) în așteptarea unui concurs, sau a unei burse pentru străinătate. Ar fi chiar păcat să nu miargă în străinătate mai ales că e vacantă o bursă din fondul Nicolescu pentru limba greacă, tocmai pentru care el s'a specializat. Știe foarte bine limbile clasice, cunoaște franceza, spaniola, și italiana, mai puțin germana, cu care însă se ocupă. El a făcut admirația noastră a tuturor și ar merita să se creieze o bursă anume pentru dânsul. Solicitez recomandarea și ajutorul tău pentru acest tânăr“.

Primul contact cu Iașul. În primele zile ale lunii Mai din anul 1886, poșta aducea dela Botoșani și lăsa în cancelaria liceului din Iași următoarea adresă :

Domnule Director,

„Pentru motive de insubordonanță, majoritatea conferinței clasei a V-a a decis excluderea elevului Iorga Neculai pentru 15 zile din această școală, cu începere de azi. Conform regulamentului am onoarea a vă notifica aceasta. Directorul liceului Laurian Botoșani, Săvinescu.

3 Mai 1886“.

Așa era obiceiul, ca eliminările dela un liceu să fie notificate și la altele și, în timp ce această hârtie a rămas în dosarele de cancelarie, fără a fi onorată măcar cu o înregistrare sau rezoluție, la Botoșani, în sufletul tânărului școlar Iorga Neculai se consuma pe tăcute o mare nemulțămire, care îl va face, cât de curând, să rupă orice legătură cu liceul din orașul natal Botoșani. După această eliminare—datorită unei neînțelegeri din partea „maestrului de muzică“—sârguinciosul elev Iorga Neculai continuă școala la liceul Laurian până la finele anului școlar 1885/86 sfârșind clasa a V-a. ¹⁾ Pedepsa dată în cursul

1) Iorga Neculai a fost înscris în clasa I, divizia III a școlii primare „Marchian“ din Botoșani la 25 Aprilie 1878, întârzierea se datora slabei sale constituții fizice.

Cu toate acestea a reușit în scurt timp să se așeze printre primii. Notele din anul 1877-78 sunt foarte bune: Cetirea 10, Scrierea 10, calcul din memorie 8, Rugăciuni 10, Desen 10, Invățământul intuitiv 10, Conduită 7 și nici o absență. La sfârșitul anului a fost declarat premiant al III, primul fiind Ivașcu Gh. iar al doilea Chernbach Miron. În clasa II-a „a intrat în clas“ la 16 August 1878, a avut mai multe absențe; note tot bune; în clasa III a intrat în clas la 16 Aug. 1879 și note din cele mai bune; nicio absență. La 16 Aug. 1880, se înscrie în clasa IV și obține notele: Religia 10, L., Română 9, Aritmetica 8, Istoria Patriei 10, Geografia 10, Geometria 9, Desemn 8, Caligrafia 8. Dela școala primară „Marchian“ a fost înscris la liceul de băieți din Botoșani „Laurian“ unde a făcut cinci clase până în 1886, când a venit la Iași în cl. VI la Liceul Național. (Arhivele Statului Iași, arhiva primăriei Botoșani, cataloage școlare pe anii 1877-78 și următorii).

anului a avut influență asupra clasificării, ceea ce l-a nemulțămît și mai mult pe excepționalul elev, fapt care l-a determinat să plece la alt liceu. Unde putea să se ducă ? Desigur acolo unde ar fi avut posibilități de trai până la oarecare aranjare. Mama sa, Zulnia Iorga, văduvă și fără altă avere decât dragostea neșarmuită de mamă pe care i-a purtat-o toată viața, l-a îndemnat să meargă la Iași—unde avea rude și unde putea să se'nzilească până la intrarea ca bursier în internat ¹⁾ cum avea gândul. Și-a pregătit actele necesare, din care nu lipsea „*certificatul de pauperitate*“. Actele au fost trimise la Iași la ruda sa, căpitanul Ioanidi, ca să-l înscrie la liceul din Iași, liceu care, prin profesorii săi și mai ales prin faima vechei Academii Mihăilene, îl atrăgea.

Iorga Neculai elev la liceul din Iași. La 25 August a

1) Director l-a avut tot timpul cât a fost școlar la Iași pe profesorul *Vasile Burlă*, despre care Iorga în 1914 scria, „Și eu am ceva de spus despre Vasile Burlă de care mă leagă și o veche datorie de recunoștință ce nu se poate uita... Desigur că, așa de cinstit cum era el a dorit să săvârșască ceva ca profesor. Avea și știința și iubirea. Ii lipseau însă alte două însușiri care pot părea secundare, dar fără care cele dintâi rămân sterpe: anume măsura și consecința. Era sau prea bun sau prea aspru, sau prea vesel sau prea trist și se schimba adesea.

Ochiul pătrunzător și crud al școlarilor vedea aceasta și, pe vremea aceea cel puțin, Burlă nu mai avea o adevărată și deplină autoritate. Faptul că-i plăcea a vorbi, a glumi cu copiii, care nu înțelegeau ce se cade și nu se cade, nu-l ajuta să fie ceea ce i s'ar fi convenit după multele sale însușiri. Când i se părea că pierde terenul el lovea. Și adouazi îi părea rău și nemărginita lui bunătate învingea astfel.

Când m'a văzut întâia oară om isprăvit, mi-a sărit în gât. Bucuria lui n'a fost slabă când a stat în capul mesei fostului său școlar. Și acum câteva săptămâni el îmi scria încă o scrisoare în care lega trei lucruri care mă înduioșau de o potrivă: visurile lui științifice, un studiu despre ortografie, grija pentru încă un elev bun, cine știe cât de neastâmpărat și acela (el zicea însă că nu) și amintirea vechiului elev fără astâmpăr din alte dați.

Despre el ca despre puțini alții se poate zice vorba ce se cuvine oamenilor foarte buni, care au avut greșeli, din care niciuna n'a fost un păcat decât doar față de dânsii: Dumnezeu să-l ierte!

(N. Iorga, „Oameni cari au fost“, II, 103-105).

anului 1886 pășea pe poarta vechei Academii căpitanul Ioanidi, în buzunar cu actele nepotului său, ca să-l înscrie în clasa VI și tot odată și „pe lista concurenților la bursele vacante din internatul liceului“. Dupăce, în cancelarie, a așternut pe două coale de hârtie dorința sa, la care cereri a alăturat și actele necesare, căpitanul Ioanidi a plecat modest, cum a și venit, fără a bănuși că prin aceasta a intrat în istorie alături de strălucitul elev—nepotul său—marele Neculai Iorga.

Cererile ¹⁾ se găsesc și azi și au următorul cuprins :

„*Domnule Director,*

Subsemnatul căpitan I. G. Ioanidi, domiciliat în Iași despărțirea III, cu onoare vă rog să bine-voiți a regula înscrierea între elevii clasei VI a liceului ce dirigeați, a nepotului meu Iorga Neculai. Primiți vă rog, Domnule Director, asigurarea distinsei mele considerațiuni. Căpitan Ioanidi. Iași, 25 August 1886“.

Iar a doua, pentru bursă :

„*Domnule Director,* ²⁾

Subsemnatul căpitan I. G. Ioanidi, domiciliat în Iassy desp. III, cu onoare vă rog să bine voiți a regula de a se înscrie pe lista concurenților la bursele vacante din internatul liceului ce dirigeați, pe nepotul meu Iorga Neculai, care a trecut cu succes deja 5 clase în liceul „Laurian“ din Botoșani și urmează a concura pentru cl. VI. Pentru care anexez actele următoare :

- a) Certificatul de studiu.
- b) Actul de naștere.
- c) Actul de vaccină.

1) Arhivele Statului Iași, Arhiva Liceului Național Iași, dosar intrare pe 1886.

2) La terminarea liceului, N. Iorga primește actele depuse și iscălește de primirea lor.

pl. 10

Domnule Director.

Vă rog să bine vădă a mi eliba' un certificat de absol.
dite a liceului.

Primit Domnule Director, asigurarea considerată a va
păsa.

Nicola' Iorga

13 Septembrie 1888

Domnule Director al liceului din Iași.

Cererea lui N. Iorga din 13 Septembrie 1888 către „Directorul liceului din Iași” pentru a i se da un „certificat de absolvire”.

d) Actul de pauperitate.
 Primiți vă rog, Domnule Director, asigurarea deosebitei
 mele considerațiuni.

Căpitan Ioanidi

Iași, 25 August 1886“.

La examenul de bursă, care s'a ținut în toamnă, Iorga Neculai a reușit al doilea, primul fiind Bădărău Teodor și astfel a intrat bursier în internatul liceului din Iași.

Iată matricola noului elev din clasa VI :

„Numele și pronumele :	Iorga Neculai
Nota medie :	8.97.
Religie :	ortodox
Naționalitate :	Român
Data nașterii :	5 Iunie 1871
De ani :	15 ani 3 luni
Părinți :	Zulnia Iorga, liberă, din Botoșani

Certificat de paupertate nr. 4601 din 1886 vizat de percepție“.

Fiind de o constituție fizică slabă și neavând aptitudine pentru muzică și desen, moșul său, acelaș căpitan Ioanidi, din nou pășește pragul liceului, rugând direcțiunea ca „*nepotul său Iorga Neculai din clasa 6-a, nefiind apt pentru exercițiul militar, gimnastică, canto și desen, vă rog a-l scuti de acele obiecte*“ ; petiția poartă rezoluția neînțelegătoare a doctorului Riza : „Nu se scutește, 26 Noembrie 1886“ . Desigur această neînțelegere, pentru un copil cu o constituție dovedită șubredă, va avea iarăși influență asupra purtării sale și multe neplăceri. Intre acestea elevul Iorga Neculai, proaspăt venit dela Botoșani, uimește pe toți prin memoria sa—și mai ales prin extraordinara pregătire intelectuală. La sfârșitul anului școlar 1886—87 Iorga Neculai este clasificat primul dintre 27 elevi, cu

media generală 9,06, al doilea fiind Liciu P. și al treilea Chernbah Miron.

La sfârșitul anului 1887 o discuție cu P. Cujbă, „provizorul liceului“, în care elevul Iorga a îndrăsnit să facă „teorii asupra defectelor regulamentului interior și criticând modul cum el este aplicat de către personalul disciplinar al internatului“ îi atrage o eliminare din internat, iar în toamnă numai datorită faptului că era un element excepțional și susținut de mulți profesori, nu a fost eliminat definitiv. Liceul din Iași întreabă la liceul „Laurian“ ce purtare a avut elevul Iorga Neculai acolo, dela care primește următorul răspuns :

Domnule Director, 1)

„Am onoarea a vă arăta, conform cererii cuprinsă în adresa Domniei Voastre nr. 262 din 5 curent, că elevul Iorga Neculai, pe când se afla în acest liceu, n'a suferit decât o excludere de 15 zile pe când se afla în clasa V-a, din cauza aroganței și a relei sale conduite manifestată în două rânduri către d-l maestru de muzică, cauză pentru care conf. art. 104 din regulamentul de ordine, nici n'a luat premiu la finele anului școlar 1885—86 și cauză care l-a și determinat a părăsi această școală. Director Săvinescu.

Botoșani, Noemvrie 9—1887“

Desigur că unele ieșiri nepotrivite ale elevului Iorga Neculai se datorau și nemulțumirii pe care o avea că nu i se lua în seamă cererea sa de a fi scutit de gimnastică și exercițiu militar din cauza debilității sale. Dupăcum se vede dintr'o cerere a corespondentului său căpitanul Ioanidi, din 18 Februarie 1888, era să plece și din acest liceu,²⁾ dar datorită

1) Arhiva liceului Național depusă la Arhivele Statului Iași „Intrare“, 1887.

2) Desigur după eliminare a stat la căpitanul Ioanidi până ce acesta n'a voit să-l mai țină și a cerut ștergerea lui din cataloage: „Domnule Director, Elevul Neculai Iorga fiind silit din cauze familiare a părăsi acest liceu vă rog

stăruinților unora din profesori și mai ales a lui Burlă, care vedea în el un strălucit element, a continuat școala, sfârșind ultima clasă în Iunie 1888. Acum era extern și locuia la profesorul Vasile Burlă. Despre aceasta scrie însuși Iorga următoarele, vorbind despre: „Un profesor: Vasile Burlă“. 1)

„Pentru câteva vorbe nesocotite și câteva din atitudinile revoluționare pe care școala socialistă le-a pus la modă la Iași unde ele se văd și până astăzi, cel ce scrie aceste rânduri a fost exclus din internatul Liceului din Iași. O rudă la care căutam adăpost, m'a aruncat pe stradă. Și atunci acelaș director care mă izgonise m'a primit ca un părinte și, făgăduindu-mi reintegrarea, a zăbovit-o înadins pentru ca să stau în casa lui, în biata lui casă de boem, goală, fără rânduială, și ca să mănânc la birt hrana pe care o plătea el din biata lui liafă mâncată de multele datorii care i-au fost nenorocirea. De atunci el n'a uitat pe elevul neastâmpărat și nesupus, care știa carte și i se părea lui că nu e rău la suflet!“.

Iată clasificarea la sfârșitul clasei VII-a :

Iorga Neculai, conf. art. 104 din regulament, premiul I cu media generală 9.24

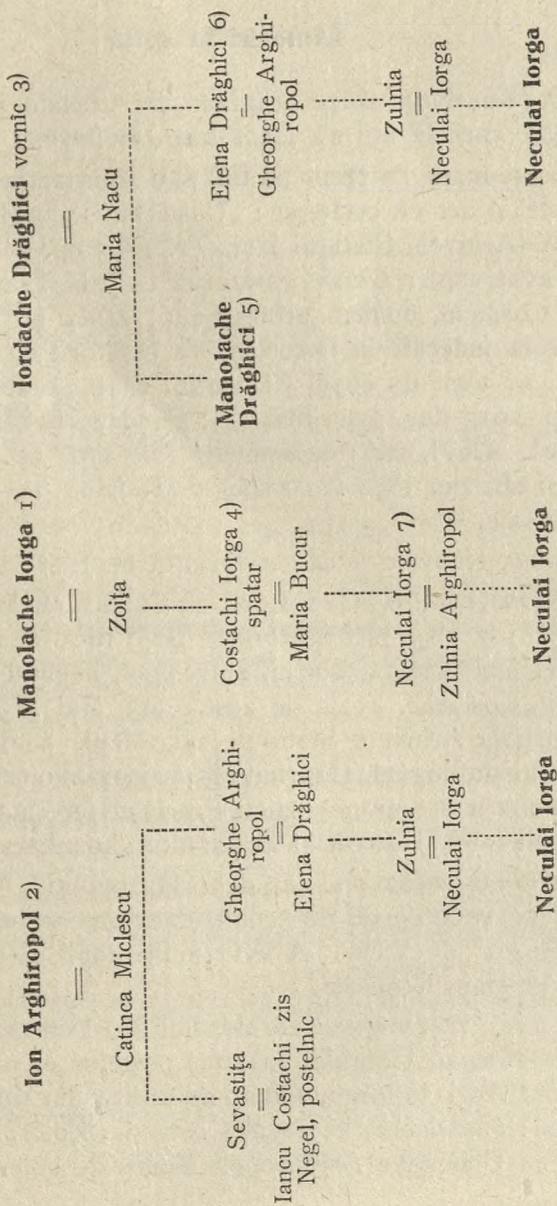
La 13 Septembrie 1888 cere certificat de absolvirea liceului pentru a se putea înscrie la bacalaureat ceea ce i se și eliberează cu nr. 263. Totodată se face cunoscut comisiunei ca să fie scutit de taxe întrucât „în adevăr lipsit de mijloace este de vreme ce și bursier al Statului la liceu a fost“.

Liceul Național din Iași se poate mândri astăzi, că'n băncile sale a învățat acela, care peste veacuri, deasupra deșertăciunilor și scăderilor omenești, va străluci deapururi, ca un luceafăr, la orizontul tuturor năzuințelor Neamului românesc.

a-l șterge din cataloagele școalei, cu începere dela 11 Februarie. Corespondent Căpitan Ioanidi“. Stăruind Burlă și luându-l la el cu casă și masă, a putut termina liceul în Iunie 1888.

1) N. Iorga, op. cit., p. 105.

Neculai Iorga coboritor din familiile: *Iorga, Drăghici, Arghiropol.*

Lămuriri la spiță

1) *Manolache Iorga* originar din Chefalonia; era fiul lui Gheorghe, care la noi s'a făcut Iorgu = Iorga.

Acest lucru l'a făcut pe fiul său Constantin să-și dea numele într'un act de cetățenie: „Costache Gheorghiu natif de Cefalonie“. (Arhivele Statului Iași, Tr. 1765 op. 2013 dos. 1213 f. 20). A avut copii: *Elencu* căsătorită cu paharnicul Dimitrie Beldiman, *Costachi*, bunicul profesorului, *Iancu* și *Alecu*. Alecu, director la judecătoria Botoșani, s'a căsătorit cu Smaranda Davidel și au avut un copil Constantin (Arh. Statului Iași, Tr. 1764 op. 2013 dos. 2593 fila 765; Fundația Ferdinand Iași, „documente“, XXVI, 166; deasemenea Tr. 1764 op. 2013 dos. 810 f. 210 și 281 din 1840 unde sunt două jalbe în care se arată slujbele sale.

Iancu, cinovnic în „Secretariatul de Stat“ la Iași.

2) *Ion Arghîropol* căsătorit cu Catinca Miclescu venise din Basarabia; la 1834 își căsătorește pe o fiică anume Sevastița cu postelnicul Iancu Costachi, zis Negel, nepotul Mitropolitului Veniamin Costache. Foaia de zestre din Mai 1834, se găsește în original la Arhivele Statului Iași, Mapa familiei Iorga, și este destul de bogată. Cuprinde 13 articole din care primul este „una icoană a precuratei maicii Precistei ferecată cu argint“; apoi diamanturi și cercei și alte multe „bocelăcuri“.

La nuntă capătă în dar dela Mitropolitul Veniamin „un șal alb“ se vede destul de scump dacă era schimbat mai apoi cu o „droșcă“ de Viena. A avut mulți copii dintre care unul numit Veniamin Costache.

3) *Iordachi Drăghici* vornic, fiul lui Dumitru Drăghici și nepot lui Neculai Drăghici „nazirul poștelor muntenesti“ mort la Focșani (vezi N. Iorga, Pagini de critică din tinereță“, p. 34). Are copii: Manolache, istoricul, Constantin, Zoie și Elencu, căsătorită cu Gheorghe Arghiropol. Moare de holeră la 1829 la Iași.

24 Sept. 1939

Scumpe d-le Ungureanu,
 Ai putea să-mi trimiți manuscriptul
 scrisorilor familiei mele?
 Să-mi fi foarte înțelept
 Cu toate cele bune
 ale Stat
 N. Iorga

24 Septembrie 1939.

„Scumpe d-le Ungureanu,

Ai putea să-mi trimiți manuscriptul scrisorilor familiei mele? Ți-aș fi foarte îndatorat.

Al d-tale
 N. Iorga“.

Încă din Februarie 1939, profesorul mă rugase să alcătuesc o lucrare istorică despre strămoșii săi.

În Septembrie, când primeam scrisoarea de mai sus, eram concentrat, așa că lucrarea nu am putut-o da decât în Martie 1940; adunasem toate știrile referitoare la familiile: Iorga, Drăghici, Arghiropol cu toate înruderile.

Regretatul profesor a primit lucrarea cu multă bucurie și urma să o dea la Vălenii de Munte pentru tipar. Atunci a luat dintr'un raft al bibliotecii sale cele zece volume „Istoria Românilor“ și mi le-a dăruit scriindu-mi pe unul din ele următoarele:

„Domnului Ungureanu ca semn de prețuire deosebită și de mulțumită pentru ce a scos la lumină, cu atâta răvnă, din sufletul înaintașilor mei.
 N. Iorga“.

După tragica moarte, care a intristat profund sufletele Românilor, m'am interesat de lucrare, însă n'am mai găsit-o. Încep cu aceasta o pagină din lucrarea pe care trebuie să o reconstitui pentru a îndeplini dorința mult regretatului profesor și apostol al românismului.

5) *Manolachi Drăghici*, s'a născut în orașul Iași la anul 1801, luna Decembrie; a învățat în Iași la „pansion“ și în casă: Geografia, Istoria, Aritmetica și alte științe“. Limbi știa: franceză și grecește. A ocupat următoarele slujbe: cinovnic la Departamentul pricinilor streine dela 1824-1825, numit dela 1 Aprilie 1824 „prin țidulă gospod“. Dela 1825 până la Sept. 1826 ispravnic iarăși de ținutul Dorohoi; în „vremelniceasca rosieniasca ocârmuire“ a avut diferite însărcinări. La 20 Mai 1834 prezident judecătoriei Dorohoi (Arhivele Statului Iași, Tr. 1382 op. 1569, dos. 966, fila 384). S'a căsătorit cu Maria Peristeri la anul 1838 la Dorohoi și a avut 3 copii: *Dimitrie*, *Elena* și *Maria*. (Vezi N. Iorga, Pagini de critică din tinerețe, p. 31-47). Despre Manolache Drăghici foarte multe date în Arhivele Statului Iași. (Vezi nota dela începutul studiului).

6) *Elena Drăghici*, fiica vornicului Iordache Drăghici, s'a căsătorit cu Gheorghe Arghiropol la Iași în anul 1840; n'a viețuit împreună decât până la anul 1842 când cere despărțire de soțul ei; „pentru reaua viețuire“. Decasteria Mitropoliei pronunță divorțul în favoarea soției care rămâne și cu trei copii printre care și *Zulnia*. În proces apărarea fiicei o face mama ei, energica vorniceasă Marioara Drăghici. (Arhivele Statului-Iași, Arhiva Mitropoliei, dos. 973/1842).

Ea a murit în Iași la 1860 (Iunie) lăsând trei copii și nici o avere decât pensia ce o avea dela Ministerul de Culte. Cercetarea făcută în 1861 despre succesiunea sa are următorul rezultat: „am luat informație că dela răposata au rămas trei orfani și anume: *Costachie* de 20 ani, necăsătorit, *Manoli* de 19 ani și *Zulnia* de 18 ani, măritată în urma trecerei din viață a mamei sale după dumnealui Nicu Iorgu iar avere nu a rămas nimica fiindcă se ținea numai cu o pensie mică ce ave dela Ministerul Cultului, care și aceia dela moartea ei au conținut“. (Arhivele Statului Iași, Tr. 1788 op. 2039, dos. 4503).

7) *Neculai Iorga* avocat la Botoșani; născut la anul 1837; la anul 1860 veni la Iași și voia să se căsătorească „secret“ cu o „persoană publică și necunoscută“ dupăcum se vede din cererea

tatălui său Costachi Iorga, care fiind la Iași intervine energic la Mitropolie ca să se ordone tuturor preoților să nu-l cunune, întrucât era fără voia lui.

Intervenția tatălui avu ca rezultat oprirea fiului de a cădea poate într'o greșală. Ordinul s'a dat tuturor blagocinilor ca să fie opriți preoții să căsătorească religios pe „tânărul Necolai fiul dumisale Costache Iorga cu orice față“. S'a căsătorit apoi cu Zulnia Arghiropol în 1861. În Iunie 1869 „Nicu Iorga și consoarta sa Zulnia, în etate de 25 ani, cer pașaport și pleacă în toate staturile Austriei și a Germaniei pela frontiera Mihăileni pe 11 luni (Arhivele Statului Iași, arhiva prefecturii Botoșani, dos. pașapoarte 1869).

Gh. Ungureanu

Profesorul Zaharia Columb
1816 - 1878

Zaharia Columb

Un vechiu profesor al Liceului Național

Zaharia Columb e azi un nume uitat... Analele culturale ale Iașului nu i-au făcut încă un loc într'un raft de bibliotecă — așa cum au făcut pentru atâția iluștri necunoscuți — lui, care a fost o însemnată figură a începuturilor învățământului secundar din acest oraș, și încă unul din solii premergători ai Transilvaniei ce-și presimțea unirea cu Țara liberă...

După 65 de ani dela trecerea lui din viață, să încercăm — cu greu, desigur — a aduna însemnările câte au mai rămas nerisipite de vreme și de nepăsarea oamenilor :

Zaharia Columb s'a născut la 7 Ianuarie 1816 în Banat ¹⁾.

1) Cf. *Anexa II*, care este un stat personal extras aici din dosarul „Condica de calități pentru supleanții Departamentului Averilor bisericești și al învățăturilor publice—menită pentru corpul profesorial, pe anul 1851, Iași“ (Arhivele Statului Iași—Fond. Comitetul de inspecție).

Cf. și *Condica* originală (Arh. Stat. Iași, Tr. 1764/5145, Op. 2013).

În acelaș „Dosar“ se află, adusă din alt fond de acte, și o copie de pe un „Act mitrical“ pentru Zaharia Columb. Actul e scris la 18 Ianuarie 1869 și e legalizat de Primăria Municipiului Iași sub nr. 387 din 17 Ianuarie 1869 (vezi *Anexa VI*). Aici se dă ca dată a nașterii lui Zaharia Columb 17 Iulie 1819, în București, fiu al lui Cristofor Columb și al Păunei.

Nu putem crede că această „mărturie mitricală“ este a profesorului Columb! Dacă, totuși, e a lui, nu putem lua în seamă datele arătate în ea la 1869, când avem datele declarate de Zaharia Columb în 1850, la numirea ca profesor, pentru alcătuirea statului său personal.

Cel mult, ne putem încăodată încredința de netemeinicia acestui soi de acte făcute cu martori...

A învățat la „Gimnaziul Mare“ din *Arad* și teologia la *Vârșeț*, unde era un seminar înființat în 1822. Apoi a venit profesor privat și pedagog la Colegiul Academiei, unde a stat trei ani ¹⁾ — până la desființarea Colegiului. Dela 19 Octomvrie 1850 a fost numit cu Decretul nr. 4477 al Departamentului Învățăturilor, profesor de limba *germană* la clasele începătoare și de limba *latină* la cele primare. ²⁾.

Din notele adunate de către Gh. Nica, fostul secretar al Liceului Național, și care au servit la alcătuirea monografiei Pompei, mai aflăm că Zaharia Columb a fost *doctor în filozofie* dela Universitatea din Rostok (Germania) — din anul 1866 și că a decedat în Iași, la 4 August 1878, orele 10 seara, fiind înmormântat la biserica din Podgoria Vișan ³⁾.

Dela numirea sa ca profesor de stat — la 19 Octomvrie 1850, în urma cererii din 27 August 1850 ⁴⁾ — Zaharia Columb a predat, rând pe rând, limba latină, biografiile și geografia, limba germană și limba română, având numai o întrerupere de un an, dela Ianuarie 1862 la Ianuarie 1863, cât a fost demisionat, dimpreună cu alți colegi, în semn de protest împotriva Ministerului, ⁵⁾ după care a fost reintegrat la cerere, cu Decretul nr. 79 din 29 Ianuarie 1863 ⁶⁾!

Odată cu funcția de profesor, Zaharia Columb a fost vreme de peste 6 ani membru în Consiliul școlar al Departamentului Instrucțiunii publice, începând dela 16 Februarie 1852 — an în care a fost cinstit și cu rangul boieresc de serdar ⁷⁾ și, în două rânduri, director al Liceului Național: dela 6 Iulie 1868

1) Dela 1 Iunie 1847 la 1 Octomvrie 1849 (Cf. „Monografia Liceului Național“, Iași, alcătuită de Pompei).

2) Cf. *Anexa II*.

3) Cf. și *Anexa VIII*.

4) Monografia jubiliară: „Dela Academia Mihăileană la Liceul Național“, pag. 139 și nota 832 — articolul C. Andreescu.

5) Ibid. pag. 183.

6) Ibid. pag. 188.

7) Cf. *Alfabetarul Rangurilor*, Arh. Stat. Iași, Tr. 1764, Op. 2013, Condica 5187.

la 31 Decembrie 1874 și dela 5 Mai 1876 la 4 August 1878.¹⁾

E păcat că nu s'a găsit nimeni din foștii elevi, cu talent literar, să înveșnicească amintirea vie a profesorului Zaharia Columb, așa cum a făcut-o Ion Creangă pentru profesorul său, părintele Isaia Duhu...

Căci profesorul Zaharia Columb a fost un temperament vijelios și „un pedagog excelent“²⁾ — ca mai toți transilvănenii care au venit la noi la începutul veacului trecut.

Nu degeaba „voind Departamentul a asigura cu o persoană vrednică catedra vacantă a limbii germane dela Școala Centrală...“ îl recomandă Comisiei scolastice așa de călduros³⁾.

Iată și o vioaie caracterizare ce se face acestui vrednic profesor: „Zaharia Columb, care pe catedră nu mai era om, ci era argintul viu pururea în mișcare; Zaharia Columb care asculta 50 de elevi pe săptămână și le dădea note, și care avea meșteșugul de a învăța pe elevi etimologia și sintaxa, numai cu vreo douăzeci de reguli, care izbutea, cu elevii săi ajunși la cursul superior, să nu mai aibă nevoie de dicționar“⁴⁾.

Se vede că Zaharia Columb își verificase chiar dela începutul carierii metoda sa, căci încă dela 1851 înaintase Consiliului școlar un manuscris de manual spre cercetare și cerea aprobarea pentru a-l tipări.⁵⁾ Manualul, care era un curs de gramatică româno-latină, apărură în 1858⁶⁾.

Înainte de acesta, Columb a tipărit *Elemente de latină și Manualul de biografii* pentru clasa II — ambele în anul 1852.⁷⁾

Față de aceste însușiri de bun și serios profesor, nu se

1) Cf. notele mss. ale lui Gh. Nica și monografiile citate.

2) *V. A. Ureche*: Istoria Școalelor, vol. III, pag. 55.

3) Vezi *Anexa I*.

4) *P. Râșcanu*: Istoria Invățământului Secundar, Iași 1906, pag. LVII.

5) Vezi *Anexa III*.

6) *Zaharia Columb*: Gramatica româno-latină pentru clasa I gimnazială, Iași, Tipografia Buciumul Român, 1858. (Cf. A. D. Xexopol: Serbarea dela Iași, pag. 258).

7) Arh. Stat. Iași, Fond Lic. Naț. Dos. pe 1852, adresele nr. 72 și 78,

putea ca autoritatea școlară a vremii să nu-l distingă pe Zaharia Columb cu însărcinări de control în învățământ.

Astfel, în dosarele Comitetului școlar găsim destule rapoarte scrise de el, din care se desprinde seriozitatea și justetea observațiilor ce le făcea cu privire la organizarea școlilor particulare, la programele și la metoda de învățământ, la pregătirea profesorilor și la răspunsurile elevilor ¹⁾).

Și pentru aceeași cunoscută destoinicie și pentru prestigiul ce și-l căpătase printr'o bună pregătire, Zaharia Columb a fost ales și membru în Comitetul școlar, cu delegația de secretar permanent și delegat în comisia de examinare a viitorilor profesori de școală primară, cum și în comisia de cercetare a manuscriselor pentru manualele didactice ²⁾).

Aproape toate rapoartele către Minister și procesele verbale din dosarele secției respective au fost scrise de mâna sigură a lui Zaharia Columb. În consiliu lua totdeauna cuvântul în chestiunile și discuțiile cele mai importante ³⁾).

Deasemenea, ca director al Liceului Național, Zaharia Columb se distinge în mod deosebit și se impune chiar dela început.

El face la 6 Noembrie 1868 un raport ⁴⁾ Ministerului arătând starea amănunțită a școlii, care se prezintă la un nivel scăzut din toate punctele de vedere :

Școlarii sunt lipsiți cu totul de disciplină și de bună purtare și, având o frecvență cu totul neregulată, au și note foarte slabe. Pentru a îndrepta acest rău, Zaharia Columb alcătuește un *manual* al îndatoririlor elevilor, obligându-i să-l citească și să-l aducă și la cunoștința părinților și corespondenților.

1) Vezi *Anexa IV*.

2) Vol. „Dela Acad. Mihăileană...”. Art. cit. nota 877.

3) Vezi *Anexa V*.

4) Raportul nr. 228 din 4 Noemv. 1868 în dosarul hârtiilor ieșite din arhiv. Lic. Naț. pe 1868, păstrată la Arhiv. Stat. Iași. Cf. și vol. jubiliar „Dela Academia Mihăileană la Liceul Național”, articolul Andreescu, pag. 201 și urm.

Elevii primesc ostil acest manual, care a și fost tipărit, cuprinzând extrase din regulamentul școlar. Zaharia Columb, raportând Ministerului scrie că „revolta elevilor externi din clasa VI-a e o consecință logică a neglijenței din trecut“.

Acelaș lucru și în administrație. Zaharia Columb găsește matricolele necomplete cu starea civilă a elevilor, fără note, fără absențe și fără pedepse, astfel că elevii promovau clasele în disprețul regulamentului școlar. El arată că a pus capăt tuturor acestor neajunsuri și a aplicat o serie de pedepse vinovaților.

Pentru a pune ordine și în internat, Zaharia Columb a fost nevoit să schimbe de mai multeori pe provizorii acestei instituții, între care a fost și Anton Naum, pentru care se făceau înalte intervenții ¹⁾.

Iată în puține cuvinte, o schițare a celui care a fost profesorul de înalt prestigiu, Zaharia Columb, directorul celei mai vechi școli din Iași.

Anexe

I

*Departamentul Averiilor bisericești
și al Învățământului public.*

către

Comisia școlastică

Voind Departamentul acesta a asigura cu o persoană vrednică catedra vacantă a limbii germane dela Școala Centrală, se scrie Comisiei că, înfățișându-să la ea în persoana dumnealui

1) *Studii și documente literare*, publicate de I. E. Torouțiu, vol. V, pag. 63: (P. Carp către T. Maiorescu: „te-aș ruga să veghezi să nu se facă vreo șicană acolo lui Naum,—Columb intrighează mult contra lui“).

Zaharia Columb, care prin suplica din 25 a curgătoarei luni Septemvrie au cerut acest post, îl va examina dacă numitul poate să răspundă la însușirile cerute de Așezământ și de rezultat va raportui.

Grigore Cuza

Secția I, nr. 3992 din 28 Sept. 1850.

(Arh. Stat. Iași — Fond Liceul Național, Dos. 12 pe 1850-51, fila 7).

II

Nr. 19.

Numele familiei, rangul și naționalitatea ampoliantului:
dumnealui Zaharia Columb — român.

Data și locul nașterii: 1816, Ianuarie 7, în Banat.

Studiile sale:

— în care școală a învățat: *în gimnaziul mare din Arad.*
— ce curs de știință: *științele gimnaziale și teologia la Vârșet.*

— ce limbi știe: *latinește, nemțește și francezește.*

Casnice împrejurări: — este căsătorit sau nu: *necăsătorit.*

— numărul copiilor: *niciunul.*

— averea de față — moștenire: *nimic.*

— zăstre: *nimic.*

— de dânsul câștigată: *nimica.*

Posturile cea ocupat în diferite locuri.

— ramul dregătoriei: *profesor privat, profesor de pension la Colegiul Academiei.*

— gradul postului: —

— timpul cât l-a ocupat: *la Colegiul Academiei trei ani.*

— sub care împrejurare s'a lăsat: *desființându-se Colegiul.*

Postul ce ocupă de față :

— gradul postului: *profesor de limba germană la clasele începătoare și de limba latină la primare.*

— data de când îl ocupă: *dela 1850, Oct. 19, cu decretul Departamentului Învățăturilor, supt nr. 4477.*

— incomplect sau peste tot: *incomplect.*

Indeletnicirea în slujbă :

— știința: *cu talent.*

— hărnicia: *sârguitor.*

Moralitatea :

— caracterul și purtarea: *cinstit.*

— de a fost lăudat sau reprimat: *niciodată.*

Remunerația :

— remunerat sau prin rang, sau dar bănesc: *niciodată.*

— de este vrednic a se înainta sau de ce nu: —

Eșirea din post :

— data eșirii din post: —

— modul eșirii: —

III

9 Dec. 1851.

Să va însărcina pe membrii acestui Consiliu — d-lor Patriciu și Stoica, spre a cerceta manuscriptul d-lui Columb și găsindu-l făcut pentru clasele pe care d-lui zice că l-a prelucrat, corespunzând totodată și spiritului programei sau Așezământului, vor refera spre mai departe lucrare.

T. Lazarini.

Onorat Consiliu Școlar,

Iscălitul s'au însărcinat a propune limba latină la clasele primare, unde au văzut o mare dorință a școlarilor pentru învățatura acestei limbi, dar totodată și marea greutate ce ei întâmpină din lipsa unei cărți potrivite.

Pentru aceasta, iscălitul, ocupându-se cu compunerea unei

cărți conforme întocmai după ritul noului program, cu onoare o supune criticii acelu Consiliu, rugând totodată a să aduce la cunoștință Onor. Departament dorința ce am de a mi se învoi tipărirea și introducerea ei în clasul III primar.

Iași, 9 Dec. 1851.

Zaharia Columb

(Arh. Stat. Iași, Fond. Liceul Național, Dos. 12 pe 1850-51, fila 160)

IV

Secția I.

Nr. 2767. Primită 11 iulie 1853.

Se va comunica în păstrarea Consiliului Școlar spre prevenirea regularisire, precum Consiliul de mai înainte este informat în privirea pensionatelor de către Departament.

Semnat, Lazarini

Onoratului Departamentu
al Averilor bisericesti și al Instrucțiunii publice.

Raport

Conform ordinăciunii oficioase sub nr. 2981. subscrisulu, în 8 a curentei luni au asistatu ca delegatu la examenulu ce s'au făcutu în pensionulu d-lui Bernardu Vexler și din răspunsurile școlilor au resultatu notele însemnate în clasificăciunea alăturată aicea, cu această însămnăciune că, în numitul pensionu, nici religia — după niciun ritu, nici limba română, nu să propun, aducându ca motivu la acestu defectu, miculu număr de școlari români ce-i are ; și promițându că cu reinceperea anului școlaru va introduce și aceste două obiecte, care se vor propune de către un preotu român.

Cărțile după care se predau învățăturile în acest pension sânt :

a) *In franțuzește*. Aceasta socotită fiind numai ca limbă, se propune după gramaticile lui L'Omon și Noel-Șapsalu, Fabulele lui La Fontenu și mici abecedare pentru începători.

b) *In nemțește*. În aceasta se propun toate obiectele cuprinse în programa acestui pension. Abecedare mici, cărțile de cetit și gramatică după cele de Viena.

Ce se atinge de celelalte obiecte, anume: geografia, aritmetica, istoria universală etc... aceste le are pentru fiecare obiect în vreo câteva file de manuscrise, scoase fără nici un metodu din câte un autor și predate școlarilor (după opiniunea mea) fără nicio sistemă resonată.

Personalulu: d-lui Krumnaken propune limba franceză fără autorisațiune ;

d-lui Vecsler propune, afară de limba franceză (sic), toate obiectele ce constituie programa pensionului său.

Are și un pedagogu neautorizat.

10 Iulie 1853, Iași

Z. Columb

V

(Câteva extrase din procesele verbale, cu replicile lui Z. Columb).

„Și în anul trecut asemenea chestiune a fost supusă deliberațiunii Consiliului școlar și atunci s'a opiniat că se va face deșteptarea părinților și după aceea urmează, tot ca mai înainte, ca acei elevi să se îndepărteze“.

(proces verbal din 2 Septemvrie 1860).

„Observu mai mult ceva. Am avut, Domnilor, ocașiunea de a examina copile din multe școli și am constatat că elevele de clasa III, dela școlile primare și suburbiale, nu-s în stare de a concura cu cele din cl. III dela Școala centrală. Cauza vine de acolo că la această școală sunt profesori speciali pentru fiecare clasă, în timp ce la școalele primare este numai unul singur pentru toate clasele“.

(procesul verbal din 7 Sept. 1860).

„Pentru a organiza toate clasele de fete în acelaș mod și pentru a le face să stee pe acelaș picior de egalitate, cu Școala centrală, se cer profesoare... și unde găsim noi aceste profesoare, căci elevele din Școala centrală voiesc a fi întrebuințate numai în capitală sau în orașele natale“.

(procesul verbal din 7 Sept. 1860).

„Aș dori mult ca aceste surori, ce deja sunt obligate a studia la școală, să nu vină în contact cu fetele țărănilor spre a nu se influența de monahism“.

(procesul verbal din 23 Sept. 1860).

VI

Copie.

Act mitrical

Subsemnații cetățeni de aice din politia Iașii, declarăm prin aceasta, după știința pozitivă ce avem, că dumnealui *Zaharia Columb* este născut în anul 1819, luna Iulie 17, în politia București, din părinți români-ortodocși anume: *Cristofor Columb* acum răposat și soția sa *Păuna*, iarăși răposată acum.

Și la 27 aceeași lună și an s'a luminat cu sfântul botez, în biserica Antim, în prezența nașului: domnul Constantin Roșca, acum răposat, cetindu-se ceremonia sf. botez de către preotul Ieroftei monahul — servitor la acea biserică.

Și fiindcă pe atunci nu se țineau acte regulate de Stat Civil, noi, în urmarea cunoștințelor ce avem, eliberăm dumnealui *Zaharia Columb*, declarația prezentă, după cererea ce ne-a făcut domnia sa.

1869 Ianuarie 18.

Iscăliți : Costachi Dedul
St. Stoianovici
Manolachi Idierul
Costache Liciu
Manolache a Ancuții

Primarul municipiului Iași.

Declarația prezentă, după cererea înregistrată sub nr. 853, se legalizează pentru identitatea subsemnăturilor din ea, în număr de cinci.

Primar : I. Antoniadi

Secretar : Andonescu

Biroul III

Nr. 387.

1869, Ianuarie 19.

VII

Nr. 205

4 August 1878.

Domnului Ministru de Culte

Aflându-mă grav bolnav și neputând gera afacerile direcțiunii liceului din Iași, vin cu onoare a vă ruga să binevoiți a însărcina de urgență pe d. V. Burlă, profesor în cursul superior dela acest liceu, cu conducerea afacerilor direcțiunii pe timpul lunii August, care a și primit această însărcinare.

Director, Zaharia Columb.

(Arh. Stat. Iași. Fond, Liceul Național, Dosar ieșire pe 1878).

VIII

Nr. 206

5 August 1878.

Domnilor Profesori

Domnul Zaharia Columb, directorul liceului central din Iași, nu mai este între cei vii. Eri pe la orele 10 seara, după o scurtă suferință, s'a săvârșit din viață.

O datorie sacră reclamă dela noi ca să arătăm adâncă noastră întristare pentru pierderea acestui bărbat — care ni-a fost un coleg prea stimat, un propagatoriu ager al instrucțiunii publice și un tată al tinerimei române — asistând cu toții la înmormântarea defunctului, care va avea loc dela locuința răposatului din strada Sărăriei, la orele două p. m.

Binecuvântarea religioasă se va face în biserica Sfântul Haralambie, iar înmormântarea în cimitirul bisericii din Podgoria Vișan.

p. Director, V. M. Burlă

(Arh. Stat. Iași.—Fond. Liceul Național, Dosar ieșire pe 1878).

Const. Turcu

Entomologie Horticolă

Insecte vătămătoare ce trăiesc pe plantele (potagere) cultivate pentru hrana omului și unele plante industriale

Pe fragi și căpșune

Otiorrhynchus ovatus L.

Coleoptere curculionide

În recolta de căpșuni ce ni se aduce din grădină să nu ne fie de mirare, că le găsim stricate — partea cărnoasă e scobită adânc, fie ca niște șanțuri, fie sub formă de gropițe, cam neregulate — și că odată cu fructele ni se aduc și insectele care au cauzat aceste stricăciuni. În 1936, într'un pumn de căpșuni

Fig. 224 (original)

Adultul de *Otiorrhynchus ovatus*

am găsit trei mici coleoptere. E acest curculionid, pe care diverșii autori îl consideră ca adult stricător frunzelor și vârfurilor tulpinelor, iar ca larve, distrugându-le rădăcinile, deoarece trăiește în pământ.

Il consider mai periculos pentru fructe, deoarece scobind în partea cărnoasă (receptacol) le depreciază valoarea, producând astfel pagube însemnate cultivatorilor de fragi și căpșune.

E un gândăcel mic de 6-7 mm. lungime. E de culoare brună închisă, aproape de negru. Capul e negru alungit, se continuă cu

rostrul larg și scurt la extremitatea căruia și cam pe lături, se inseră antenele. Antenele sunt foarte îndoite și formate din 11 articole, primul articol sau scapul e aproape așa de lung, ca toate celelalte articole la un loc. Articolele 2-8 formează funiculul antenei și sunt de aceeași formă și mărime, iar articolele 9-11 formează o măciucă fusiformă la extremitatea antenei. Toracele e rotund, bombat, cu striatiunile cam neregulate cu ridicături mici rotunde. Elitrele sunt regulat striate în lungime și cu regiunile interstițiale cu ridicături mici, rotunde. Picioarele sunt roșii brun, au femurele claviforme și prevăzute pe marginea internă și cea mai umflată cu câte un ghimpe. Tibiile sunt foarte puțin curbate, iar tarsul are 4 articole, cu cele două ghiare curbate și depărtate una de alta.

Anthonomus Rubi H.

Acest curculionid are aproape aceleași obiceiuri ca și *Anth. pomorum*. Când fragii și căpșunii nu sunt încă înfloriți, ci numai în stare de boboci, atunci femela acestui gândăcel, găurește cu rostrul, fiecare boboc în parte și în fiecare gaură depune câte un ou și tot ca celălalt gândăcel, face întâi gaura și apoi se întoarce cu abdomenul și pune oul în gaură, iar cu rostrul îl împinge înăuntru până ajunge la stamine unde-l putem găsi. Oul, de altfel ca mai la toate curculionidele studiate, e alb, oval și lucitor. În boboc se produce incubația, în boboc trăiește larva hrănindu-se cu tot ce trebuia să formeze floarea și tot acolo nimfează. Pentru ca bobocul să se vestejească și să nu împiedice evoluția insectei, adultul a avut grijă ca după ce a depus oul, se taie cu rostrul, pedunculul floral, așa ca bobocul să spânzure, iar hrana să nu mai ajungă până la el, ca să se usuce și cu timpul să cadă. Așa că atunci când vom găsi boboci de fragi sau căpșuni spânzurând în jos și vestejiți, să știm că în ei se găsesc sau larvele, sau nimfele sau chiar adultul acestei insecte.

Larva, de asemenea e albă, apodă, încovoiată, cu capul brun și măsurând cam 3—3,5 mm.

Adultul apare în Mai, Iunie, când femela atacă fragii și căpșunii în stare de boboci. Evoluția insectei în primăvară durează cam 30—35 zile. Adulții ieșiți din nimfele de primăvară, după câteva zile, probabil după ce s'au și hrănit, intră în repaos de vară (estivare) și apoi în repaos de toată iarna (hibernație) până în primăvară, când după împerechere femela va depune ouă.

Adultul e un gândăcel de 2—4 mm., e negru lucitor, de o culoare uniformă, acoperit de o fină pubescență, care-i cam dă un reflex cenușiu. Rostrul e aproape drept sau foarte puțin îndoit și cam lung. Metatoracele e alb, iar elitrele cu strii regulate, sunt scurte și rotunde la externitatea lor. Picioarele au femurele puțin umflate și poartă pe ele câte un ghimpe mic. Bărbații se disting prin aceea că coxele au câte un ghimpe mai mare.

HEUIPTERE

Aphididae Siphonophora Fragariae Aphis Forbesi W

Incepând din luna Mai, găsim pe fața inferioară a frunzelor de fagi și anume în lungul pețiolului, colonii de acești purci. Se recunosc după caracterele următoare :

Femela apteră vivipară

E un purce de formă globuloasă de un verde strălucitor. Are antenele lungi și de culoare măsliniu închis. Ochi roșii. Picioarele gălbui, cu încheieturile tibiilor și femurilor și cu tarsul fumuriu. Corniculele drepte și punctate cu negru. Coda gălbuie.

Pupa

E verde roșietică cu o linie fumurie pe spate. Toracele și aripile cenușii, restul corpului cu pete negre.

Femela vivipară aripată

Capul, lobii mesotoracici, antenele, corniculele, tibiile și

articulațiile femurelor negre, tot restul corpului verde. Ochii roșii, iar antenele au articolele 1 și 2 și extremitatea celui de al 6-lea, fumurii. Aripile au inserția lor și nervura cubitus de culoare galben lucitor; celelalte nervuri negre, stigma cenușie. Coada e galbenă. Abdomenul mai deschis la culoare ca toracele cu reflecte verzui, poartă pe fața superioară, pete mai întunecate.

Pe Sfecă și Bob

trăiește **Aphis Rumicis L. = Aphis fabae Le**

Este puricele care trăiește pe numai puțin 200 specii de plante. Eu am avut ocazia, în timpul războiului, pentru întregirea neamului românesc, să-l găsesc pe sfecă și pe bob, plante pe care le-am cultivat în grădina mea. Mai trăiește încă pe Măcriș (*Rumex acetosa*), Ștevia de grădină (*Rumex patientia*), Dragovei (*Rumex crispus*), Brusture (*Lapa major*), Revent (*Reum officinale*), Lobodă (*Atriplex hortensis*), Spanac (*Spinacia oleracea*), Pălămidă (*Cirsium arvense*), Vorniceriu (*Evonymus europaeus*), etc.

Pe sfecă care avea numai câteva frunze, la suprafața pământului, am găsit colonii foarte numeroase de acești pureci, ca și la vârful tulpinelor de bob. Atențiunea mea a fost atrasă de frunzele sfeclei care își aveau frunzele sucite, deformație care se accentua din ce în ce, în care timp frunzele se și îngălbeneau.

În aceste colonii am găsit tinere femele aptere vivipare și virgine aripate. Generațiile partenogenetice se succed până prin Septembrie, când femelele aripate părăsesc sfeclele pentru a se duce pe alte plante, pe *Evonymus europaeus*, unde se vor produce sexuparele, care prin cele două forme sexuate, bărbat și femelă, ce se vor naște, vor depune ouăle fecundate, de iarnă, după împerecherea lor, la subțioara frunzelor, lângă muguri. La primăvară din aceste ouă vor ieși femele fundatoare. După câteva generații de virgine aptere, apar formele aripate, emigrante, care vor răspândi specia pe diferite alte plante, între care și sfecă, bobul, etc.

Femela vivipară apteră

E globuloasă, rotundă și măsoară între 1-2,5 mm. lungime. Culoarea e neagră lucitoare, ca o catifea, sau neagră verzuie. Capul, toracele și abdomenul aproape confluențe. Ochiul negrii. Antenele de lungimi variabile, au al 3-lea articol mai lung ca al 4-lea odată și jumătate. Articolele 3, 4 și baza celui de al 5-lea articol al antenelor sunt gălbui cărămiziu. Picioarele au femurele anterioare galben testaceu, femurele mijlocii și posterioare galben închis. Tibiile sunt galben cărămiziu și extremitățile fumurii; tarsele negre; coada e conică, neagră și scurtă, corniculele mici, negre cilindrice. Rostrul se întinde până la coxalele posterioare. Femela tânără (puiul) la început e cenușie, mai apoi se face neagră catifelată.

Pupa

Are capul și toracele cenușiu. Mezo și metatoracele împărțit în lobi. Înbrăcămintea aripilor neagră. Abdomenul negru cu câte un rând format din patru pete albe, acoperite cu peri și așezate de o parte și de alta a liniei mijlocii. Aproape de coadă se mai găsesc 2 mici pete albe, precum și un rând exterior de pete, de fiecare margine a părților laterale.

Femela vivipară aripată

E mai alungită decât cea apteră și e toată neagră, însă capul și toracele sunt negru lucitor, abdomenul însă e cu reflecte verzuie. Unele forme sunt colorate în brun feruginos, dar cu nuanță foarte slabă. Antenele sunt scurte și negre. Picioarele negre cu femurele anterioare mult deschise de culoare. Aripile scurte și groase cu inserțiile lor galbene au nervura costală, stigma verzuie, celelalte nervuri bune. Când iese din nimfă culoarea este brună, cu antenele și corniculele verzi.

Formele sexuate

Bărbatul se deosebește de femelele virginipare, deoarece

e mai fin și are picioarele mai lungi și mai subțiri; iar femela e de culoare neagră cu reflecte albastrii, cu aspect catifelat și se recunoaște prin aceea că are tibiile posterioare foarte dilatate.

Pe tulpinele de Cartofi trăiește fluturile
Acherontia atropos L. (cap de mort)
Lep. Sphingidae

Este fluturile pe care-l găsim în vară, intrând noaptea în stupurile de albine, golindu-le de miere, netemându-se de acul

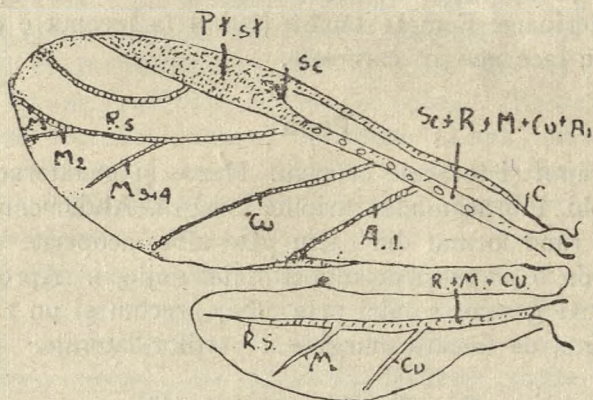

Fig. 225
 Aripile de *Aphis rumicis*

lor, fiind favorizat la acest furt de perii mari și foarte numeroși ce-i acopere corpul. Larvele lui trăiesc pe Solanee sălbatice, îl găsim însă rar și pe cartofi (*Solanum tuberosum*) dar ne producând pagube apreciabile, deși larvele lui sunt foarte lăcomе, mâncându-le în întregime frunzele. Larva e foarte mare, mai lungă de 10 cm. lungime și 1,5 cm. grosime. E de culoare verde gălbuie dar mai mult gălbuie, având capul verde cu o linie laterală neagră, iar pe laturile corpului cu puncte negre verzui. Inelele 4-10 sunt ornate cu 7 benzi oblice albastre violete mărginite cu alb, care formează pe spatulele larvei niște

pete, în formă de unghiuri, paralele între ele și cu vârful unghiului îndreptat spre partea terminală a corpului. Pe inelul al 11-a poartă un corn gălbui. Picioarele adevărate sunt negre, cele neadevărate (mamelonate) verzui cu coroana neagră. Deschiderile stigmatelor sunt cercuite cu negru.

Larvele acestea intră în pământ unde își fac un cocon în care nimfează. Nimfa este brună lucitoare, mai deschisă la culoare la învelișurile aripilor, alungită și turtită în partea anterioară, cilindro-conică spre cea posterioară, cu marginile ine-

Fig. 226 (original)
Acherontia atropos

lelor cam întunecate stigmatelor foarte aparente; partea anală se termină cu un vârf negru, cu mici asperități și foarte fin bifurcat. Adultul îl găsim la sfârșitul lui Mai și Iunie, când depune ouăle pe frunzele cartofului. Din aceste ouă ies larve, care se hrănesc în timp de 2-3 luni și tocmai în Septembrie se scobor în pământ spre a nimfa și a produce adulții celei de a doua generații, ale căror nimfe rămân în pământ până în primăvara viitoare. Sunt și nimfe din prima generație care nu produc adulți decât în primăvara viitoare.

Adultul împreună cu fluturele Ochii de Păun sunt cei mai mari fluturi din țara noastră.

Măsoară dela 12-12,50 cm. cu aripile întinse. Se recunoaște prin desaturile ce le poartă pe torace ce seamănă cu craniul de mort, de unde-i vine și numele popular. Antenele relativ scurte, drepte, puțin umflate la mijloc, sunt negre pe deasupra cu capătul lor alb, care se termină cu un mic ghimpe. Spiritrompa largă și scurtă cam de 1 cm. Toracele robust, larg și de culoare brun negru, stropit cu albastru, la mijloc are o mare pată cenușie albicioasă, cu două puncte negre, care la un loc formează un desen ce seamănă cu un craniu omenesc. Aripile superioare colorate în brun negru sunt stropite cu albastru și cu nervurile feruginoase la extremitatea lor.

Aripile mai au pe ele transversal așezate, începând dela marginea superioară a aripilor câte 2 pete albicioase și ondulate. Partea aripilor cuprinsă între partea externă și marginea ei este colorată cu cenușiu și roșu feruginos, iar linii negre ondulate străbat transversal mijlocul aripilor, un smoc de perigălbii se găsesc la marginea internă a aripilor, precum și o pată albă circulară la marginea celulei discoidale

Aripile inferioare sunt de culoare galbenă cărămiziu deschis, cu două benzi transversale negre: prima, cea internă, mai mică, formând un cot spre marginea internă a aripei, a doua spre marginea aripilor și mai mare, prelungindu-se cu linii negre pe nervuri.

Toate aripele pe dedesupt sunt galbene cărămizii, cu câte două benzi transversale negre. Picioarele negre cu peri galbeni pe femure, tarsele inelate cu alb. Abdomenul galben, având o largă bandă dorsală și longitudinală colorată în albastru, tăiată de 6 inele negre, de jurul împrejurul corpului.

Un fapt curios pe care-l prezintă acest fluture, este strigătul plângător și pițigăiat, ce se aude uneori în apropierea lui. Acest strigăt e produs de un organ sonor ce se găsește de fiecare parte a corpului, la baza abdomenului și format din o membrană înconjurată de un pământuf de peri ramificați. Prin mișcările de rotație ale acestor peri, în jurul punctului lor de inserție, se produce acel strigăt plângător și pițigăiat.

Macrolepidopterele ce trăiesc pe varză
Lep. pieridae
Pieris brassicae L.

Pe frunzele de varză, de două ori pe an, în primăvară și spre sfârșitul verii, găsim grămăgioare de ouă galbene, puse unele lângă altele și pe care țărani noștri le numesc „oglinzi“.

Sunt ouăle acestui fluture, din care ies larvele ce mănâncă frunzele verzi, în așa fel că din toată frunza, nu rămân decât nervura mediană și foarte puțin din cele laterale, mai joase și aproape numai baza lor. În toamnă însă, larvele celei de a

Fig. 227

Larva de *Pieris brassicae*, când iese din ou.

După planșa din colecția materialului didactic al liceului de fete statizat
 „M. Kogălniceanu“ Iași

doua generație sunt foarte stricătoare, căci atunci fiind foarte numeroase, împiedică varza de a-și forma căpățâna mare, mai murdărind-o și cu excrementele lor.

Adulții îi găsim dela începutul primăverii când sunt mai puțini; zboară ziua cu sborul lor neastâmpărat, când se ridică în sus când se lasă în jos. Se împerechează și dacă sunt surprinși în acest timp, femela duce în sbor și pe bărbat. După două zile dela împerechere femela depune ouăle, pe suprafața frunzelor de crucifere, de preferință varză, conopidă, etc. și uneori și pe *Reseda* (Rozetă).

Depune ouăle întocmai ca femela de *Aporia Crotaegi*. Ouăle sunt galbene portocaliu și au forma unor sticlute alun-

gite cu un gât foarte scurt, prezentând în lungul ei 12 coaste, ce ies în relief și care se unesc în partea superioară la gât. Sunt de 1,5 mm. în lungime și de 0,6 mm. în diametrul lor la bază. Incubația durează 5-10 zile, după condițiunile climaterice.

Când larva iese din ou, sparge cu mandibulele învelișul oului, cam aproape de marginea superioară și iese afară. Larvele neonate sunt gălbui cu capul brun și de 1 mm. lungime. Toate larvele dintr'un cuib, până la a doua năpârlire rămân la un loc, pe fața superioară a frunzei și se hrănesc mâncând la început numai mesofilul frunzei. După a doua năpârlire încep să se răspândească și crescând mănâncă toată frunza, chiar și nervurile cele mai groase. Năpârlesc de 4 ori până la nimfat.

Larva la complecta ei dezvoltare ajunge de 4 cm. lungime, purtând pe ea, fini și deși peri, așezați câte unul pe câte un mic tubercul negru în partea anterioară, cenușiu în partea posterioară, cu numeroase puncte închise. Protoracele e negru pe fața dorsală (pronotum). Pe tot corpul se găsesc în lungime 3 linii galbene, dintre care una dorsală mai îngustă și două laterale mai lățite. Pe fiecare inel al abdomenului se observă numeroase pete negre strălucitoare, lățite și aproape unite între ele pe care se găsesc tuberculi mici cu câte un păr pe ei. Fiecare segment al corpului, prezintă pe suprafața lui câte 3 sau 4 mici încrețituri transversale.

Larva spre a nimfa își caută un loc, prin crăpăturile zidurilor, ale arborilor, pe crăpăturile de jur împrejur și întrebunțează acelaș procedeu ca și larva de Agoria Cr. Se fixează cu vârful abdomenului de suport, se'nconjoară cu un fir gros, în regiunea toracelui, fir lipit la cele două capete de obiectul pe care se găsește; stă în nemișcare, cu regiunea capului puțin ridicat de pe suport și după 2 sau 3 zile, pielea se rupe începând dela cap, cade și rămâne nimfa.

Nimfa e galbenă verzuie, cu pete galbene și negre, are regiunea anterioară toracică unghiulară. Forma aceasta de nimfă am găsit-o și la Aporia Cr. Din nimfă iese adultul cu caracterele următoare: corpul e negru, cu peri albi. Antenele cir-

cuite cu negru și alb. Are aripele albe. Femela are o pată neagră ce, cuprinde vârful marginii superioare a aripei, ce se întinde și pe marginea externă, cam $\frac{2}{3}$ din lungimea ei. Aripile superioare mai poartă pe ele câte 2 pete negre rotunde, dintre care una aproape de marginea inferioară, unde se mai găsește sub ea, altă pată, tot neagră, însă lungăreață. Aripile inferioare au câte o pată neagră cam rotundă sub pata lungăreață a aripei superioare. Bărbatul nu are decât pata neagră de la vârful aripii superioare și o mică pată la extremitatea superioară a aripii inferioare. Cu aripile întinse măsoară cam 6 cm.

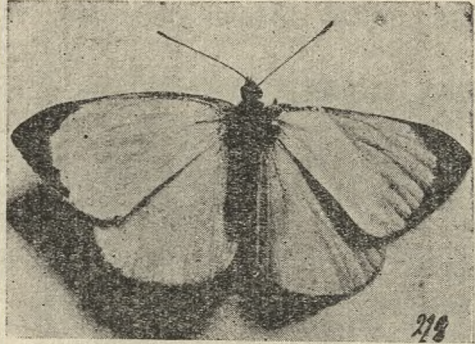

Fig. 228 (originali)
Barbat de Paris brassicae

Pieris rapae Dup.

Și larvele acestui fluture sunt stricătoare, rozând frunzele verzei, cresonului, rozetei, etc. Apare în primăvară și seamănă cu *P. Brassicae*, dar numai că-i mai mic. Femela depune ouăle pe frunze, ele semănând ca formă și structură cu cele de *P. Brassicae*, dar din ele iese câte o larvă ce se deosebește de a celui alt fluture. — Larva e mai mică, verde închis, fără să mai aibă încrețiturile deacurmezișul, pe care le au segmentele din care-i formează larva de *P. Brassicae*. Poartă mici și deși peri ca o catifea. Capul verzui cu numeroase pete negre. Are pe spate pete negre lucitoare și în lungul lui, dorsal, o linie galbenă și lateral câte una de fiecare parte.

Abdomenul e verde spălăcit, lucitor și fără pete. La maturitate e lungă cam de 2, 5—3 cm. Nimfa e brună roșioasă pătată cu negru,

Bărbatul e alb; aripile superioare au extremitatea nea-

gră presărată cu alb. Cele inferioare au câte o pată neagră, Femela se deosebește în aceea că pe mijlocul aripilor superioare are câte 2 pete negre. Aceste aripi pe dedesupt sunt tot albe dar au extremitățile galbene și câte 2 pete negre cam spre mijloc. Aripile inferioare sunt galbene pe dedesupt,

pătate cu alb. Bărbatul e lung de 15 mm., cu deschiderea aripilor măsoară cam 50 mm. Femela e mai mare și uneori de o culoare închisă. Are 2 generații sau chiar 3 în unii ani, cu toamna lungă și călduroasă.

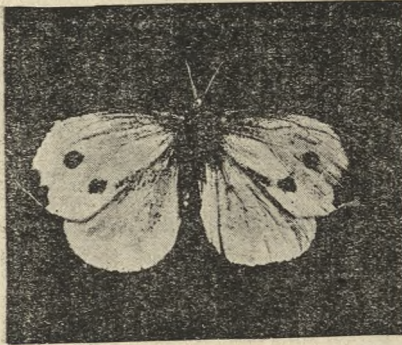

Fig. 229 (original)
Femela de *Pieris brassicae*

Pieris napi Dup.

Femela acestui fluture depune ouăle izolat pe fața de jos a frunzelor de varza. Ouăle sunt cilindrice, cam lunguiețe și albe.

Din ele ies larve ce ajung la 25 mm. lungime. Sunt verzi deschis și au peri numeroși ce le dau aspectul catifelat. Stigmatele sunt galben roșior. Nu au

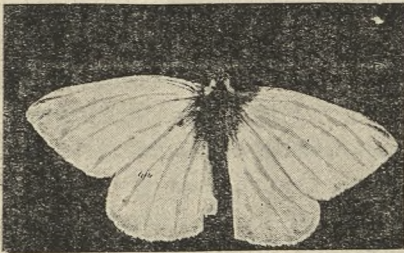

Fig. 230 (original)
Barbat de *Pieris rapae*

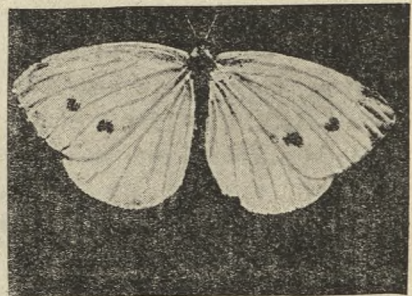

Fig. 231 (original)
Femela de *Pieris rapae*

linie galbenă dorsală în lungul spatelui, ca larvele de *P. rapae*. Larvele nifează ca și celelalte 2 specii de larve și nimfa

e albă, verzui sau galbenă, pătată cu negru și cu vârful superior al unghiului și cu extremitățile lui de culoare brună. Adultul e lung de 15 mm. cu deschiderea aripilor măsurând 52 mm. Bărbatul e alb, capul, toracele și abdomenul acoperite cu peri gălbui. Aripile superioare au suprafața presărată cu negru și nervurile cenușiu închis. Aripile inferioare au o pată neagră pe marginea superioară și nervuri aparente obscure.

Femela are nervurile aripilor superioare mai închise, extremitatea lor mai neagră și 2 pete mai mari mai în sus de mijloc. Aripile superioare pe dedesupt au câte 2 pete negre; au extremitățile galbene și nervurile închise, formând o rețea cenușie. Aripile inferioare sunt galben pal cu marginile cenușii, ceea ce face ca nervurile să se distingă ușor. Are deasemenea 2 generații sau chiar 3, în toamnele lungi și călduroase.

Fig. 232 (original)
Bărbatul și femela de *Pieris napi*

Mamestra Brassicae L. = Hadenia Cr. Dup.
Sep. Noctuidae

În Iulie și August găsim pe frunzele dela suprafața căpăținii de varză, găuri, mai mari sau mai mici, pe unde au pătruns înăuntrul ei larvele acestui fluture. Dacă îndepărtăm frunzele unele de altele și urmărim găurile, putem vedea că și

frunzele din năuntru capătinii sunt și ele găurite. Găurile ajung până la inima capătinii care-i și ea străbătută adânc de galerii. Între frunze găsim excrementele verzi negricioase ale larvelor precum și în galeriile din inima capătinii. Aceste excremente udate de apa ploilor sau de roua nopții, formează o masă des-gustătoare, care face ca asemenea capătini să fie aruncată, nemâncându-le niciun animal.

Femela depune ouăle în Iunie și Iulie pe fața inferioară a frunzelor de varză, de predilecție, mai multe la un loc, în număr variabil și în mai multe rânduri, ouăle sunt semisferice, de culoare verzui cenușii și turtite acolo unde sunt lipite de frunză; sunt prevăzute cu coaste în lungul lor, care se unesc în partea superioară a oului, care-i brună. Larvele neonate sunt lungi de 1,5 mm. și de culoare roșu brună. După puțin timp culoarea lor se schimbă în verde. Pe fiecare inel se văd 4 pete negre mici așezate în formă de trapez, fiecare purtând câte un păr mare. La început larvele rămân grupate pe frunze. Mai târziu se risipesc, se hrănesc mâncând frunzele, pe care le murdăresc cu excrementele lor, sunt foarte lacome, căci câteva din ele sunt de ajuns spre a distruge o capătină în câteva zile. Năpârlesc de 5 ori și după ultima năpârlire străbat și inima (capul) capătinii. La complectă dezvoltare larvele ajung la 4-5 cm. lungime, sunt cilindrice alungite.

Unele din ele sunt galbene cenușii, pătate cu brun pe deasupra și cu o linie mai mai închisă pe fața dorsală și cu câte o linie gălbuie pe lături care separă culoarea deschisă de pe dosul larvei, de cea de pe deasupra. Altele sunt verzi închis pătate cu negru, având aceleași linii în lungul lor. Diferențele acestea de culori sunt în legătură cu alimentația. La amândouă felurile de larve, capul ca și protoracele e negru lucitor pătat, cu brun.

Pe fața superioară a fiecărui inel abdominal se găsesc 4 pete mici negre așezate în forma de romb. Ultimul inel al abdomenului poartă pe partea posterioară a lui, o mare pată de culoare deschisă. Acest inel se prelungeste între cele două ul-

time picioare false. Cele 16 picioare sunt albicioase, dar cele 6 anterioare (de pe torace) bat în galben închis.

Viața larvară durează cam 2 luni. În Septembrie-Octombrie, se scoboară în pământ unde se prefac în nimfe, care sunt de culoare roșie brune și lungi cam de 22 mm. În primăvara viitoare ies adulții. Adultul cu aripele ultime poate ajunge până la 45 mm. lungime. Capul și toracele sunt cenușiu închis, abdomenul e fumuriu. Toracele are pe deasupra solzi, în formă de creste alungite. Aripele anterioare sunt cenușiu brun sau verzui, cu numeroase linii transversale brune-negre, ondulate și cu strii neregulate, mai clare. Se mai disting: o pată neagră, ca un cârlig, în urma petei rotunde care se găsește către mijlocul aripilor și o mică pată albă dedesuptul petei reniforme. Între pata reniformă și marginea aripii sunt două linii ondulate sau în zigzag, albicioase. Aripele inferioare sunt gris obscur. Această speță se caracterizează prin un pinten în formă de ghiară, ce se găsește pe tibiile anterioare. Larvele mai pot trăi pe rapiță, rădichi, tutun, sfeclă, mazăre, fasole, coacăz, etc.

**Polia Oleracea L = Hadena Ol. Dup. =
Lep. Noctuidae = Melanchra Ol**

Și larvele acestui fluture trăiesc pe varză, pe sfeclă, sparanghel, lăptuci, mazăre, fasole și chiar coacăz.

Adultul apare în Iunie și după fecundare depune ouăle pe fața inferioară a frunzelor, în mai multe grupe și în mai multe rânduri. Primul grup poate cuprinde și până la 200 ouă. Oul e hemisferic, turtit unde se lipește de frunză și de culoare verde. Are pe suprafața lui foarte multe creste radiante și fin crenelate. Incubația e scurtă, câteva zile numai, sau chiar mai puțin. Larvele neonate sunt verzi bătând în brun, cu capul brun și lungi de 1,5 mm. Inelele abdominale, poartă peri lungi. După 5 sau 6 năpărliri ajung la mărimea 35-40 mm. lungime, când sunt complet desvoltate. După năpărlirea 3-a sunt verzi închis cu 5 linii longitudinale, dintre care 3 albe și 2 galbene. Cele galbene se găsesc pe lături și dedesuptul stigmatelor. Dintre

celelalte 3, două sunt laterale și a treia pe linia medio-dorsală. Pe fiecare inel se mai găsesc câte 4 pete mici albe ca niște puncte. După ultima năpârlire sunt brune-roșiatice; cele 3 linii albe dispar, cele 2 linii galbene devin slabe, iar petele mici

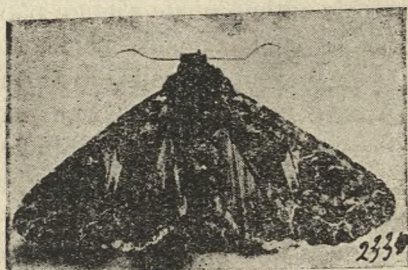

Fig. 233 (original)
Adult de Polia Oleracea

albe devin negre. Sunt și larve care-și păstrează culoarea verde până la nimfare. Nimfa hibernează în pământ. Adultul cu aripele întinse măsoară 35 - 40 mm. Antenele simple la amândouă sexele. Capul și toracele brun-roșu sau gris cam feruginos, abdomenul mai deschis. Aripele superioare de aceeași culoare, pe care se distinge la mijlo-

cul lor un mic inel oval albicios, precum și o pată reniformă, galbenă situată mai jos și o linie transversală albă aproape de marginea aripei în formă de M sau W, la mijlocul ei.

Aripele inferioare sunt cenușii, cu marginea obscură și au câte o linie scurtă, arcuită și puțin vizibilă către mijloc. După unii entomologi ar avea două generații într'un an, prima în Mai, a doua la sfârșitul verii, în August.

**Plusia gamma L —
Phytometra Gamma L
Lep. Noctuidae**

Larvele acestui fluture trăiesc pe varză, lăptuci, spanac, sfeclă, cartofi ca și pe leguminoase, hrănindu-se cu frunzele acestor plante.

Femela în decursul lunii Iunie depune ouăle pe fața inferioară a frunzelor, izolate sau în mici grupe. După 10 zile de incubație ies larvele, care pot să trăiască și pe alte plante decât pe acelea pe care au fost depuse ouăle. Viața larvară

durează cam o lună de zile. Când sunt multe și n'au cu ce se hrăni, emigrează în masă în altă parte, unde găesc hrană.

La finele lui Iulie se transformă în nimfă, chiar pe planta pe care s'a hrănit, sau pe un suport oarecare, făcându-și un cocon alb murdar și foarte rar lucrat. Starea de nimfă durează cam 15 zile,—din care ies adulții celei de a doua generații, ale căror larve hibernează sub această formă sau sub formă de nimfă, din care ies adulții din primăvară în Mai și Iunie.

Larva adultă e lungă de 4, 5 cm. și foarte subțiată spre cap. Capul e mic, galben brun cu pete negre. Corpul e verde albastrui și are pe el 6 mici linii albicioase, care se întind dela un capăt la altul; deasemenea pe linia stigmatelor se mai vede câte o bandă galbenă. Stigmatetele sunt albe, cercuite cu negru.

Fig. 234 (original)
Adult de *Plusia Gamma*

Caracteristica acestor larve e că ele n'au decât 3 perechi picioare false: una terminată și 2 ventrale. Picioarele adevărate sunt mici și de nuanță brună. — Larva e semi-arpentosa.

Adultul măsoară 40-45 mm. cu aripile întinse. Antenele sunt setacee și de culoare cenușiu deschis, capul și toracele sunt cenușii închis, iar abdomenul e cenușiu deschis. Aripile anterioare sunt cenușii negre, având atât la bază cât și la extremitățile lor striuri cenușii. La mijloc au o pată aurie sau argintată de forma literei grecești γ (gama), care mărginește pata reniformă. Marginea posterioară a aripii e slab dințată și are în lungul ei o linie albă și cam ondulată. — Aripile inferioare sunt și cenușii și negrii, cu nervurile negre și franjurile alburii cu câteva pete negre.

Acest fluture deși face parte dintre Noctuirae, zboară totuși ziua și se hrănește din sbor ca și sfinxii.

Hemipterele ce trăiesc pe varză

Aphididae

Brevicoryne Brassicae L = *Aphis brassicae* L.

E puricele care trăiește pe varză ca și pe alte crucifere cultivate sau sălbatice ca : Muștar, Hrean, Ridichi, etc.

La varză îl găsim acoperind fața inferioară a frunzelor, la început, în Mai, în colonii mici, cu timpul însă, în Iunie, înmulțirea lor e foarte mare, așa că acopere întreaga frunză cu colonii în care indivizii sunt deși, unii lângă alții și în care se găsesc indivizi în diferite stadiuri și mărimi. Coloniile cele mai numeroase se găsesc pe frunzele ce formează mijlocul căpăținii. Din cauza lor, frunzele se decolorează, se îngălbenesc, se mai acopăr cu o secrețiune lipicioasă, care reține și pieluțele rezultate din diferitele năpârliri. În Iulie suferă mai mult plantele, după care își revin în parte, din cauză că insectele, auxiliari naturali, împuținează numărul puricilor.

Se prea poate ca în toamnă atacul să fie iarăși puternic, când se înmulțesc puricii mult și când apar și sexele. Femela sexuată depune câte 2-4 ouă de iarnă, în crăpăturile tulpinelor de crucifere, ouăle sunt dealtfel negre, ovale și mici. Puricii se recunosc după caracterele următoare :

Femela apteră vivipară

Corpul rotund, oval, globulos, verde și în întregime acoperit, de un fir de praf albicios, atât pe fața dorsală cât și ventrală care-i dă un aspect cenușiu. Capul e negru și poartă pe el ochii, tot negri. Antenele sunt verzi cu extremitățile negre, mai scurte decât corpul. Picioarele negre, corniculele sunt foarte scurte, cilindrice, cam umflate la mijloc și negre. Coadă de asemenea mică, neagră, conică, cu 5-6 perechi de peri laterali. Dacă o punem în alcool, rămâne corpul colorat în verde cenușiu cu 8 pete negre aranjate pe părțile laterale, care se întind până aproape de coadă. Cele tinere sunt galbene lucitoare și fără praf pe ele. Antenele lor nu au toate cele 6 articole,

se găsesc dealfel și virgine mature, cu antenele formate numai din 5 articole.

Pupa

E de culoare verde murdar și are pielea încrețită. Imbrăcăminte aripilor, verde măsliniu închis sau cenușiu închis.

Femela vivipară aripată

Capul, gâtul și lobi toracici negrii. Antenele sunt lungi cam cât lungimea corpului. Corniculele sunt foarte scurte și cam umflate și de culoare brună închisă. Ochii negri. Restul corpului e verde gălbui și acoperit cu un praf fin cenușiu ca și femela apteră. Abdomenul are câte o pată rotundă și mică pe fiecare parte laterală și mai are mai multe pete închise, așezate în direcție transversală. Picioarele brun bronzate și păroase. Coada e verde închis sau brună și păroasă. Rostrul se întinde până la coxa picioarelor mijlocii. Aripile sunt mai mult scurte, cu nervurile mari și cu stigma de culoare închisă.

Bărbatul

E verde intens, antenele destul de lungi, setacee și negre la bază. Aripile mari, transparente cu stigma verde pal. Nervurile sunt mari și verzi. Picioarele negre cu baza femurelor verzi.

Insecte ce trăiesc pe mazăre, bob și fasole

Coleoptere Bruchidae

Bruchus pisi Fab.

(Gărgărița mazării)

Tot războiul pentru întregirea Neamului nostru, mi-a prilejuit ocazia de a cunoaște și obiceiurile acestei insecte. Marel cartier general al armatei dând ordin ca toate grădinile din cuprinsul orașului să fie semănate cu plante pentru hrana omului, am cultivat și eu în grădina mea tot felul de verdețuri

sfeclă, morcov, ceapă, usturoi, mazăre, bob, fasole, varză, lăptuci, cartofi, etc. Cu această ocazie am găsit pe mazăre, acest mic coleopter, foarte stricător pentru boabele (sămânțele) de mazăre.

Pentru ca să samăn mazăre, am cumpărat sămânță fără gărgăriță în ea. Bob cu bob am cercetat și am pus în pământ numai sămânță sănătoasă, neparazitată, căci este mijloc sigur deși cam plictisitor de a recunoaște ușor care bob are în el gărgăriță și care n'are. Bobul de mazăre fără gărgăriță, are aceeași culoare uniformă pe toată suprafața lui, pielița ce-l înconjoară este mată de jur împrejurul lui.

Bobul de mazăre cu gărgărița în el, are într'o regiune a lui și pe o suprafață mică circulară, o pată mai deschisă; pielița sămânței în acest loc e translucidă, așa că se distinge ușor această regiune de restul sămânței, care are pielița opacă și uniformă. Dacă se deschide acest căpăcel, se găsește în bobi, adultul adică acest mic coleopter.

Deși alese și semănate cu îngrijire, totuși, care nu mi-a fost mirarea când, după formarea păstărilor, am găsit pe ele adulți.

Mi-am explicat aceasta, deoarece am avut ocazia să constat și de această dată, cum omul este și el, răspânditorul insectelor vătămătoare. În apropierea grădinii mele, este Piața Sfântului Spiridon și pe tarabele din această piață, erau așezate săculețe cu fel de fel de sămânțe de vânzare, între care și sămânța de mazăre.

Aceste săculețe erau pline de aceste gărgărițe, chiar sub ochii publicului se vedea cum ies aceste insecte din boabele de mazăre, și-și luau sborul.

Totuși cumpărători erau, deoarece spuneau, că mazărea deși are gărgărițe, tot încolțește. Spre convingere am desfăcut boabele și am constatat că unele din ele aveau 3 părți din embrion intacte (radicula, cauliculul și gemula), iar hrana din coteledoane era suficientă ca să nutrească plantula.

Alte boabe însă aveau embrionul consumat în întregime sau parțial. Deaceea, cele cu embrionul bun, incolțeau.

Ziua găseam pe frunze, tulpini și păstări insecte, dar unde se ascundeau noaptea ?

Pentru aceasta am cercetat plantele în întregime, dimineața, când încă roua nopții nu se evaporase și atunci am găsit locul unde se ascundeau insectele și se fereau de răceala nopții. Botanistul știe că frunza de mazăre e penată compusă, că la vârful ei are cârcei, iar la bază are niște frunzișoare mari, numite *stipule*. Pe aceste frunzișoare le găsim dimineața foarte apropiate de tulpina și pețiolul frunzei, deci una lângă alta, și căutând între ele, am găsit ascunși adulții. Între aceste frunzișoare, între aceste stipule să caute, în zorii zilei, cel ce voește să recolteze și să distrugă aceste insecte. Când păstara a început să crească și boabele să fie mărișoare, atunci femela, după fecundarea ei, începe să ouă. Ea lipește câte un ou la exteriorul păstării, cam în dreptul boabelor din năuntru. Sunt galbene, ovoidale și au mărimea de 0,6 mm. După unii entomologi, o femelă poate depune 4—500 de ouă.

Incubația durează cam 10 zile, după care timp ies larvele neonate. Larvele din primul stadiu sunt albe roșioare, cu capul brun și perii de pe primul inel după cap, deasemenea bruni. Larvele au picioarele foarte mici, formate din câte 3 articole. Pronotum are 2 pete, cu marginile posterioare crenelate și cam la mijlocul lor cu câte 3 dinți. Pe lături fiecare inel are câte un păr mare. Larva aceasta primară sparge cu mandibulele ei pericarpul păstării și pătrunde în sămânță. În bob larva năpârlește și larva secundară (de al doilea stadiu) e schimbată. Acum are culoarea albă gălbuie, nu mai are picioare și nici petele depe pronotum și nici peri. Larva trăiește în bob și consumă parte din rezerva (albumenul) sămânței. Locul pe unde a pătruns larva în sămânță se inegrește și după acest semn, putem ușor recunoaște boabele ce au în ele larve, de cele ce nu au.

Deaceea e de mare interes pentru gospodine de a ști să

recunoască boabele bune, de cele parazitare. *Boabele ce au în ele larve, au un punct negru.* În astfel de bob se mai găsesc și excrementele larvei, căci ea nu le scoate afară din bob. Așa că atunci când ni se servește la masă *mazăre cu friganele*, se prea poate ca boabele să fie și gargărițate, să avem, așadar în plus, și *garnitură de carne* (carne de larve) *la un loc cu excrementele larvare.* În acest bob larva își petrece toată viața.

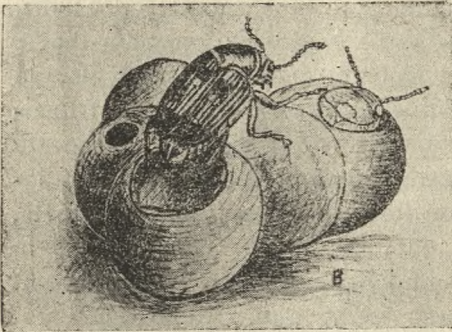

Fig. 235
Bruchus pisi

În el ajunge la completă dezvoltare, în el se preface în nimfă și tot în el și adultul. Acesta rămâne închis până în primăvară, când sparge micul căpăcel translucid și iese afară. Unele din insecte ies în toamnă și se ascund iarna oriunde găsesc un loc care să le apere de frig.

Iarna când cumpărăm mazăre și când punem boabele la fiert, din cauza căl-

durii, găsim plutind la suprafața apei, gargărițele ieșite din sămânță.

Așa ne-am explicat de ce în timpul războiului ni se vindea făină de mazăre, cu pete negre prin ea; petele erau sfărâmături din adulții și excrementele lor, care fuseseră măcinate odată cu boabele.

Adultul e lung de 5 mm. și lat de 3 mm. E negru, acoperit cu peri foarte fini cenușii. Capul e mic, negru și prelungit într'un rostru mic. Antenele sunt negre, crescând în grosime spre vârf și cu primele 3 articole galbene. Toracele (pronotum), negru, convex, este odată și jumătate mai lat ca lung și abia lărgit la bază și poartă o pată albă drept deasupra mezonotului. Elitrele mai late ca toracele și de două ori mai lungi, aproape pătrate, cu unghiurile rotunzite, sunt striate, cu nume-

roase pete albe și nu acopăr extremitatea abdomenului. Picioarele anterioare galbene, cu femurele negre. Picioarele mijlocii sunt negre cu extremitatea tibiilor clară. Picioarele posterioare au pe femurele lor câte un dinte ascuțit, iar tibiile sunt prevăzute la extremitățile lor cu câțiva mici peri. Abdomenul albicios la extremitatea lui e acoperit de peri foarte deși, și poartă două pete negre.

Bruchus Rufimanus Boh

Este gărgărița care trăiește pe bob, dar mai atacă uneori mazărea și chiar fasolea.

Biologia acestei insecte este aceeași ca și a gărgăriței de mazăre. Tot așa se depun ouăle și tot așa larvele pătrund în păstaie. Larva primară a acestei gărgărițe, se deosebește de cea a mazării, prin aceia că cele 2 pete crenelate de pe primul inel al corpului, sunt prevăzute cu câte 6 dinți, în loc de 3.

Larva la complecta dezvoltare e 5-6 mm.: și are caracterul unei larve de curculionid, deoarece e arcuată, apodă și are culoare albă cu capul brun. În sămânța de bob se găsește chiar și 2-5 larve.

Ca și la gărgărița de mazăre, în sămânța de bob, trăiește, se prefacă în nimfă și în adult, în care rămâne închisă până în primăvară.

Adultul e lung de 4 mm., lat de 2, 5 mm.. E negru, acoperit de peri cenușii gălbui. Primele 4 articole ale antenelor sunt galbene, celelalte negre și mai mari. Capul mic, negru, prelungit într'un rostru mic. Pronotul acoperit de peri cenușii gălbui, e aproape cât lung și lat, și poartă pe el o pată albă deasupra mesonotului. Elitrele mai largi ca pronotul și de două ori mai lungi, cu unghiurile pătrate și rotunjite, sunt negre, stri-

Fig. 236

Adult de *Bruchus Rufimanus*

ate cu pete cenușii și sutura cenușiu gălbuie, lăsând liberă extremitatea abdomenului, care e acoperit cu peri cenușii. Picioarele anterioare galbene cu femurele uneori cam brune. Picioarele mijlocii și posterioare, negre. Femurele posterioare cu câte un dinte mic, iar tibiile posterioare prelungite în afara tarsului.

HEMIPTERE

Aphididae

Siphonophora pisi Koch =

Acyrtosiphon pisi Kalt

Purecele acesta trăiește nu numai pe mazăre, ci și pe diverse leguminoase cultivate: Lucernă, Trifoi, că și pe cele sălbatice: Latyrus, etc.

Ouăle sunt depuse toamna pe leguminoase, de femelele sexuate.

Trec iarna sub această formă, iar în primăvară din ele ies femelele aptere vivipare, fundatoarele, care dau naștere la prima generație. Inmulțindu-se, se îngrămădesc la baza florilor ca și pe tulpinile florifere, pe care le sug, împiedicându-le în creșterea și dezvoltarea lor.

Femela vivipară apteră

E un purice mare, deoarece poate ajunge lungimea de 6 mm. E verde închis și lucitor, acoperit cu un praf făinos, ce-l face să pară verde clar.

E lung și oval. Antenele foarte lungi, întrec lungimea corpului, inserate pe tubercule cam mari, așezate într'o adâncitură frontală largă și puțin profundă, culoarea lor e clară, dar fiecare articol se sfârșește cu câte o pată neagră, care face ca antena să pară dungată. Ochiul sunt roșu închis. Picioarele sunt lungi și subțiri, sunt deschise la culoare, afară de extremitățile femurelor, tibiilor și tarsele care sunt negre.

Corniculile dezvoltate sunt verzi sau parțial negre sau punctate numai cu negru, și de formă cilindrică și ajung în lungime o treime din lungimea corpului.

Coadă e uneori abia vizibilă, alteori lungă și ascuțită și groasă între cornicule.

Pupa

Mai colorată ca larva. Imbrăcămintea aripilor măslinie. Pielea acoperită cu un praf făinos, adeseori apare striată și de un verde închis pe partea ventrală.

Femela vivipară aripată

Colorată mai intens ca larva, e verde. E mai mică, ea măsoară 2—3,5 mm. în lungime. Antenele ca și corniculele variază în culoare dela cenușiu la măsliniu. Abdomenul foarte ascuțit, iar coada ca lama unei săbii, lată la început terminându-se pe încetul cu vârful ascuțit (ensiformă). Acest caracter e mai puțin pronunțat de cum îl găsim la acest gen, Aripile mari, au inserțiile lor, nervura cubitus și stigma verde gălbuie. Lobi toracici uneori măslinii închis. Rostrul întins până la coxa mijlocie.

Pe morcov trăiește fluturile

PAPILIO MACHAON L.

(Coadă rândunichii)

Lepidoptere Papilionidae

Rar găsim în grădinile noastre, mâncând frunzele morcovului, larvele acestui fluture frumos, care se disting ușor prin

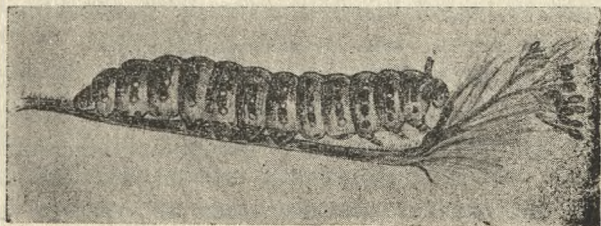

Fig. 237

Larva de Papilio Machaon

colorația pe care o au inelele lor. Sunt cilindrice, verzi cu

bande negre catifelate deacurmezișul, pe care se văd pete roșii și gălbui. Nimfa se formează pe tulpini, este legată deacurmezișul de un fir, având regiunea anterioară, corespunzătoare capului, îndreptate în sus și e verde sau cenușiu, cu o bandă laterală galbenă. Adultul e un fluture dintre cei mai frumoși dela noi din țară, având cu deschiderea aripilor 60 mm. Aripile superioare de culoare galbenă portocalie, deschisă sau

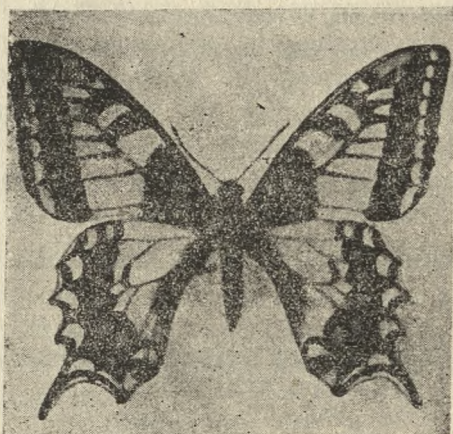

Fig. 238

Adult de *Papilio Machaon*

galbenă ca pucioasa cu nervurile negre. Aripile anterioare au trei mari pete negre în lungul marginii superioare și o mare bandă neagră în lungul marginii externe. Această bandă e divizată în 2 pete negre, prin 8 pete galbene.

Una din petele negre e mai îngustă și mărginește chiar la exterior aripa. Intre petele de pe marginea superioară și pata neagră internă, mai lată dela marginea inferioară a aripii, se găsesc deacurmezișul, benzi înguste, care le leagă.

Aripile inferioare au pe marginea lor externă o bandă neagră, ornată cu pete albastre. La marginea internă, anală, se găsește o pată galbenă roșie, înconjurată cu o pată ca o semilună violetă albicioasă. Extremitatea inferioară a fiecărei aripi e prelungită cu câte o coadă neagră, de unde-i și vine

numele popular. Are 2 generații: prima în Mai, a doua în Septembrie-Octombrie.

Dealtfel la acest fluture găsim toate caracterele genului *Papilio* Lin, anume capul mare, antenele lungi, măciucate la capătul lor. Palpi laterali foarte scurți, neîntrecând ochii alipiți de frunte. Aripile cu nervurile vizibile. Cele inferioare având marginile exterioare dințate și prelungite, uneori câte o coadă.

Pe Cănepă și Hămei

trăiesc larvele fluturului

VANESSA IO L

Lepidoptere Nymphalidae

Larvele acestui fluture trăiesc mai multe la un loc, sunt de 4-4,5 cm. lungime, sunt alungite, cilindrice, negre lucitoare, cu picioarele toracice negre și cu cele manelonate (false) roșu feruginos. Capul e negru lucitor, puțin turtit în față și prevăzut cu mici ridicături pilifere. Fiecare segment abdominal poartă transversal foarte mici pete albe, precum și 6 mari peri ramificați.

Fig. 239 A.

Nympha de Vanessa Io

Adultul depune ouăle, iar primăvară la începutul ei, pe frunzele de cănepă în mai multe grămăgioare și în număr mic, din care ies după puține zile, larvele.

Nimfa este la început verde, după puțin timp devine cam brună, cu pete aurii, care-i dau aspectul metalic.

E cu unghiuri și poartă pe cap, 2 mici coarne triunghiulare. Are pe spate un rând dublu de peri conici, îndreptați înapoi, negri la vârf divergenți și cam roșii la bază.

Adultul se prinde ușor, căci se așează pe florile din gră-

dină, spre a se hrăni. Cu aripile întinse măsoară 48-55 mm. Se recunoaște foarte ușor, deoarece aripile sale sunt roșii brun, ca o catifea.

Caracterele adultului

Aripile anterioare sunt unghiulare cu marginea cenușie.

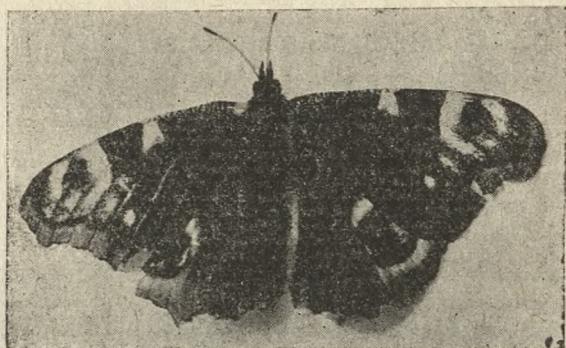

Fig. 239 B. (original)
Adult de Vanessa Jo

Au o mare pată „ochiu de păun” pătată cu albastru și cercuită cu alb gălbui. Pata e mărginită și spre partea internă de o pată mică, neagră triunghiulară.

Sub pata în formă de „ochiu de păun” se mai găsesc 2 mici pete albe. Nervura dela marginea aripii poartă mici linii transversale galbene și negre alternate și foarte dese.

Aripile inferioare sunt colorate pe margini și pe întindere mare cu cenușiu. Ele poartă deasemenea o mare pată oclară, cu pupila albastră și cercuită cu cenușiu, aproape de marginea anterioară. Toate aripile au marginile laterale cu unghiuri și dințate neregulat.

Are 2 sau 3 generații, mai ales dacă adultul trăiește pe lângă lucernării. După unii entomologi larvele acestui fluture pot trăi și pe Urzici ca și pe Lucernă, chiar.

PE UNELE PLANTE POTAJERE ȘI UNELE PLANTE DE ORNAMENT TRĂIEȘTE :

Tipula oleracea L

(Dipt. Tipulidae)

Seara, la aprinsul lămpilor, ne intră în casă din grădină aceste insecte ce par niște țânțari mari, cu picioarele lungi, dar care n'au antene de țânțari și nici nu înțeapă ca ei.

Se recunosc că sunt diptere, deoarece n'au decât 2 aripi, lungi, subțiri, pe care le țin în sbor întinse, iar lângă ele de o parte și de alta, câte un balanțator, purtat de câte un pedicul lung.

Pentru cei ce avem în grădini unele plante cultivate ca salată (lăptuci, marole), sfeclă, cartofi, dahlii, garoafe, aceste insecte ne sunt stricătoare nu ca adulte, ci ca larve.

Larvele acestei insecte trăiesc în pământ, hrănindu-se cu rădăcinile acestor plante, pe care le distrug, producându-le moartea.

Larvele sunt cilindrice, cu peri mici și lungi cam de 25 mm. Au culoarea pământie, cu pielea tare, cornee, translucidă, prin care se vede tubul digestiv și chiar pulsațiile vasului dorsal. Sunt apode și când se târăsc, scot înainte capul, tare, corneu, care se subțiază spre extremitatea anterioară, purtând pe el 2 mici antene feruginoase și 2 fălci puternice negre.

Capul retractil, se vără în primul inel al corpului, fiind legat de el prin un gât scurt.

Sunt formate din 13 inele. La extremitatea posterioară a corpului, pe marginea de deasupra se văd 4 tubercule conice și cărnoase, pe marginea dedesupt încă două, iar la mijloc se găsesc încă 2 ridicături care poartă 2 stigmat mari negre.

Larvele se prefac în nimfe. Nimfa este cilindroidă și masca sa facială poartă în frunte 2 coarne stigmatice claviforme. Are antenele, invelișul aripelor și picioarele indoite dedesubt. Inelele abdomenului sunt prevăzute cu peri care ușurează ieșirea adulților la suprafața pământului.

Adultul—femelă—are 18 mm. lungime. E de culoare cenușie, capul e mic rotund, de aceeași culoare ca restul corpului și legat de el prin un gât mic. E prelungit înainte, cu un cioc cilindric și ascuțit în partea superioară. Ochii sunt negri mari, așezați lateral.

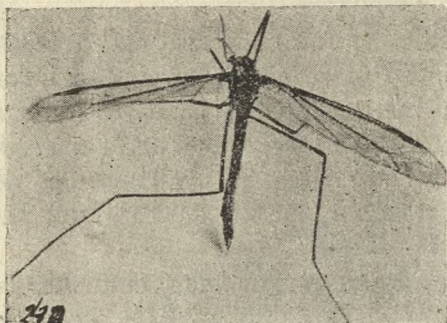

Fig. 240 (original).
Adult de *Tipula oleracea*

Antenele sunt inserate pe față, înaintea ochilor și sunt formați din 13 articole, dintre care primele 5 sunt galbene brun.

Primul articol al antenelor e cilindric, al doilea mic, cele 10 următoare cilindrice, prevăzute cu peri

la baza lor, al 13-lea e subțire și oblic.

Prototoracele e oval, ridicat în sus, deasupra capului (ca un gheb), e de culoare cam brună și are pe mijlocul lui o dungă mai închisă, precum și 2 laterale, care-l împarte în trei lobi, dintre care mijlociul e mai mare, ca cele 2 laterale.

Mesotoracele e mai mic în lungime ca prototoracele, are drept pe mijlocul lui un mic șanț în formă de V care-l desparte și de prototorace. Metatoracele e cea mai mică parte din torace și are forma aproape patrată, cu o mică creastă pe mijlocul lui. Aripile sunt lanciolate și stau întinse în repaos. Celula posterioară nu ajunge până la nervura transversală, iar celula marginală prelungită mult în discul aripii. Aripile sunt fumurii și sunt foarte întunecate în lungul marginii superioare, între nervurile costală și sub-costală, la extremitatea cărora este o regiune, care ar corespunde cu stigma celorlalte insecte. Picioarele foarte lungi, subțiri, galbene. Extremitățile femurelor, tibiilor și ultimul articol al tarsului, brune. Abdomenul cenușiu, mai închis pe fața dorsală, cu linia de articulație a inelelor, mai deschisă, sub care se găsește pe fiecare inel, câte

o dungă cafenie circular așezată, întreruptă în lungul liniei medio-dorsală. Ultimile două inele ale abdomenului sunt brune. Ultimul poartă armătura genitală, ca 2 ghimpi ascuțiți, între care se zărește vârful oviscaptului.

Femela depune ouăle prin împroușcare. Oul e scos până la vârful oviscaptului și apoi asvârlit cam până la 1 m. distanță. Ouăle sunt mici, negre, lucitoare și cu reflecte aurii.

La noi are 2 generații. Prima în primăvară când găsim adulții. A doua în vară în Iulie, August, din ale cărei ouă ies larvele, ce trăiesc în pământ toată iarna, nimfează în primăvară, din care ies adulții primei generații.

Pe cele mai multe plante și cultivate și sălbatice
trăiește fluturele

PHLYCTAENODES STICTICALIS L.

(Lep. Pyralidae)

Este fluturele ale cărui larve fac foarte multe ravagii la noi în țară. Am avut ocazia să le cunosc la Iași pe locul de cultură al Institutului pentru ameliorarea plantelor de sub direcția d-lui Șt. Popescu, când rodeau frunzele de Zea Mays și toate plantele, chiar sălbatice de prin apropiere.

După studiile făcute de Prof. Borcea și dl. Asistent Suster, sunt cele mai polyphage larve de oarece se hrănesc dintre plantele cultivate cu: frunzele de porumb, floarea soarelui, cartofi, cânepă, fasole, mazăre, linte, varză, dovleac (bostan), pepene verde (lubeniță), pepene galben (zămos), castraveți, ridichi, ceapă, usturoi, sfeclă, patlagele vinete, dovleac turcesc și chiar pe ciuperci. Se pare că numai patlagelele roșii nu sunt mâncate. Nici chiar plantele din prejurul locurilor cultivate și nici chiar arborii nu sunt cruțați, rozându-le frunzele.

Iată tot după Profesor Borcea, o parte numai din plantele atacate și citate mai sus, de larvele acestui fluture: căprița, știrul, hrișca, susanul, colța sălbatică, sulcina, cimbrul, lămâița, ciumăfaia, dafinul sălbatic, fragii, pelinul, urzica moartă,

lucerna, trifoiul, mărarul, pătrunjelul, măcieșul, etc.; iar dintre arbori, salcâmul, ulmul, mărul, salcia, accacia, gutuiul, etc.

Larvele se hrănesc cu frunzele, mâncându-le tot limbul din care nu rămân decât nervurile. În vizita mea făcută la Institutul pentru ameliorarea plantelor, dela distanță se puteau vedea frunzele porumbului atacate de larve. Erau albe transparente, dispăruse verdeața, nu rămăseseră decât nervurile mai mari și între ele o pielită fină și albă formată din ramificațiile nervurilor. Chiar și plantele sălbatice din apropierea locului ocupat cu porumb, erau deasemenea mâncate.

Larva acestui fluture e foarte agilă și de dimensiune medie, are 15-17 mm. lungime capul negru și este colorată în cenușiu-verde-negricioasă.

În lungul corpului are 2 dungi albe gălbui paralele.

Pe fiecare inel poartă câte 3 tubercule negre cu câte un păr scurt,

Pe partea ventrală, larva e albă-murdară.

Larvele ajunse la maturitate se scoboară în pământ unde își fac un cocon în care nimfează. Larvele nimfează mai multe la un loc, fiecare în coconul său, având chiar cocoanele lipite unele de altele. Tot așa găsim și nimfele fluturașului *Hyp. Malinella* pe frunzele mărului.

Din nimfe ies fluturi care sunt colorați în brun roșior cu reflecte aurii, având 25-30 mm. cu aripile întinse, cu corpul subțire și alungit.

Capul are deasupra gurii, o mică prelungire chitinoasă și conică, mai mult sau mai puțin aparentă. Aripile anterioare sunt brune roșioare, pătate cu galben cărămiziu în direcții radiale.

Pe margini sunt colorate cu o linie albă.

Aripile inferioare sunt galbene cărămiziu sau brune cenușiu.

Femela depune izolat ouăle pe fața inferioară a frunzelor, care sunt mici galbene. O femelă poate depune 250-300 ouă.

Cam după 10 zile de incubație, ies larvele care trăiesc cam 3, 4, 5 săptămâni, după temperatură.

După studiile făcute de Dl. Șuster, la noi acest fluture are trei generații

La 15 Iunie 1929 a găsit la Ciurea, milioane de larve care măsurau 15 mm. lungime. Prima generație în primăvară.

În Iulie sboară fluturi de a doua generație; larvele acestei generații fac mari ravagii către sfârșitul acestei luni.

În August larvele intră în pământ și în a doua sau a treia decadă a lunii August sboară fluturii celei de a treia generații.

Fluturii se găsesc până spre mijlocul lunii Septembrie.

EPHIPPIGER EPHIPPIGER Fieb **Ortoptera phasgionuridae**

Pentru prima dată la finele lunii Iunie 1938 am găsit în grădina mea pe o floare de gherghină (dahlia) această ortopteră

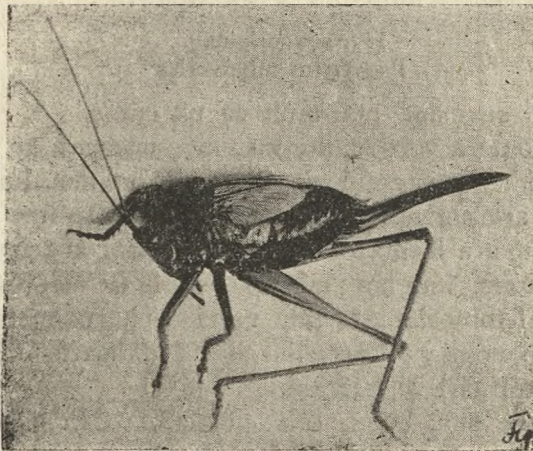

Fig. 241 (original).

Femela de Ephippiger. E Oviscaptul în formă de sabie.

Am observat ușor, deoarece culoarea ei verde contrasta cu culoarea roșie a floarei.

Din ziare am văzut că între Botoșani și Iași au apărut anul trecut lăcuste în mare număr și de o formă curioasă, care fac ravagii.

Vânturile și ploile din luna Iunie le-au adus desigur, și prin orașul nostru.

Era o femelă pe care am recunoscut-o prin depunătorul de ouă (oviscaptul) ce-l poartă la capătul abdomenului.

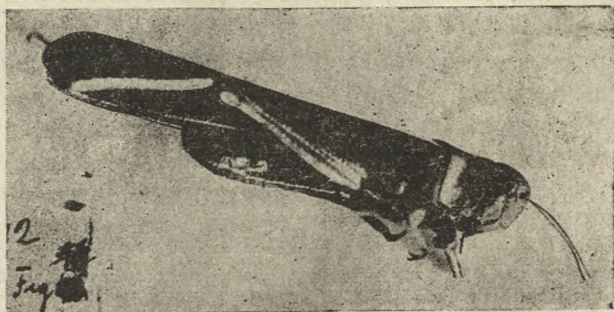

Fig. 242 (original).
Pachytylus migratorius

Bărbatul seamănă mai mult cu un cosaș.

E o ortopteră verde uniformă, care măsoară cu oviscaptul 42 mm. lungime, oviscaptul singur având 17 mm. lungime.

Pe cap are antenele lungi, subțiri și foarte fine de 42 mm.

Pronotum are forma de șea (caracteristic la acest gen) fără carenă, are 7 cm. lungime măsurat pe linia medio-dorsală și acoperă restul toracelui. Aripile verzi sunt rudimentare și în-lungul abdomenului pe care îl acoperă în parte în aproapea jumătatea anterioară și laterală.

Picioarele sunt lungi, cele posterioare, (a 3 pereche) cu femurele dilatate în jumătatea lor anterioară și prevăzute cu peri scurți; tibiile sunt lungi, subțiri, de 20 mm. lungime și sunt prevăzute cu 3 șiruri de peri mai lungi decât cei de pe femure.

Tibiile anterioare și mijlocii au câte un șir de peri pe părțile laterale, iar pe mijlocul lor numai câte 2 peri. Tarsul

e format numai din 4 articole și e negru, terminat cu 2 ghiare.

Abdomenul la femelă poartă oviscaptul care are forma unei săbii ușor curbată.

Ouăle sunt depuse în pământ; larvele apar în primăvară, iar adulții îi găsim din Iunie, de preferință prin vii.

În vara anului 1916 am găsit în grădina mea și aceste lăcuste: *Pachytylus migratorius* și *Truxales nasuta*, care caracterizează regiunea danubiană, Dobrogea. Căldura excesivă din această vară precum și vânturile din acel timp, au adus în această regiune a Moldovei, și aceste 2 stricătoare insecte.

De vor rămâne și se vor înmulți, vor deveni amenințătoare pentru culturile noastre, — aceasta o vom vedea în anii următori.

Profesor Gh. N. Fișteșcu

Membru corespondent al Academiei de
Științe din România și profesor
onorar la Liceul Național

Imagini din Carpații Moldovei

Credem că nu exageram afirmând că România e singura țară din lume, unde își dau întâlnire toată gamele formelor de relief, precum și acel mozaic multicolor, astfel că fiecare colț luat în parte, oferă priveliști de contemplat. E de ajuns să cițești câteva descrieri despre aceste frumuseți, ca să te îmbie să părăsești cei patru pereți spre a te avânta în necunoscut, izvor unic al poeziei adevărate în domeniul naturii și chemare tainică spre tot ce e măreț și proteic subț imboldul necurmat al vremii.

De cum părăsești podișul moldovenesc cu monotone peisagii pentru priveliști într'adevăr încântătoare, nu se poate să nu iai drumul spre Piatra, cam 43 km. distanță, cu o șosea din cele mai splendide din țară nu numai prin tehnica, ci și prin pitorescul ei, petrecută pe o parte de culmile subcarpatice unori golașe, iar pe cealaltă de șesul terasă al Bistriții, un fel de bărăgan al Moldovei.

Masiva gară Piatra, numai din blocuri de piatră, îți spune că ai pătruns într'o regiune unde roca e alta ca până acum.

Întâi pare o liniște obositoare, apoi pornește o adiere de vânt depe culmile împădurite, sămănând a fâșăit metalic și abundentă în ozon.

Piatra, prin care trece Bistrița oarecum supărată că nu poate face un popas, e singurul oraș din Moldova frecventat de întreaga țară, în anotimpul estival, datorită poziției sale geografice cu prestigiu deplin stabilit de stațiune climaterică, dar și un loc unde se deschid priveliștile cu tot ce au mai

minunat Carpații Răsăriteni. Numai la o altitudine de 311 metri, orașul e împrejmuț de munți ca bunăoară Cernegura, Cozla și Pietricica, iar aceasta din urmă, pela începutul veacului nostru a lunecat la vale, distrugând o parte din târg.

În interiorul orașului se poate vizita „Grotă Urșilor“ unde printre stânci calcaroase izbucnește sgomotos apa, dealung de plante diferite sau biserica Sf. Ioan, ctitoria lui Ștefan cel Mare, începută înainte de invazia polonilor lui Ioan Albert în Moldova și terminată în urma înfrângerii acestora în codrii Cosminului. Populația orașului—un conglomerat etnic—se ridică la circa 36.000 locuitori, dintre care abia 23.000 Români.

Dar dacă vrei să sorbi din plin poezia munților, trebuie să lași în urmă orașul Piatra, și șoseaua, ca prin bunăvoința Societății „Albina“ să fii luat în trenul miniatură ce se pierde adânc în munți, spre desăvârșire. Un trenișor aidoma jucăriilor copilăriei noastre, face naveta spre minunata vale a Tarcăului, întrecând în viteză trenul de Buhăești. Cu toată graba lui, se poate admira panorama orașului, îndărăt, și sălbatica atât de frumoasă vale a Bistriții, înainte, care parcă se joacă deaascunsul, apărând și dispărând la cotituri și numai cât mergi paralel cu ea, îi prinzi furia năpustirii la vale dinspre Vatra Dornei.

În toată măreția ei, omul n'a intervenit decât cu puțin lăsându-i aspectul natural creat de agenții exteriori. Oricât ai vrea să urci în susul apei, cu susur frenetic, vine vremea când cu părere de rău o părești.

Privirile îți sunt atrase de schimbul variat al peisagiilor; câteodată calea pare întreruptă, iar după un moment de izolare plăcută orizontul ți se deschide iarăși mai fermecător. Numeroase conuri de dejecție răsar cu forme plate, operă și a Bistriții, și a torenților ce alergau grăbiți din munți colmatând materialul desprins fără vreme, propice azi așezărilor omenești precum și agriculturii. Luarea aminte este atrasă mai ales de satul Tarcău, situat între munții cu același nume, la confluența Bistriții cu apa Tarcăului. E o asemenea risipă din cauza terenului accidentat—ca mai toate satele de munte—construite,

în special, din lemn, deși imense blocuri de piatră stau irosite la fiecare pas.

În Tarcău se găsește una din cele mai moderne instalații de cherestea de pe valea Bistriței, aparținând Societății Albina, unde cinci gatere mari și unul mic cu un dinam de 80 H. P., zi și noapte transformă uriașii brazi în mii de fragmente fasonate. Jurîmprejur numai una și aceeași rocă de grezie, numită și grezia de Tarcău, în colori ce variază dela roș-galben-portocaliu până la cenușiu-vânăt, dupăcum a fost mai mult sau mai puțin în contact cu intemperiiile. Această rocă dură, poate fi utilizată la temelia edificiilor publice, ca și la pavarea străzilor, ceea ce dă naștere la o exploatare pe o scară întinsă.

Din Tarcău, în loc să mergi spre satul Bicaz pe șosea, cel mai plăcut drum este acela de a însoți valea Tarcăului spre obârșie, urmărindu-i versanturile neregulate și mersul grăbit. Pe tot cursul acestui pârâu neastâmpărat, nu există niciun soi de drum decât calea ferată particulară ce duce la vale trunchiuri de arbori trufași.

La fiecare pas ochiul e delectat de peisagii care se întrec în frumusețe: pe fundul albiei șerpuește o apă cristalină de se zăresc toate pietrele; versanturi abrupte, alteori șterse, numai din grezie, cu temelii de cuarțite sau calcare, dându-ți impresia de chei, spre mijloc cu blocuri de piatră rătăcind pe fundul albiei părăsite de viteza redusă a apei, căci debitul aici e în funcție de precipitațiile atmosferice.

Deoparte și de alta se întinde în adânc covorul vegetal, reprezentat prin păduri masive conifere, intercalate pe ici pe colo cu câteo poieniță în mijlocul căreia sălășluiește vreun schit cu turlă singuratică ridicându-se cucernic spre cer. Înăuntru acestea adăpostesc câțiva călugări îmbătrâniți de vremi, adevărați Robinsoni.

Cu fețele brăzdate de mulțimea anilor, totuși răspândesc un zâmbet și o bunătate de mucenici; muritori împăcați, ce stau departe de toate frământările sociale, de sgomotul și vi-

cisitudinile vieții cotidiene, dar mai aproape de liniștea eternă, de Dumnezeuire.

Panta puternică din față este urcată cu greu nu numai de om, dar și de mașinuța trenului ce pare că merge doar către un anume punct. N'am fi crezut că într'un asemenea intrând — e drept fără seamăn în frumuseți — mai pot exista ființe ome-nești și încă mai de mirat, cu gospodării în formă, căci acest colț al naturii cam la 600 m. altitudine adăpostește un cătun cu vreo 40 de case, pe nume Ardeluța. Dacă dormi aici, pen-truca dimineață să te scoli înainte de a-ți zâmbi soarele de după stânci, spre-a asculta chemarea creștelor, apoi, cea mai nime-rită ascensiune e aceea pe muntele Balint, impunător prin aspectul său. Urcușul devine din ce în ce mai greu, demulțori e așa din loc că nu-i cu puțință să-l sui, în timp ce vlea în-cepe să se piardă printre arborii doborâți jos, sau printre stânci. Un firicel de apă ar avea curajul să spună că el e făuritorul întregului Tarcău, dar tocmai când să crezi aceasta, l-ai pierdut din ochi. Copacii se răresc pe măsură ce urci, devin mai puțin impozanți și lipsiți de ramuri umbroase, uscați chiar, pe urma atacului unui lichen parazit.

După o plăcută ascensiune, oarecum obositoare, apare un platou mic ca întindere, dar care deschide minunate orizonturi în toate direcțiile, cu văi splendid sculptate în rocă, și înălțimi împodobite cu mohoritul verde al molizilor ce par cenușii în bătaia razelor de soare. E vârful Balint, la 1542 m., acoperit cu ierburi printre care răsar rumenii fragi și parfumatele căp-șuni, iar rugii de smeură se iau la întrecere cu cei de mure.

Un decor feeric, un aer îmbățător, o uitare de sine și o confundare cu însăși natura, iată ce este Balintul.

Un alt aspect pitoresc al Carpaților Moldovenești ni-l rezervă drumul spre Biczul Transilvănean. Nu știm cum, dar parcă toate abaterile acestea sunt mai pline de farmec sau poate că tot ce e mai puțin frecventat e mai natural și unde omul n'a parodiat natura. Paralel cu apa Biczului — doar el ne este deacum încolo tovarăș — drumul e aproape impracticabil și e

păcat, căci duce la cele mai fantastice priveliști ale munților Moldovei, adică spre cheile Bicazului. Deodată răsare înainte o stâncă abruptă, de culoare aproape neagră. E Piatra Corbului în jurul căreia se împletește o frumoasă legendă cu o fată stăpână a munților. Prin regiunea aceasta, Bicazul își sapă albia în grezie și pe marginea căreia se găsesc o salbă de așezări omenești : Hamzeoia, Secu Bicazului, Fasca și Chisirig, renumit prin brânza-i grasă și galbenă. Un han de formă rectangulară, ne arată așezarea de vamă din alte vremi, azi loc de odihnă pentru păsările nocturne.

Prima stavilă ce-ți lasă totuși drum spre chei sunt doi străjeri calcaroși ce dăinuiesc de milenii și cărora dintele nemilos al vremii le schimbă mereu configurația, anume piatra Panțurului pe dreapta și a Suhardului, pe stânga. Cheile propriu zise nu sunt altceva decât opera măiastră a apei Bicazului, puterea-i erozivă i-a creat o albie îngustă ca o cheutoare. Înaintând prin aceste chei, nu știi pe ce să-ți fixezi ochii mai curând ; pe blocurile de piatră în suiș spre cer, înclinate de crezi că se prăvală ; pe acele vârfuri semețe, terminându-se ca niște ace și drepte ca o marmoră sculptată ; pe acele intrânduri sumbre și reci ce-și fac loc în stânci de nu li se mai zărește marginea sau să privești la mersul apei în continuu freamăt, șerpuiind printre pietre și izbindu-se de mal, cu nervozitate.

Dar sus ? Acolo unde plutește eternul, unde tronează liniștea văzduhului, unde nu se aude decât falfăitul unor aripi de păsări obosite, acolo abia se distinge o dungă albastră sinuoasă ca o șuviță de apă. E cerul ; atât se zărește din imensitatea lui. Numai cel ce-a trecut printr'un defileu ca acesta, a putut simți marea cutremurare a contopirii cu deplinele frumuseți, fiindcă aici se îmbină peisagiul real cu exuberanța de fantazie a naturii, creind desăvârșitul.

Ești desbrăcat de orice altă preocupare, te crezi stăpânul acestor domenii din basme, căci sublimul sus, realul jos, te copleșesc cu taina celui mai pur extaz.

Și dacă-ți arunci privirea în zarea plumburie a unui asfințit de seară, răsare departe, neadormit străjer, Ceahlăul.

Contemlându-l mai îndelung, ai viziunea clară a lanțului carpatic ce intruchipează un vast rezervor de frumuseți naturale, de valori originale artistice și spirituale, constituind un fel de inimă, un fel de sensorium în care de veacuri răsună căvalul, doina și gândul întregului Popor Român.

Prof. George Munteanu

Plantele medicinale

Colectarea, uscarea și conservarea lor

Fiecare om își poate da seama de rolul important pe care îl au plantele în viața noastră, fie că servesc ca bază de alimentare, fie că le folosim în fabricarea diferitelor produse industriale; dar un rol precumpănitor în ce privește păstrarea sănătății, îl au plantele medicinale.

Înainte cu câteva secole nu existau medicamente obținute pe cale sintetică de care astăzi sunt inundate farmaciile, ci omul le folosea din instinct și pe cale empirică, diferite soiuri de plante culese din natură, fie planta întregă, fie numai părți din ele, pentru vindecarea anumitor boli.

Nu e de mirare, când ești atent să urmărești un animal carnivor cum e câinele sau pisica, le vezi că îndată ce prezintă oarecare tulburări organice, în special, în aparatul digestiv, se duc, din instinct și mănâncă un anumit fel de iarbă, cu care se vindecă imediat.

Natura vegetală e plină de asemenea specii de plante ce conțin în ele substanțe bogate de așa numite principii active, ce au o influență în restabilirea echilibrului funcțional al organismului omenesc, prevenind sau vindecând diferite feluri de boli.

Plante medicinale se găsesc răspândite pe toată suprafața globului pământesc și vegetează la un loc cu alte plante ierboase sau arborescente.

Pentru a le avea mai la îndemână și a le transforma în medicamente propriu zise, multe țări cu civilizația mai înaintată, cum sunt: Anglia, Franța, Germania, Statele-Unite, etc. au

pus, în practică, metoda culturilor speciale de plante medicinale.

Prin asemenea culturi, bazate pe o largă experiență și metoda de ameliorare, s'au obținut rezultate admirabile, atât în ce privește cantitatea, dar mai ales calitatea (mărirea produselor de principii active) urmărindu-se totodată și partea economică destul de rentabilă.

La noi în țară, nu au luat o extindere asemenea culturi, totuși s'au făcut unele începuturi, la grădina botanică din București, și Cluj, și pe lângă facultățile de Agronomie, însă numai sub titlul de experiență; sperăm, totuși, că atunci, când nevoile ne vor încolți, va căpăta și acest fel de cultură importanța ei.

Pământul țării noastre atât de variat ca relief, sol și climat, prezintă condițiuni foarte bune pentru creșterea și dezvoltarea în mod natural, a unui număr destul de mare de specii și varietăți de plante medicinale.

Alte plante cresc la munte, altele la șes, altele în locuri mlăștinoase, altele pe coline și prin livezi.

La munte în zona alpină și subalpină, ca și în zona pădurilor de conifere, găsim specii de plante medicinale, ce nu cresc în alte zone. Așa de exemplu: dintre plantele arborescente, tot felul de conifere: brad, pin, molift, ienuper, etc, care dau ca produs medicinal rășina lor, din care se extrage esența de terebentină, atât de folosită în medicină. Dintre plantele ierboase ce cresc în regiunile muntoase, multe sunt remarcate prin produsele lor medicinale, așa de exemplu: *arnica* (potbalul de munte), *aconitul* (omag), *digital* (degețelul roșu), *gențura* (*gentiana punctată*), *șintaura*, *angelica*, *șopârlita*, *ențura*, *mătrăguna*, *brădișorul*, *feriga*, *afinul*, *strugurii ursului*,

În regiunea dealurilor subcarpatice, coline și podișuri vegetația arborescentă e reprezentată prin diferite soiuri de arbori și arbuști cu frunze căzătoare, ce constituiesc întinsele păduri de fag, stejar, ulm, carpen, tei, arțar, corn, alun, păducel, soc, care dau ca produs medical taninul, extras din scoarța și frunzele lor, sau flori cu principii active-calmante, sudorifice, diu-

retice, cum e floarea de tei și soc, sau fructe astrigente, cum sunt coarnele.

Vegetația ierboasă mai bogată ca în regiunile de munte, prezintă numeroase plante ce abundă în principii active, cum sunt: *odoleanul, aglica, țintaura, ghintura, hameiul, iarba mare, buruiana de dalac, mierea ursului, degetăruț, păpălău, pochivnic, pojarniță, cucurbețica, melisa, slăbănogul, toporașul*, etc.

În regiunea câmpiilor, prin fânețe și pe malul apelor.

Vegetația arborescentă e foarte redusă, în schimb cea ierboasă e foarte bogată, atât în plante ce cresc sălbatice cât și cele cultivate, multe din ele fiind folosite în medicină. Astfel găsim: *coada calului, cozul, lumânărița, nalba mica, nalba mare, nalba de grădină, laurul, măsălaricița, izma, coada șoricelului, țintaura, iarba lui tatin, lemnul dulce, mușețel, odogaci, pojarnița, știrigoaia, patiagina, pelinul, pirul, (iarbă de rizom), muștarul negru sulfina, panseaua de câmp trepădătoarea*, etc.

Prin regiunile mlăștinoase, pe lângă bălți și râuri,

Vegetație arborescentă e reprezentată prin diferite specii de sălcii, plopi, arinul negru, ce constituiesc pădurile de luncă. Vegetația ierboasă prezintă numeroase plante, cu principii medicale, astfel găsim: *potbalul, coada calului, stânjelul galben, nufărul, săpunul calului, nalba mare sălbatică, cucuta de apă, trifoiul de baltă, iarba mare*, etc.

Poporul nostru, în special țărani, folosesc în mare măsură plantele medicinale, deaceia le cunosc și le identifică foarte bine, datorită tradiției moștenite din moși strămoși. Sunt femei la țară care au ca ocupație, de prim ordin, strângerea buruienilor de leac.

Ele știu, ce anume părți din plantă, să culeagă, și în ce anotimp, cum să le prepare sub formă de ceaiuri sau plămădite cu rachiu ca băutură; fie sub formă de cataplasma, pentru vindecarea rănilor, sau diverselor boli de piele. Pentru fiecare fel de boală prepară, într' anumit fel aceste buruieni de leac.

Chiar astăzi, când roadele civilizației au pătruns și prin

sate, prin înființare de dispensarii și circumscripții medicale, tot mai dăinuște încă întrebunțarea acestor leacuri băbești; țăranul, înainte de a se arăta medicului de plasă, trece mai întâi pela baba doctoreasa satului, să-i dea leacul pentru boala ce are și numai în cazuri mai grave, se adresează medicului.

Nu toate plantele medicinale pot fi folosite în întregime, sub formă de băuturi, ceaiuri, infuzii, sau extracte alcoolice, care pot trece, pe calea alimentației în sânge. Unele de asemenea plante, au pe lângă principiul activ, folositor în anumite cazuri de boală, și principii toxice, cum sunt majoritatea plantelor cu principii calmante ca: *mătrăguna*, *măsălarîța*, *ciumăfaia*, *macul cultivat*, *digitala*, etc. Aceste plante nu trebuiesc folosite sub forma lor naturală, ci numai sub formă de extracte, preparate în farmacii și numai în doze anumite prescrise de medic, pentru fiecare caz aparte, cum este: *atropina* din mătrăgună, *morfina* din mac, sau *hioscyamina* din măsălarîța.

Sunt însă, și plante care pot fi folosite direct, sub forma de ceaiuri și infuzii, fie din planta întreagă, sau numai părți din ele, așa de exemplu: ceaiul de tei, de soc, de mintă, de pojarîță, etc.

În vederea folosirii, pe o scară cât mai întinsă, a plantelor medicinale mai comune, și spre a nu a fi tributari ai produselor farmaceutice din țări străine, Consiliul de Patronaj a luat anul trecut lăudabila măsură, de a se strânge și usca diferite soiuri de plante medicinale, prin intermediul școalelor primare și secundare, cu echipe de elevi, sub conducerea învățătorilor și profesorilor respectivi.

Răspunzând acestei chemări și subsemnatul, am lucrat cu o echipă de 33 elevi dela Liceul Național, în cursul verii 1942 și am reușit să colectez cantități destul de remarcabile de plante medicinale, dupăcum se vede din tabelul de mai jos.

Tabel de plante medicinale colectate și uscate în vara anului 1942

1. Flori de tei fără bracteie uscate	—	5,500	kgr.
2. Ramuri cu frunze și flori de pojarniță	—	3,500	"
3. Inflorescențe (capitule) de mușețel	—	2,800	"
4. Inflorescențe de coada șoricelului	—	1,100	"
5. Ramuri cu frunze și flori de pelin	.	.	1,000
6. Ramuri cu frunze, fără flori, de mintă	.	.	0,500
7. Frunze de nalbă mică	.	.	1,150
8. Rădăcina de nalbă mare	.	.	0,500
9. Tulpini cu ramuri de coada calului	.	.	0,700
10. Vârfuri de ramuri cu flori de lumânărică	.	.	1,000
11. Vârfuri de ramuri cu flori de melisă	.	.	0,400
12. Ramuri cu frunze de măsălarică	.	.	0,100
13. Frunze de pătlagină	.	.	0,250
14. Flori de soc, fără pețiol	.	.	0,350
15. Cozi de cireșe amare	.	.	0,250
16. Ramuri cu frunze și flori de cimbrisor	.	.	0,300

Aceste cantități reprezintă numai recolta din primele două luni ale verii, Iunie și Iulie, cât am putut lucra cu echipa de elevi în cadrul Muncii de Război.

Modul și timpul de recoltare

Deoarece nu toate aceste plante vegetează în același timp, creșterea și dezvoltarea lor variind după sol și climat; cele de la munte au vegetație mai târzie, din cauza climatului mai rece; iar cele din pădurile de arbori cu frunze căzătoare, timpurie, chiar la începutul primăverii (înainte de a da frunzele la arbori); cele din câmpii și fânețe, au vegetația mai în toiu pe timpul verii. Afară de aceste considerente, trebuie să mai ținem seamă și de anumite părți din plantă, în care principiile active se acumulează, în proporții mai mari, în anumite perioade a vegetației, așa de exemplu: părțile subterane ale plantelor vivace, ca: *rădăcina, rizomul, tuberculul, sau bulbul*; sunt mai bo-

gate în rezerve de hrană și principii active, după terminarea vegetației aeriene, deci toamna; iar părțile aeriene ierboase, sunt mai bogate în asemenea principii, tocmai în plină vegetație, deci vara.

Pentru a fi mai lămurit în ce privește colectarea diferitelor părți de plante medicinale ce cresc în țara noastră, vor arăta în tabelul de mai jos, care sunt plantele mai cunoscute, ce părți din ele trebuiesc recoltate și în ce anotimp și iună din an trebuiesc culese.

Tabel de plante medicinale

Denumirea plantei, pop. și științ. Locul unde cresc. Timpul de recoltare

I. Plante la care se recoltează rădăcina și rizomul

1. Omagul—*Aconitum napelus*—la munte—Ianuarie-Februarie
2. Iarba mare—*Inula helenium*— „ —Februarie-Martie
3. Gențiana—*Gentiana lutea* — „ —Martie și Septemb.
4. Mătrăguna—*Atropa beladonna* „ —Martie și Septemb.
5. Nalba mare—*Althaea officinalis*—lângă ape—Martie și Oct.
6. Spanțul—*Helleborus viridis* — la munte—Martie și Octomb.
7. Arnica — *Arnica montana* — „ —Aprilie și Septem.
8. Odoleanul—*Valeriana officinalis* „ —Sept. și Octomb.
9. Săpunul calului—*Sapunaria offic.*—lângă ape—Sept. și Oct.
10. Lemn dulce—*Glycyrriza glabra*—în păduri— Sept. și Octomb.
11. Feriga—*Aspidium felix mas*—la munte—Octombrie.

II. Plante la care se recoltează numai frunzele

12. Salvia (jale) — *Salvia officinalis* — cultivată în grădină — Mai-Iunie
13. Nalba mică—*Malva sylvestris*—grădini și câmp—Mai-Iunie
14. Strugurii ursului—*Arbutus uva ursi*—la munte—Mai-Iunie
15. Izma bună (mînta)—*Mentha piperita*—cultivată Iunie-Iulie
16. Nalba mare—*Alt. aea officinalis*—pe lângă ape—Iulie
17. Ciumăfaia (laur)—*Datura stramonium*—loc gras—Iulie

18. Navalnic—*Scolopendrium offic.*—loc umbros, munte—Sept.-
Octombrie
19. Pelin—*Artemisia absinthum*—la câmp—Iunie
20. Măselarița—*Hyosciamus niger*—loc gras—Iunie.

**Plante la care se recoltează tulpina,
cu ramuri frunze și flori**

21. Sulfină galbenă—*Mellilotus officinalis*—loc umed—Iulie-Aug.
22. Barba ursului—*Equisetum arvense*—ramuri, loc umed—
Iunie-Iulie
23. Pojarnița—*Hypericum perforatum*—ramuri cu frunze și flori—
Iulie-August
24. Nucul—*Juglans regia*—frunze—Iulie-August
25. Sovârful—*Origanum vulgare*—ramuri cu frunze și flori—Iulie
26. Țintaura (frigurica)—*Eritrea centaurea*—ramuri cu frunze
și flori—Iulie-August
27. Părul Maicii Domnului—*Adiantum capitis Veneris*—frun-
zele—Mai
28. Arnica—*Arnica montana*—ramuri cu frunze—Iulie.

Plante la care se recoltează numai florile

29. Salcâmul—*Robinia pseudoacacia*—cultivat—Mai
30. Bujorul—*Pheonia officinalis*—cultivat—Mai
31. Arnica—*Arnica montana*—munte—Iunie
32. Mușețelul—*Matricaria camomilla*—loc viran—Iunie-Iulie
33. Coada șoricelului—*Aquilegia millefolium*—loc viran—Iunie-Iulie
34. Nalba mică—*Malva sylvestris*—loc viran—Iunie-Iulie
35. Nalba mare—*Althea officinalis*—pe lângă ape—Iulie
36. Socul—*Sambucus nigra*—margina pădurii—Iulie
37. Teiul alb—*Tilia grandiflora*—păduri de deal—Iunie
38. Lumânărică—*Verbascum thapsus*—loc de stepă—Iunie-Iulie
39. Nalba roșie—*Althrea rosea*—cultivată—Iulie
40. Mac roșu de câmp—*Papaver rhess*—în lanuri—Iulie
41. Trifoiul alb—*Trifolium repens*—în loc fertil—Iulie

Plantele la care se recoltează numai fructele și semințele

42. Macul de grădină—*Papaver somniferum*—fructul—Iulie
43. Cornul de secară—*Claviceps purpurea*—Iulie
44. Chimionul—*Carum carvi*—August
45. Anisonul—*Pimpinella annisum*—Septembrie
46. Jenuperul—*Juniperus communis*—Octombrie
47. Alunul—*Vaccinum myrtillus*—Iulie-August
48. Laurul—*Datura stramonium*—semințele—Octombrie

Cum trebuie făcută culegerea

1. Rădăcinile și toate părțile subterane ale plantelor vivace trebuiesc recoltate după 2—3 ani de vegetație, când sunt mature și capabile de o acumula pe o mai mare cantitate de principii active, exemplu : Nalba mare.

Rădăcinile plantelor anuale, înainte de a se coace fructele.
Ex. : Mătrăguna, Arnica.

Odată scoase din pământ, se vor spăla bine, pentru a le curăți de țărână, fără a ataca epiderma, se vor îndepărta firele tinere ale rădăcinii principale și părțile uscate ; iar partea rămasă se înșiră pe sfoară, uscându-se sau la etuvă, sau în podul casei la căldură și umbră.

2. Cojile de pe trunchiul arborilor se vor scoate, după terminarea vegetației, după căderea frunzelor—toamna—la arbuști ; și primăvara, înainte de a da frunzele, la arbori. Tulpinile acestor arbori și arbuști, trebuie să fie în putere, nici prea tinere, nici prea bătrâne. Cojirea se face numai în părți anuale, pentru a nu împiedica vegetația mai departe a copacului.

3. Frunzele se culeg în momentul când florile sunt în boboc, afară de cele ale Țintaurei, care sunt mai bogate în principii active, când e complet deschisă floarea. Culegerea să se facă pe timp uscat și cu 2—3 ore înainte de răsăritul soarelui, sau pe timp înnourat, se vor alege numai cele întregi, verzi și nealterate sau pătate.

4. Florile se culeg în momentul fecundației, când corola

e complet deschisă, la unele plante se culeg floare cu floare — exemplu: Lumânărica, la altele inflorescența întreagă — ex.: Mușetelul, Coadă șoricelului; la altele împreună cu ramurile înfrunzite, cum e Pojarnița, Salvia, Sulfina, etc. La cele de tei, inflorescența fără bractei, iar la cele de soc numai umbelulele, fără peduncul. La Mac se culeg numai petalele îndată ce s'a deschis corola.

5. Plante întregi—tulpini cu ramuri și frunze—cu sau fără flori, se culeg pe timp uscat și în plină vegetație. Exemplu: Pelinul, Cimbrișorul, Menta, etc.

6. Fructele se vor culege când sunt bine coapte.

7. Semințele se culeg când fructul e bine copt, gata de a se deschide; iar culoarea lor să fie închisă. Ex.: laurul; la gutui se scoate numai semințele din fructul bine copt, fără a lua și din carnea fructului.

Uscarea și conservarea

Toate plantele sau părți din ele, recoltate în plină activitate vegetativă, au o mare cantitate de apă înrânsele, deaceea trebuiesc uscate cât mai repede, pentru a nu putrezi sau fermenta. Părțile puțin cărnoase, cum sunt frunzele, florile sau tulpinile puțin ierboase, uscarea se face în camere mari, bine aerisite, la umbră; în acest mod se usucă complet, fără a se decolora și fără a-și pierde esența prin volatilizare sau evaporare. În timpul uscării trebuiesc bine întinse și mereu întoarse, alegându-se și îndepărtându-se părțile alterate, mucegăite sau fermentate, iar pentru a nu-și pierde aroma și mirosul, fiecare specie se va pune separat, la distanță unele de altele.

Unele flori care se decolorează sau se innegresc, prin uscare, cum e floarea de soc, sau lumânărica, trebuiesc învăluite în hârtie subțire.

Fructele cărnoase, cum sunt bacele sau drupele, se vor usca, mai întâi în uscători (cuptor anume făcut), la o temperatură nu prea ridicată, cam 60 grade și apoi se pun la soare, unde își continuă uscarea. Ex.; bacele de soc.

Cel mai bun și mai rapid sistem de uscare este la etuvă, la care se poate ușor regula temperatura, care poate varia după felul fructelor — cele mai puțin zămoase, de 20—25 grade. iar pentru cele mai zămoase, dela 30—40 grade. In acest mod uscarea se poate face continuu, indiferent de starea atmosferică.

Ambalarea și conservarea

Plantele întregi sau părți din ele, după ce au fost bine uscate, trebuiesc bine împachetate și păstrate în anumite condițiuni. Când avem planta întreagă cu ramuri, frunze și flori, se așează regulat în niște lădițe de lemn, căptușite cu hârtie cerată. Așezarea se face, în lungul plantei, rânduri, rânduri, bine îndesate, să nu aibă prea mult aer între ele; când lădița e complet umplută, se așează pe deasupra o hârtie cerată și peste ea se bate în cuie, capacul bine potrivit dinainte.

Astfel împachetate, se pot conserva multă vreme și pot fi ușor transportate, fără niciun risc; însă trebuie ținute totdeauna în camere uscate și bine aerisite, nu în beciuri sau subsoluri, unde poate ajunge umezeala, care le mucegăiește. In asemenea lădiți se împachetează: Pojarnița, Salvia, Melisa, Pelinul, Sulfina, Țintaura, bineînțeles când avem cantități mari până la 3—4 Kgr.

Frunzele și florile după ce au fost bine uscate, se pot păstra în săculețe din pânză, sau pungii de hârtie impermeabilă, bine închise sau legate cu sfoară. Cea mai bună și mai sigură conservare, se face în cutii de tablă albă, căptușite înăuntru, cu hârtie cerată. Astfel se fac ambalaje pentru farmacii, însemnând pe ele și cantitatea. Săculețele cu asemenea produse, trebuiesc deasemenea bine îndesate și umplute, și păstrate într'o cameră uscată și aerisită, aranjate pe rafturi; în asemenea camere, nu trebuie să mai fie alte produse cu mirosuri deosebite, ce ar putea altera aroma și gustul acestor produse medicinale.

Rădăcinile sau tulpinile subterane — rizom, tubercul — după ce au fost bine curățate, tăiate în bucăți mai mici și uscate la etuvă, se pot împacheta și păstra multă vreme în cutii de tablă sau de lemn, căptușite cu hârtie cerată bine închisă și ținută la loc uscat.

Astfel în timpul uscării, cât și al conservării, trebuie să avem grijă, ca să fie așezate la distanță unele de altele, sau pe rafturi, după specii; pentru a nu lua unele dela altele mirosul și aroma, schimbându-i astfel una din proprietățile ei caracteristice, de exemplu: florile de mușețel cu cele de tei sau de soc, fiecare având o aromă caracteristică.

Drept urmare la lămuririle date mai sus, asupra importanței plantelor medicinale și asupra modului de colectare, uscare și conservare, propunem ca această măsură luată în mod oficial de Consiliul de Patronaj în vara anului trecut, să nu rămână un simplu deziderat, sau o obligație cerută de vremurile acestea de război, ci să constituie o deprindere pentru școlari și conducătorii lor, și să continue pe viitor și mai intens și mai ordonat, urmărind prin aceasta nu numai un interes obștesc, dar și o sursă de venituri pentru școala respectivă, destul de apreciable.

Dacă toate școlile primare și secundare din țară, ar lucra pe teren în acest scop — fiecare în regiunea lor — s'ar putea colecta atâtea cantități de plante medicinale, care ar îndestula nu numai nevoile noastre interne, dar ar rămânea destul de mari cantități și pentru export.

Trebuie însă, o organizație specială pentru acest scop, dirijată direct de Ministerul Culturii Naționale în de comun acord cu Ministerul Sănătății; să se înființeze centre de colectare pe regiuni, și laboratoare de stat, pentru transformarea acestui material brut în produse farmaceutice selecționate — din care să se poată aproviziona toate farmaciile din țară, iar ceea ce rămâne să treacă la export.

Să se ia ca exemplu „Laboratorul Vorel“ din Piatra Neamț, care începând dela simple preparate de ceaiuri naturale, a ajuns astăzi să producă tot ce se poate extrage din asemenea plante, ce cresc sălbatice pe pământul țării noastre.

Operațiile de colectare, uscare și ambalare, le poate face orice școală; totul este să fim asigurați că munca învățătorilor și școlarilor, este răsplătită prin vinderea recoltei lor.

Prof. Gh. Florea

SPRE VIITOR

POEM SIMBOLIC

IN DOUĂ TABLOURI

VERSIUNE NOUĂ

P E R S O A N E L E

INGERUL NEAMULUI, veșmânt alb, poartă aripi și stea în păr.

I-ul OSTAȘ.

UN OSTAȘ TRANSILVĂNEAN.

VICTORIA, are spadă și coif, tunică de zale și veșmânt roșu.

UN ROMÂN DE PESTE CODRI, îmbrăcat în portul național, din
Năsăud.

OSTAȘUL II.

RĂNIȚI — COR OSTAȘESC.

COMENTAR

Acțiunea se petrece pe un câmp de bătaie din Răsărit, înaintea biruințelor epocale de pe malul Mării Negre. Doi ostași sunt pe primul plan ; unul reprezentând pe românul șobăitor, dezamăgit de prezent ; cellalt, deși rănit, încrezător totuși în izbândă. O apariție, întruchipând victoria, inspiră curaj celor ce se îndoiau, și readuce la viață, răniții, care însuflețiți de privirea ei divină pornesc din nou spre luptă.

Ingerul Neamului, trimis ceresc, arată că numai încrederea în viitor va da imbold ridicării Poporului Român.

PROLOG

INGERUL NEAMULUI

(Înaintea cortinei)

Din sfere veșnice de sus
Chemat de vocea muzii,
Eu am venit și v'am adus
O ploaie de iluzii...

Voi nici nu știți că 'n infinit,
În străvezimea-albastră,
Un ochiu veghează liniștit
Din cer asupra voastră...

De mult prea bunul Dumnezeu
Vă ascultă cuvântul
Și-am fost ales din cete, eu
Să vă păzesc pământul

De când aicea și-au trimis
Slăvitele acvile,
Ai Romei fii viteji au scris
Nemuritoare file.

In timpuri grele de furtuni,
Iubirea lor adâncă
Preface neamul din străbuni,
In brad înfipt în stâncă.

Deatunci mereu nepăsător
De-a vremii vitregie,
N'a fost pe lume alt popor
Mai plin de vitejie.

Și ca trecutul lui frumos
Să-l mai aveți în față,
Cobor spre lumile de jos
Și-l readuc la viață...

Deschideți-vă dară porți,
Lăsați-l să revie !
Căci pentru mine nu sunt morți
Cei stinși în bătălie...

(Ingerul Neamului dispare)

TABLOUL I

Scena reprezintă o câmpie. Noapte innorată. Cerul este dungat în adâncul zării, de văpăi roșii. Răniți.

SCENA I

I-ul OSTAȘ. UN OSTAȘ TRANSILVĂNEAN.

I-ul OSTAȘ

(aplecat asupra ostașului transilvănean, în agonie)

Trecut e miezul nopții și tot bătut de gânduri
Suspini cătând în zare. Nu știu în câte rânduri
Te-am întrebat, sărmane, ce aprige dorinți
Măresc mereu puterea nestinsei suferinți ;
Amarul tău rămâne pe veci de nepătruns,
De-atâteaori suspinul mi-a fost singur răspuns.
În tine, simt prea bine, nu glonte din rană.
Ci altceva mai tainic, o furie avană
Ți-a sfâșiat făptura și te frământă-acum.
Ce sbucium fără seamăn nu-și poate face drum,
Investmântat în straiul prea lănced al vorbirii ?
Cât de neînțeleasă-i și crudă legea firii...
Precum se joacă vântul cu ale toamnei foi,
Așa ne smulge viața, speranțele din noi,
Lăsându-ne la urmă pustiuului...

UN OSTAŞ TRANSILVĂNEAN.

O frate!

Prea mare ți-i iubirea, ce vrea să mi-o arate
 Un suflet, în a cărui neliniște găsesc
 Atâta bunătate, ca eu să nu vorbesc...
 Fugar în țara veche venit-am din Ardeal,
 Purtat de năzuința unui străvechi ideal
 Și-am jurat atuncea sub umbra de altare
 Să lupt până la moarte, o Românie Mare
 Recucerind prin jertfe. Azi însă, sunt lovit,
 E aproape acea vreme... În față-i pregătit
 Simt sufletul cum sue pe calea veșniciei...
 Fiorii reci de ghiață, sub steagul României
 Vor reîntoarce-acuma pământul ei drag,
 Un om ce totdeauna a fost un biet pribeag...
 Ajuns dar, la răscruce, întinde-mi mâna, frate,
 E cea din urmă clipă când inima-mi mai bate.
 Să ai această țară deapururea în gând!

(Se ridică aiurind în frigurile morții)

Ce focuri ard în zare, la stele ridicând
 Văpaie uriașă? Spre strămoșești limane
 Se'ndreaptă răzbunarea urdiilor dușmane,
 Spânzurătoarea și 'nalță un braț neobosit...
 Stăpâne-atotputernic, de ce ne-ai părăsit?
 Dar ce este aceasta?... Străfulgerări de armă
 Doboară ucigașii, trufia lor o darmă...
 Sunt flamurile noastre... Deacuma pot să mor,
 Căci voi trăi prin viața de mâni a tuturor...

(Se clatină, apoi cade încet la pământ, reținut de I-ul ostaș)

I-ul OSTAŞ

Un somn făr'de trezire închizi între pleoape,
 Necunoscut ce astăzi îmi eşti așa de aproape.
 Câți amăgiți ca tine de umbra unui vis,
 L-au adus cu ei în taina abisului deschis,
 Infiorați de aceeași măreață adorare,
 Zărind un nou luceafăr prin moarte cum răsare...
 Și totuși doar un fulger cât ține, au trecut
 Prin viață, spre acelaș etern necunoscut...
 În urma lor își lasă zăgazul, depărtarea,
 Prăpastia și-o sapă tot mai adânc uitarea,
 De o să vie timpul când se vor întreba
 Aceste lupte crunte dac'au mai fost cândva...
 Dar văd că rugăciunea, ce aveam să-ți spun îmi sboară
 Din fața desperării, ce vajnic mă'mpresoară.
 Și-a aruncat durerea, o punte între noi
 Să n'o mai poată frânge nici vremea de apoi,
 Nici dorul meu năvalnic, aprins, de nepăsare,
 Nici negurile morții atotcuprinzătoare...

(Cu revoltă crescândă)

Frumoasă era viața și lumea ce s'a dus ?
 Pe-atunci aveau cu toate un farmec de nespus..
 Dar azi aripa morții se'ntinde peste țară...
 Urgii din roata zării pe plai se revărsară
 Cu prăbușiri de haturi, cu foame, cu venin,
 Și n'a rămas o piatră, nu a rămas cămin
 Nepicurat de lacrimi sau nesfînțit de sânge,
 În fiecare casă nu-i mamă ce nu plânge
 Copilul ei, nădejdea ei scumpă'n viitor,

Pe buza unei clipe atâți feciori ne mor...
 Tot mai puțini ne sbatem și tot mai fără vlagă.
 Viteji fără de nădejde, răsleți de țara dragă,
 Ne trăgănăm povara prin viforul cumplit,
 Cu trupuri sfârtecate, cu suflet istovit...
 Se năruie, vai Doamne, încrederea din mine...
 Voi mai vedea vreodată și timpuri mai senine
 Sau, poate, ca pedeapsă de Dumnezeu ni-î dat
 Să fim în lumea asta poporul blestemat
 La veșnică sclavie? După amar de vreme,
 În față-mi, sfâșiată întreaga țară geme...
 Și doar ne-am dus la luptă cu nesfârșit avânt,
 Să cucerim dreptate acestui drag pământ...

(Se lasă obosit pe armă)

SCENA II

I-ul OSTAȘ. VICTORIA.

VICTORIA

(intrând la sfârșitul vorbelor lui)

Așa-s sârmanii oameni! O trestie plecată
 De prima adiere, mai mult spre ceruri câtă
 Decât făptura slabă, ce se numește om.
 Nimicnicia zace în orișice atom,
 Când sufletul dintr'insul spre culme nu-l ridică.
 Scânteeea lui divină, ce nu cunoaște frică,
 Din searbăda argilă, ea face un erou;
 Chemat la viață nouă, va fi și omul nou.

I-ul OSTAŞ

(Observând apariția Victoriei)

Ce nălucire=a minții aici în câmp de luptă,
Aduce o lumină, de'ntunecime suptă?

VICTORIA

Eu sunt tot ce, zănatic, tu nu mai știi s'aștepți,
Spre care rugămintea nu vrei să-ți mai îndrepti;
La mine vor s'ajungă acei ce'n bătălie
Se sting purtând în suflet, icoana=mi pururi vie...
De măreție plină, eu le'ncunun sforțarea;
La unii împart lauri, la alții desperarea...
Poporul ce în mine ca'n Dumnezeu nu crede,
Surâsul libertății, demulțorii nu-l vede...

I-ul OSTAŞ

Victoria pornește la luptă, așadar?
Dar prea târziu, se pare, căci totul e'nzadar!
Afară numai dacă nu luptă contra noastră...
Atunci știu să'mplânte cu mâna ei măiastră
În piepturi lama crudă și gloanțe ce=au pătruns...
Te bucură, zeiță, căci noi am plâns deajuns...
Cununi de lauri, poate, victoria ne=aduce?
Avem cununa celor ce=s răstigniți pe cruce.
Mă mustri cu privirea, uitându=te la el.
Nu=s făurit de fire, dintr'un pământ la fel:
În inimă=i credința s'a ancorat puternic,

Pe când gândirea mie mi-a dat să beau nemernic
 Din cupa îndoielii. Sunt oare vinovat
 Că văd întotdeauna doar ce-i adevărat ?
 Și cine-mi poate spune să-mi port printre ruine,
 Încrăzător în mine, privirile-mi senine,
 Când omul cel din urmă ce-a mai crezut, e mort ?

VICTORIA

Nu va mai fi, căci are din flacăra ce-o port...
 Pe ochii lui pulpana minunilor s'apleacă...
 Mai stai o clipă numai, să-mi spui pe urmă dacă
 Pustie mi-a fost vorba când ți-am ieșit în drum...
 S'apropie plinirea... Aminte ia acum !

(S'aude un trompet, sunând alarma)

Incepe iară lupta și tu aicea tremuri,
 Stând să ascuți îndemnul venit din alte vremuri,
 Al unei lumi ce moare. Se vede c'ai uitat
 De frați, că te așteaptă meleagul subjugat,
 Pe când tresar aceștia din fața ta...

(Răniții și ostașul transilvănean prind să se ridice)

Privește

La sunetul alarmei cum sufletul le crește,
 Cum din pământ se'nalță răniții, ce păreau
 În spasmurile morții că sufletul își dau,
 Și se avântă'n luptă cu ultima putere.
 N'au suferit aceștia ? Suprema lor durere

Mai poate fi'ntrecută de chinul tău deșert ?
Când inima te poartă, nici brațul nu-și inert.
Cuprinși cu toți de focul avântului năvalnic,
Nu'ntreabă din ei nimeni de se jertfesc zadarnic,
Deaceea totdeauna pe dușman l-au oprit,
Zăgazu lor de piepturi a fost nebiruit...
Chiar lunga încercare, în bine se sfârșește,—
La luptă cu credință acuma dar pășește !

(Victoria întinde spada, arătându-i drumul; ostașul I, pleacă repede).

În clipa asta sorții se schimbă pentru dâșii,
Învîngători prin mine, devie azi învînșii !

(S'aud împușcături și bubuituri din ce în ce mai depărtate).

CORTINA

TABLOUL II

În părțile laterale ale scenei, stânci. Zare deschisă. Se revarsă de ziuă. Pe primul plan Ingerul Neamului, învestmântat în alb. La dreapta lui, Victoria. În planul al doilea, ostași în grupuri pitorești, formând corul.

SCENA I

INGERUL NEAMULUI. VICTORIA, CORUL

VICTORIA

Am împletit din dafini coroană glorioasă,
Vitejilor ce'n iureș de gloanțe nu clintesc,
Victoria e soră cu neamul vulturesc,
Infrângerea grozavă doar pe mișei i-apasă...

Tu înger blând de pază, să nu le pleci din preajmă!
Copiii scumpi ai Romei mulți ani m'au cunoscut.
Ia-î tu deacum 'nainte subț luminosu-și scut
Și ține-le departe de laturi, orice iazmă...

Cărarea le îndreaptă spre fapte mai mărețe, -
Belșugul să nu-î facă să uite de război...
Cumintele și-ascute din vreme arme noi,
Nu lasă'n adormire vânjoasa-î tinerețe.

Din brațe oțelite o țară și 'nalță stâlpii.
 Acestea și alte multe învață-i ne'ncetat...
 Ascunsă'n cuta zării, spre culme am plecat, —
 Luceafăr de nădejde în locu-mi, să le pâlpii...

ÎNGERUL NEAMULUI

Victoria și pacea nu stau mult împreună...
 Setoasă după luptă, zeiță, cale bună !

(Victoria iese)

SCENA III

INGERUL NEAMULUI. CORUL.

Ai zice că un paloș despică'n beznă drum...
 Tăcerea'ntunecimii se'mbracă'n nori de fum...
 Când aurora'n noapte desface geana roză,
 Tălăzuesc din ceruri lumini de apoteoză
 Și scânteeeri de stele se pierd în asfințit ;
 Deasupra se rotește albastrul infinit,
 Impresurat de raze. Pământul se deșteaptă
 La viața ce-o dorește mai bună și mai dreaptă ;
 Se pare că războiul n'a fost decât un vis,
 Atâtea răni deschise acuma s'au închis...
 Veghează doar de strajă, aducerile-aminte,
 Șoptind o rugăciune pe lespezi de morminte
 Și liniște e astăzi pe câmpurile, unde
 Obuzele dușmane s'au prăbușit în unde,

Flori pline de lumină cu ochii lor senini
 Au răsărit deasupra tăcutelor ruini,
 Privind sfios în larguri. Până'n adânc de zare:
 Mângâietor plutește un vâl de alinare,
 De-ai crede că durerea nîcicînd n'a existat...
 Dar iată, deodată tresari înfiorat,
 Un foșnet ce adie în dimineața clară

(Incepe corul, melodie fără cuvinte)

Cutremurat aduce surâs de primăvară.
 Uniți Româniî cântă slăvind pe Creator,
 Căci El li-a dat ființă celui mai mare dor...
 Aduceți fremătare pe'ntinderea albastră,
 Cîntați, Români, în cântec e toată viața voastră;

CORUL

Mărire Ție Celui care,
 Stăpîn pe-al lumilor destîn,
 Cu negrăita-Ți îndurare
 Ne-ai mîntuit pe toți de chin.

Puterea Ta vrînd s'o înfrunte,
 S'au prăbușit împărății,
 Precum se năruie de munte
 Năvala cruntei vijelii.

A fost divina Ta minune
 Ce singură a izbîndit
 Pe toți Româniî să-î adune
 Intr'un mînunchi nedespărțit.

Mărire Ție Celui care,
Stăpân pe-a lumilor cărări,
Făcut-ai Țara asta Mare
Să fie straja Negrei Mări.

SCENA IV

ACEIAȘI. UN ROMÂN DE PESTE CODRI

(Cu lanțuri la mâni și la picioare)

UN ROMÂN DE PESTE CODRI

Când imnul biruinții voastre
De-atâta bucurie-i plin
Și nicio notă nu se frânge
Infiorată de-un suspin,

Măntreb de va putea străbate
Prin vraja cântului voios,
Pierduta-mi voce de departe,
Suspina-mi trist și dureros...

Mai sunt Români peste hotare,
Subt aspru cnut nelegiuît,
Privind cu sete'n depărtare,
Spre plaiul țării lor iubit.

Un singur semn de-aici nu vine
Când jugul grelei asupriri
Pe frații voștri îi aruncă
Drept pradă, negrelor gândiri.

13.899

Pe culmi de codri vânzătorii
 Vă răstigniră ca pe Crist,
 Voi... ați uitat, așa vi-și firea,
 Dar noi cu suflet pururi trist

Din inimi nu putem să ștergem
 Urgia cruzilor haini
 Când fiecare dintre dâșii
 Ne-au semănat în cale, spinii.

Pierit-au oare și urmașii
 Arcașilor ce pe dușman
 Le-au risipit în patru vânturi,
 Pe timpul Marelui Ștefan ?

O țară'ntreagă cere astăzi
 Să-și liberăm glia robită,
 La luptă fără de cruțare
 Vă cheamă legea pângărită !

INGERUL NEAMULUI

Acei căroră astfel din suflet le-ai vorbit,
 Simțind amarul vostru adânc, nemărginit,
 Nu vor lăsa ca'n inimi să'nvingă disperarea;
 Răspund și ei soliei, căci i-a pătruns chemarea...
 Intr'înșii reînvie eroii legendari,
 Trecutul României cu-atâtea fapte mari,
 Ce-au făurit prin secolii, o țară luminoasă
 Copiii celor care în luptă viforoasă

Au stat mereu de pază subt foc potopitor,
 Vor face României un mândru viitor
 Și sfânt e jurământul ce-i leagă pe vecie,
 Iar martor li e Cerul, imensa Lui tărie...

SCENA V

ACEIAȘI. OSTAȘUL II

OSTAȘUL II

(Leșind cu un steag în mână, din rânduri)

Oștirea de război e gata!
 Pe steagul ei întins de vânt,
 Sunt vorbe scrise altădată,
 Ce le-am primit ca legământ:
 „Pământul nostru strămoșesc
 „Pe mâni străine nu-l lăsăm
 „Dușmanilor ce ne pândesc
 „Doar locul de mormânt li-l dăm!”

CORTINA

Prof. **Petre Stati**

Vechile bazilici creștine din România*

Până la finele sec. II, adunările creștinilor pentru rugăciuni în comun, pentru predicarea Evangheliei și pentru celebrarea Cinei euharistice se făceau exclusiv în săli de case particulare ale credincioșilor mai cu stare, fără ca ele să fi încetat a mai servi pentru trebuințele profane.

În urma recentelor cercetări făcute, s'a ajuns la constatarea unanim admisă, cum relevă monsignorul Kirsch (directorul Institutului Pontifical de Arheologie creștină dela Roma), că adevăratele edificii pentru cult, cu caracter religios și cu destinație liturgică și ecleziastică au apărut în sec. III, datorită împrejurărilor favorabile de atunci: 1) grație toleranței unor împărați, care deși zeloși cultivatori ai unui misticism păgân, au înțeles că noua religie era o forță spirituală prea profund înrădăcinată (astfel Gallienus a revocat edictul de persecuție al lui Valerian și a restituit creștinilor bisericile și cimitirele, iar Aurelian a recunoscut primatul episcopului de Roma asupra celorlalți); 2) grație difuzării culturilor mistice orientale (cultul lui Mitra) și sincretismului religios, care erau favorabile propagandei și existenței comunităților creștine.

Aceste edificii creștine erau desemnate cu termenii: ecclesia, oikos Teou, conventiculum, orationum domus, domus ecclesiae, basilica.

În timpul lui Diocetian existau edificii religioase în toate

* Conferință ținută la Radio „Moldova”, în ziua de 13 Ianuarie 1943.

regiunile Imperiului Roman, proprietăți colective ale comunităților creștine.

Tipul arhitectonic bazilical dominant până la finele sec. VI, a rezultat din fuziunea elementelor arhitecturii elenistico-romane a Imperiului cu altele noi datorite arhitecților primelor edificii sacre mai importante construite adhoc în sec. III.

Creștinismul a fost de timpuriu răspândit în Dacia, datorită poziției sale față de Orientul apropiat și continuii mișcări de populație venită din aceeași parte, după incorporarea în Imperiu. Pentru aceasta nu avem însă, dovezi materiale. Caracterul creștin al cunoscutei inscripții dela Napoca a fost serios contestat de d. C. Daicoviciu. Acelaș a arătat că dovezile materiale ale Creștinismului abundă în Dacia și Sciția Minoră, numai din sec. IV înainte.

Cea mai evidentă dovadă pentru răspândirea Creștinismului în Dacia în sec. IV, ca și pentru „continuitatea“ populației romanizate pe acest teritoriu, este „sensaționala descoperire arheologică“, așa cum o consideră pe drept d. Daicoviciu, Chrismonul de bronz cu inscripția votivă „Ego Zosimus votum posui“, descoperit demult la Biertan (Târnava Mare), dar publicat de curând. El ar arăta ca în sec. IV exista în Transilvania o populație daco-romană de limbă latină și de credință creștină.

Un episcopat creștin nu știm să fi existat în Dacia, părăsită de autoritățile romane tocmai atunci când Imperiul era condus de împărași toleranți, ca Gallienus și Aurelian.

Dealtfel nici nu era nevoie de așa ceva într-o regiune nesigură, dar apropiată de provincii ale Imperiului ca Moesia inferior și cele două Dacii, unde erau numeroase episcopate, dar sărace. În timp de pace era o continuă endosmoză din lumea romană în cea barbară, trecere continuă de soldați și negustori; biograful episcopului got Ulfila menționează plecarea în „partes Romaniae“ a Dunărenilor din „varbaricum“, regiunea pe care o ocupau Barbarii. Dunărea era mai mult o arteră de co-

municație, în stânga căreia se aflau capete de pod cu teritorii rurale administrative, care aprovizionau fortăreața urbană.

Deaceea în 535 Justinian cu novella XI extindea jurisdicția episcopatului dela Justiniana Prima și la Nord de Dunăre.

Din cauza lipsei de siguranță și a unei vieți economice mai prospere, nu găsim la Nord de Dunăre edificii vechi creștine, afară de resturile bazilicei dela Drobeta (unde a fost un cap de pod bizantin), descoperite în 1913 de d. prof. Al. Bărcăcilă. Era o bazilică simplă, constituită dintr'o navată, despărțită în două prin coloane, care se termina cu o absidă. Ca material de construcție au fost întrebuințate blocuri de piatră și cărămizi. Un incendiu a distrus-o și se pare că a servit apoi ca locuință pentru o familie de Barbari.

Foarte bogate sunt în schimb urmele materiale ale vechiului creștinism în Sciția Minoră, actuala Dobroge.

În această regiune a țării noastre, au fost descoperite bazilici creștine de diverse forme, capiteluri, inscripții în latinește și grecește sau bilingui, lămpi cu crucea imprimată etc. Explicația stă în faptul că aici administrația romană și creștină s'au exercitat în mod efectiv până la finele sec. VI, și în prosperitatea economică a acestei regiuni.

La mijlocul sec. V, creștinismul avea în Sciția Minoră un secol de viață efectivă, iar sub Justinian s'au restaurat aici peste cincisprezece castele și orașe, unde nu lipseau bazilicile.

Încă din a doua jumătate a sec. IV, la Tomi era un arhiepiscopat autocefal și mai la Sud încă două episcopate: la Durostorum și Abrittus.

La Tomi au fost descoperite urmele a trei cimitire vechi creștine, morminte, numeroase inscripții, capitele și coloane de marmură, totuși nicio bazilică n'a fost descoperită până acum, deoarece orașul modern Constanța a fost construit tocmai pe ruinile vechiului Tomi.

Deaceea n'a fost posibil să se exploreze nici zidul de centură și numai din întâmplare în 1914, cu ocazia construirii unei case, s'a descoperit baza unui turn al orașului. Pe o pia-

tră a acesteia se poate ceti și azi scurta inscripție care arată cât a construit din zidul de apărare, în timpul lui Justinian, breasla măcelarilor (Makelarión pedatura). Numai din relațiile epistolare ale împăratului Valens cu episcopul Bretanion din Tomi, știm că vechiul oraș avea pe atunci două bazine. Zosimus ne informează de existența unei bazine „extra muros”. Aceste construcții bazilicale au avut desigur o arhitectură distinctă, fiindcă s’au descoperit capitele de marmură albă, ornate cu frunze de acant și Crucea.

După Tomi cel mai important oraș din punct de vedere al numărului și formei construcțiilor sale bazilicale, a fost fără îndoială Tropaeum („orașul Tropeenilor”) numit de unii „orașul bazilicilor” sau „perla vechilor centre creștine ale Dobrogei” sau „Pompeiul Dobrogei”, după cum ruina monumentului grandios din apropiere a fost comparată cu cupola Sf. Petru, care se vede dela o mare distanță în Campagna romană. Orașul Tropaeum era situat într’o regiune în mare parte aridă, lipsită de ape abundente, la 63 km. distanță de Constanța actuală—lângă autostrada ce duce la Silistra—și 18 km. de Dunăre, pe un mic platou. Lipsa de apă a fost remediată prin construirea unui apeduct de piatră, din care au rămas numeroase resturi, care alimenta o mare piscină din afară și o cisternă în interior. Prezența acestei piscine ar explica lipsa termelor în Tropaeum.

Conducerea săpăturilor dela Tropaeum o deține d. profesor Paul Nicorescu, căruia îi revine meritul de a fi construit lângă vechiul oraș o casă a săpăturilor atât de necesară.

Cea mai veche bazilică de acolo, ar fi aceea care se află pe un platou din apropiere, în formă de „cella” simplă. I-au rămas numai urmele, căci a fost distrusă de locuitorii satului Adam-Clissi. Va fi aparținut poate unui sat din apropierea orașului.

În interiorul acestui mic oraș provincial fortificat, cu turnuri lucrate cu o adevărată artă, s’au descoperit, până acum, patru bazine curate creștine și una „judiciaria” în for. Aceasta

din urmă a fost construită în centru, alături de „via principalis”, de împăratul Liciniu, cu ocazia restaurării oraşului în 315. Se poate să fi servit de model celor creştine. Mai târziu chiar pro-naosul ei a fost transformat într’o mică bazilică. Bazilicile creştine se află : două, adică cea „bizantină” şi cea „simplă” lângă poarta de Răsărit, deoparte şi de alta a străzii principale, una a fost construită lângă poarta occidentală, în stânga aceleiaşi străzi, deasupra unei foste cisterne, şi ultima zisă „de marmură”, ceva mai departe în faţa turnului rectangular. Cea mai simplă ca plan a fost „cisterna”, care avea şi criptă cruciformă, descoperită în 1905. Bazilica „simplă”, poate din sec. IV, n’a avut criptă şi poate nici atrium. Avea un nartex tripartit, trei nave şi o absidă. Bazilica „bizantină” în formă de Cruce, construită probabil în a doua jumătate a sec. V, deasupra unui edificiu mai vechi, avea un portic, un triplu nartex, trei nave, un mare transept şi o dublă absidă semicirculară. Sub altar se afla confessio, cripta, unde într’o nişă erau aşezate oasele martirului. Şi azi se păstrează parţial tencuiala acestei frumoase cripte construită cu boltă, absidă, nişă şi opt trepte pentru coborît, dar e ameninţată cu distrugerea, din cauza intemperiilor.

Cea mai importantă bazilică dela Tropaeum, al cărei plan reprezintă tipul greco-roman, este cea „de marmură” descoperită în 1906. Ea avea un atriu aşezat la un nivel inferior faţă de restul edificiului, un nartex, trei nave şi o absidă centrală. N’a avut criptă. Alături de ea se afla aşa zisa locuinţă a episcopului, baptisterul şi „consignatorium”. Navele bazilicii erau despărţite prin coloane de marmură, din care au rămas numeroase resturi. Capitellurile lor erau ornate cu uove, volute, foi de acant şi Crucea. După cum vedem, bazilicile dela Tropaeum n’au fost construite în acelaş timp; s’ar putea deci să fi fost întrebuinţate pentru cult pe rând, unele din ele deteriorându-se cu timpul, sau toate deodată în sec. VI, şi în acest caz nu numai pentru populaţia din interiorul oraşului, care nu era prea numeroasă, ci şi pentru cea din regiunea înconjurătoare.

La Troesmis, fostă reşedinţă a Legiunii V Macedonica

sub Traian, devenit apoi municipiu la finele sec. III, în 1865, Francezii Gustave Boissière și Ambroise Baudry, trimiși de Napoleon III, au degajat zidurile a trei bazine. Azi n'a mai rămas nicio urmă din ele. Din planurile lui Baudry, din 1868, rezultă însă că au fost construite alături de strada principală. Două aveau câte trei nave, alta una singură. Erau poate din timpul lui Justinian, sub care s'a făcut ultima restaurare a orașului.

În fața porții nordice a vechiului oraș Axiopolis, important centru creștin, se vede baza unei bazine extramurane, cu o capelă funerară alături. Și în interiorul orașului a fost una, nesăpată încă. S'au găsit aici cărămizi cu Crucea, coloane de marmură și multe lămpi cu ansa în formă de Cruce. Crucea cu inițialele lui Christos a fost incizată și pe blocurile de piatră ale porții de Sud.

În orașul numit probabil Ibida, s'a descoperit în 1917 o bazilică, având un nartex și trei navate, cu trei abside corespunzătoare. Era pavată cu mozaic. În partea de Sud a orașului Istria s'a descoperit fundația unei bazine bizantine din sec. V, refăcută în sec. VI, cu trei nave. O altă bazilică se afla în afara zidurilor.

La Callatis, în 1915, s'au descoperit resturile unei mari bazine cu coloane de marmură. Dintre descoperirile mai recente sunt de semnalat acelea ale d-lui profesor Paul Nicorescu. În 1927-1928, d-sa a descoperit la Dolojman (Argamò) două bazine: una mai mare cu trei nave și alta cu o singură navă. Ele ar fi din sec. VI.

Este de remarcat, privind în general planurile și modul de construire a bazineilor din Sciția Minoră, că ele se încadrează perfect între celelalte vechi bazine creștine din alte provincii romano-bizantine din Peninsula Balcanică, care, și atunci ca și azi, forma nu numai o unitate geografică ci și o arie de civilizație uniformă. Aceasta se poate vedea din studiile recente ale arhitectului danez Ejnar Dyggve și prof. Georgios Soteriou.

Aceste orașe înfloritoare datorită producției lor agricole și comerțului lor prosper, care îndeplineau și rolul de fortărețe la frontiera de Nord a Imperiului Bizantin, au fost nimicite de Avari, Slavi și Protobulgari, începând dela finele sec. VI, care le-au jefuit și incendiat, cum ne informează istoricii bizantini contemporani Teofilact Simocatta și Teofanes din Bizanț.

Invazorii aceștia și-au construit adăposturile lor temporare cu material luat tocmai din edificiile acestor orașe. Un istoric bulgar ne informează că Protobulgarii și-au construit prima lor capitală la Sud de Dunăre, Pliska, cu ruinele orașului Marcianopolis.

Pentru Turci, care au dominat Dobrogea timp de peste patru sute de ani, Monumentul și orașul-cetate de lângă Adam-Clissi au constituit adevărate depozite inepuizabile de piatră gata fasonată și ornamentată pentru cimitire, fântâni, jghiaburi de cișmele etc.

Deaceea nouă, mai strâns legați prin origine și credință de vechii locuitori greco-romani ai Dobrogei, ne revine rolul, greu dar lăudabil, de a conserva, prin consolidare, după modelul țărilor occidentale (în special Italia, țara clasică a Arheologiei) și salva astfel dela o moarte sigură și foarte apropiată, aceste rare vestigii ale vechiului creștinism, din țara noastră, cu toată starea deplorabilă în care se află ele, care pot fi pentru iubitorii trecutului, neprețuite locuri de reculegere și înălțare spirituală.

D. Ciurea

BIBLIOGRAFIE

1. MONS. G. P. KIRSCH, *Gli edifici sacri cristiani nei primi tre secoli della Chiesa*, in Atti del IV Congresso internazionale di Archeologia Cristiana, vol. I, Roma 1940, pp. 113-127.
2. C. DAICOVICIU, *Există monumente creștine în Dacia Traiană din sec. II-III?*, în Anuarul Institutului de Studii Clasice al Universității din Cluj, vol. II, Cluj, 1936, pp. 192-210.

3. IDEM, *O senzațională descoperire arheologică în Transilvania*, în rev. Transilvania, a 72, no. 8 (Oct. 1941), pp. 575-578.
4. JACQUES ANCEL, *Peuples et Nations des Balkans* (col. Armand Colin), ed. 2, Paris, 1930.
5. V. PÂRVAN, *Contribuții epigrafice la istoria creștinismului daco-roman*, București, 1911.
6. AL. BĂRCĂCILĂ, *Raport despre starea monumentelor din Turnu-Severin*, în Bul. Com. Mon. Ist., a. VI, București, 1913, pp. 139-140.
7. R. VULPE, *Histoire ancienne de la Dobroudja* (Extras din „La Dobroudja”), Bucarest, 1938.
8. V. PÂRVAN, *Nuove considerazioni sul vescovato della Scizia Minore*, în Rendiconti della Pontificia Accademia Romana di Archeologia, vol. II, Roma, 1924, pp. 124-125.
9. IDEM, *Zidul Cetății Tomi*, în An. Ac. Rom., s. II, t. 37, București, 1915.
10. R. NETZHAMMER, *Die christlichen Altertümer der Dobrudscha*, Bukarest, 1918.
11. G. TOCILESCU, *Fouilles et recherches archéologiques en Roumanie*, Bucarest, 1900.
12. V. PÂRVAN, *Cetatea Tropaeum*, București, 1912.
13. G. MURNU, *Dela cetatea Tropaeum — Adamclissi: „Basilica Cisterna”*, în An. Ac. Rom., s. II, t. 36, București, 1914.
14. G. TOCILESCU, *Monumente epigrafice și sculpturale*, București (f. d.)
15. L. BRÉHIER, *Le basiliches cristiane*, Roma, 1908.
16. O. WULFF, *Altchristliche und Byzantinische Kunst*, I, Potsdam-Leipzig, 1936.
17. E. DYGGVE, *Die altchristlichen Kultbauten an der Westküste der Balkanhalbinsel*, în Atti del IV Congresso etc. pp. 391-415.
18. G. A. SOTERIOU, *Die Altchristlichen Basiliken Griechenlands*, ibidem, pp. 355-381.
19. E. CONDURACHI, *Monumenti cristiani nell'Ilirico*, în Ephemeris Daco-romana IX (1940), pp. 1-118.

Psihologie contemporană

Ați observat desigur, trecând pe stradă, o infinitate de figuri și tot atâtea expresii, nuanțate dela cea mai pură și mai nemeșteșugită voie-bună tinerească, până la cea mai aspră și mai plină de tristețe gravitate a maturității. V'a izbit poate, ca și pe mine, blândețea luminoasă a trăsăturilor unei figuri, placiditatea opacă a alteia sau veselia care se afișează, a unei a treia. Ce varietate de dispoziții interioare și câte feluri de a le trăda sau de a le face să nu se trădeze!

Copila de optsprezece ani, care a trecut pe lângă mine azi dimineață, nu izbutise, cu toată imobilitatea impusă liniilor feții, să-și ascundă bucuria din ochii mari, albaștri. Era în ei o încântare ca în fața unui miracol și parcă o rugămintă: să nu-i știrbească cineva clipa cea rară... La câțiva pași de ea, un bătrân — magistrat sau profesor — își plimba solemnitătea, mascând printr'un surâs automat, totala lui indiferență față de bucuriile sau tristețile altora.

Am fi poate mai fericiți să nu putem citi unii într'alții. Am crede mai mult bine despre cei ce ne'nconjoară și am ghici mai puțin din judecățile lor, din pasiunile și ambițiile care îi chinuesc. Dar nu ne-a fost dat nouă, oamenilor, să avem uniformitatea animalică a unei figuri acoperite de păr. Noi avem *expresia*, trădarea de fiecare moment a singurei posesiuni ce

ne e îngăduită, aceea a sufletului nostru. Ca s'o căpătăm, a trebuit, desigur, să tăcem multe suferințe și bucurii ce nu trebuie strigate. A trebuit să le înăbușim adânc în noi, pentru ca fața noastră să devie o atât de complexă imbinare de umbre și lumini. Durerea fizică ne-o țipăm, ca animalele. Ea nu ne rușinează și nu ne izolează. Dimpotrivă, ne împinge spre alții, ne unește cu ei. Dar rănilor morale ne-am învățat să le tăcem, căci fiecăruia i se pare că ceea ce trăiește el într'o clipă anumită, nimeni n'a mai trăit niciodată. Suferința morală ne face singuratici și tot ea ne modelează fața.

Sunt figuri care nu exprimă nimic, fie că furtunile interioare n'au lăsat urmă, fie că inteligența și puterea de stăpânire a individului, impun trăsăturilor sale o rigiditate protectoare. Firește, așa cum există ochi care nu știu să citească în ochii altora, există și figuri care nu se lasă ușor descifrate. Sunt cele mai interesante, fără'ndoială, poate chiar singurele care ne pot pasiona, — așa cum te pasionează o bucată muzicală pe care n'o citești „dela prima vizită“. Cu cât gama vieții sufletești e mai bogată în nuanțe, cu atât și masca impasibilității externe e mai accentuată. Omul frământat se crede mai totdeauna în afară de normal și încearcă să se ascundă. Doar ochii îl trădează. Cei mai mulți muritori ne oferă însă partitura simplificată și ușor descifrabilă a unor împerecheri tonale de note sufletești. De aici figurile pe care parcă „le-am mai văzut“, șterse, inexpresive.

Expresia înlocuiește graiul și vorbește pentru noi. De ce o disprețuim atâta? E așa de interesant să'nvățăm să vedem în alții, „să le ghicim gândurile“! Nu din curiozitate rece de savant care disecă, ci din milă și înțelegere omenească. Vorbim prea mult și așteptăm prea mult ca totul să ni se spună.

Auzim mereu în jurul nostru: „dacă-mi spuneai“... „dacă știam“...

Vorbim, întrebăm, cercetăm sufletele și nu cruțăm pe nimeni de mărturisiri care dor și care umilesc. Când ar fi așa de ușor

să privim numai! „Da' ce-ai azi de arăți așa de rău?“... „A! mi se pare că se petrece ceva grav cu dumneata!“... „Da' ce faci, domnule, de nu te mai vezi, ești misterios dela o vreme?“... Câte întrebări inutile, care și-ar găsi răspunsul înainte de a fi fost formulate, dacă ne-am osteni să privim pe cei din fața noastră. Un zâmbet abia schițat, o privire în care se citește îngrijorarea, obsesia unui proiect sau a unei desamăgiri, înfrângerea sau numai presimțirea ei, ar fi deajuns ca să ne facă să tăcem la timp. Dar de o asemenea aplecare atentă și înțeleghătoare asupra lor, nu se pot bucura cei care trăiesc alături de noi. La cinematograful da, comod instalați în fotoliu, urmărim cu pasiune mimica actorilor. Și nu numai din interes psihologic sau estetic: ne gândim vag că ni se vor cere aprecieri după spectacol! Când citim un roman, acelaș lucru: ne atrag gesturile și înfățișarea personajelor, evoluția lor sufletească, acordul sau disonanța dintre ceea ce sunt și ceea ce par a fi. Și cu cât deslegarea problemei e mai grea și mai înceată, cu atât considerăm pe autor mai subtil și paginile lui mai ingenioase. Cât despre cei pe care-i întâlnim în drumul nostru, să spună repede ce-au de spus, fără înconjur: suntem grăbiți!

Da, suntem grăbiți. Și fără să vrem indiscreți, nedelicați, brutali. În lumea noastră în care visul și contemplarea nu mai există, nu mai e vreme nici pentru arta străveche a fiziognomiei. Figura omenească nu mai preocupă pe nimeni, decât doar pe vreun cercetător maniac și demodat. Oamenii ne trec pe dinainte cu repeziciunea imaginilor dintr'un film. Câte figuri ne rămân în minte?

Trăim paralel, dar fără o comuniune sinceră și adevărată între noi. Ne adunăm, stăm de vorbă, — și faptul de a fi împreună ne scutește parcă de obligația de a ne adânci unii pe alții. Avem bucuria unei solidarități întemeiate pe o comunitate de interese — materiale sau profesionale — mai rar pe aceea de a fi uniți prin înțelegere și îngăduință.

Și totuși, toți căutăm acelaș lucru rar și binecuvântat pen-

tru zilele de sbucium pe care le trăim : un prieten care să ne citească în suflet, care să prevină delicat gândurile noastre și care să nu ne'ntrebe, mai ales să nu ne'ntrebe, că suntem obosiți...

Prof. Zoe Clodian

Câteva observațiuni asupra predării gramaticii

Rostul de prim ordin al studiului gramaticii e conștienta stăpânire a unei limbi; aprofundarea structurii, obicinuițelor și particularităților limbii, duce la întrebuițarea ei corectă în vorbire și în scris. Nu e vorba deci numai de intuiția formelor și de asimilarea lor, ci de o continuă participare a judecății, de „înțelegere“. Capitolul sintaxei, în special, are ca obiect de preocupare urmărirea raportului logic dintre elementele vorbirii. Analizând alcătuirea propozițiilor sau a frazelor, elevul se deprinde să pună în ordine și să exprime clar și firesc propriile idei. Astfel studiul gramaticii devine un excelent prilej de cultivare a funcțiunilor intelectuale ale copilului.

E evident că „logica“ e caracterul esențial al gramaticii și că în tratarea acestei materii și în alcătuirea cărților de gramatică, se impun riguros *justetea* și *precizia*. Din păcate însă, se observă dela manual la manual o serie de greșeli sau confuzii.

Alegem, în sprijinul acestei afirmații, capitolul despre „predicat“.

1. Ajungând la studiul părților principale ale propozițiunii, elevul e îndrumat să le recunoască începând cu subiectul.

Elevul cunoaște definiția subiectului (= „partea principală despre care se vorbește în propozițiune“); pe de altă parte, s'a deprins, încă din școala primară, cu exemplele în care subiectul este exprimat printr'un substantiv (cazul cel mai frecvent de altfel). Cum într'o propozițiune dezvoltată pot fi mai multe substantive, în mintea copilului se ivește prima nedumerire, căci de fapt e vorba de oricare din ele. Ca un mijloc de a-l descurca pe elev, i se cere să caute subiectul prin întrebările „cine?“ sau „ce?“, puse pe lângă predicat. Iată deci un procedeu greșit, căci, *în căutarea părților principale, trebuie să pornim dela predicat*, fără care nu se poate recunoaște subiectul. Eventuala obiecțiune că și predicatul se poate găsi prin întrebări puse pe lângă subiect, ar arăta și mai mult cercul vicios în care e prinsă mintea copilului: aflarea predicatului prin întrebări presupune cunoașterea subiectului, — subiectul se caută cu ajutorul întrebărilor puse pe lângă predicat (!!?)

Mijlocul adevărat de recunoaștere a predicatului e *să se observe prezența unei forme personale a verbului*. E un procedeu fără greș (— într'o propozițiune nefiind decât un singur predicat —) și cu atât mai indicat, cu cât la analiza frazei se impune în primul rând desprinderea propozițiunilor componente, după numărul predicatelor. Se va arăta apoi elevului că *întrebările la care răspund predicatele, se pun nu pentru căutarea predicatului, ci pentru deosebirea felului predicatului* (verbal sau nominal).

2. Persistă încă în unele gramatici o greșeală de neiertat: pe lângă întrebările la care poate răspunde predicatul — „ce face?“, „cum este?“ și „ce este?“ (puse pe lângă subiect), — se indică și întrebarea „ce are?“

Este ignorată întrebuițarea predicativă, atât de frecventă, a verbului „a avea“, care cere Acuzativul unui complement direct, forma „are“ deosebindu-se ca predicativă de cea auxiliară „a“ ca în „a lucrat“. La întrebarea „ce are?“ răspunde acest

complement direct. Astfel în propozițiunea „Vecinul are o vie“, *vecinul* = subiect, *are* = predicat, *o vie* = compliment direct. Analizând greșit, ar fi însemnat ca predicatul propozițiunii să fie întreaga expresie „are o vie“, deci un predicat nominal cu verbul „are“ (formă predicativă) și un nume predicativ — „o vie“ — la Acuzativ!

3. Elevii sunt deprinși să recunoască numărul propozițiilor într'o frază după numărul „verbelor predicative“. E o gravă confuzie de noțiuni: „predicat“ = „verb predicativ“! Observăm: a) orice verb predicativ are și forme nepredicative (modurile nepersonale); b) verbul „a fi“ la un mod personal (formă predicativă) într'un predicat nominal e *auxiliar*, deci *nepredicativ*.

Urmarea confuziei relevate duce la neputința de a deosebi propozițiunile cu un predicat nominal.

Se impune deci recunoașterea propozițiilor după numărul „predicatelor“, acestea deosebindu-se după forma predicativă sau mai bine după modurile personale ale verbelor, indiferent dacă verbul e predicativ (cazul pred. verbal) sau nepredicativ = auxiliar (cazul pred. nominal).

4. O altă confuzie între sensul unui predicat (anume *nominal*) cu noțiunea de verb a dus la o falsă definiție a verbului. După unele gramatici verbul arată și „fîrea“ ființelor sau a lucrurilor. Cerând elevilor un exemplu de propozițiune în care să se arate firea unei ființe sau a unui lucru, ușor obținem exemple de felul acestora: „Cănele este credincios“, „Românul este viteaz“, „Ghiața este rece“ etc. Este evident că „fîrea“ o arată adjectivele „credincios“, „viteaz“, „rece“, în funcție de nume predicativ din predicatele nominale ale acestor propozițiuni și nicidecum verbul ajutător „este“.

Sunt suficiente aceste câteva exemple dintr'un singur capitol al gramaticii — și nu e cazul să le sporim înșirarea

aici, — ca să ne dăm seama la ce rezultate s'ar ajunge cu predarea gramaticii, urmându-se asemenea procedee „încetățenite“ în metodă și cu oarba încredere în autoritatea didactică a ori. cărui manual.

Prof. **Olga I. Comănescu**

Știri vechi

Mai jos, public un număr de cinci documente moldovenești.

Ele sânt cu cuprins diferit, de valoare neegală, dar unele ne dau știri foarte prețioase, pentru viața Moldovei noastre, în veacurile al XVII-lea și al XVIII-lea.

I. 1689, Dechemvrie 31

Constantin Cantemir Voevod dă vistiernicului Iordache Rușet satul Dragșanul, pe Sitna, și Șcheia pe Sireti, pentru banii ce acesta dăduse în treaba Țării.

„Vlto ¹⁾ 7198 [1689], Dec. 31. Un ispisoc dela Constantin Vodă. Adecă, Domniia mea, împreună cu tot sfatul Domnii mele, arhieriei și boiarii cei mare și cei mici și cu toți mazilii din toată țara noastră a Moldovei, mărturisim cu acest zăpis al nostru, cum în vreme și în veletul 7195 [1687], fiind țara slabă, în urma Domniei lui Dumitrașco Vod(ă), cu de toate neputințele biruită, dispre parte din sus, tâlharii, prin toată țara străbăte, de străca până și sfintele mănăstiri de pe la munte, ce era făcute cu mari cheltuele și cu osârdii mare, de la răpcosații domni, ce-au fostu de acest pământ, de răutățile lor rămas-au pustii. Și încă fiind și mare foamete în toată țara. Și de la stăpânii noștri, Turcii și Tătarii, cerșindu-ne obiceiile lor. Și Noi încă împreună cu boiarii și cu toți lăcuitarii țării ne-

1. In anul.

voem și siliiam, ca să ne putem chivernisi, să mai lupte această săracă de țară și biiții lăcuitori, și fiind și slujitori de apărare, cu mare chialtuială. Și fiind și țara înspăimată, într'acea vreme, din sus de tâlhari, dispre Soroca și dispre Orheiu de Căzaci, țara din gios de Tătaru și fiind și țară rămase puțină, nevoile ne cuprinsese și nu putem birui a le plini toate, câte scriu mai sus, că ne trebuia somă de bani multă.

Fiind dumnalui Iordache Ruset, vel vist(iernic), aședzat cu Noi într'acest pământ, știindu-l pre dumnalui cu prilej, cerșind acei bani, să ne facă bine, și fără voe dumisale, i-am luat de la dumnalui, la acea grea nevoe a țărâi, 15000 lei, carile fac 30 pungi de bani, de i-am dat la treabele țărâi, precum scriu catastijele visterii. Luând Noi de la dumnelui acea somă de bani, datu-i-am, împreună cu toți boiarii, în mâna dumisale lui Gheorghie, vel vist(iernic), de i-au cheltuit în trebele țărâi, precum să arată mai vederat, în catastijele visterii. Deci fiind țara slabă și neputincioasă și neputându-i-să da banii din țară, trecând 3 ani și dumnalui făcându-ne bini și trăgând greul și nevoile aceștii țări, alături cu noi, datu-i-am numai 2000 lei, din cămara Domnii mele, și 1000 lei, din țară, iară alți bani mai rămăind dumisale, socotit-am, împreună cu tot sfatul nostru și cu vreaire tuturor, și am dat dumisale, drept 9000 lei, satul Drăgșanul, cu vecini și cu hălășteul cel mare și cu vaduri de moară, în apa Sătnei, ce (e)ste de ocolul Botoșenilor, în ținutul Hărlăului, și satul Șcheia, pe Săret, ce-au fostu târgu, în ținutul Romanului, cu tot venitul și cu tot hotarul și cu pod, piste apa Săreatiului, care acesti 2 sate sint drepte domnești, care s'au socotit și Șchiaia, drept 3000 lei, osăbite din ocinile lăcuitorilor aceștii țări.

Și mărturisără boiarii și toți lăcuitorii pentru acest sat, Sloboziia lui Drăgșan, cum, în dzilele lui Iliaș Vodă, l-au fost dat lui Ursache vist., daanie cu zăpis, fiindu-i fin de cununiia, neștiind rândul țărâi, fiind domnu strein, nici rândul moșilor celor cu vinit și de preț mare. Dat-au și alți domni miluire din

moșiile gsd. 1 a boiari și slugi credincioasă, pentru slujbe, ce-au făcut domnilor și țărâi, dară nu sânt de preț mari ca acesta, nici vin nici la o scădere a țărâi, dela aceli daanii și in urma acelor daanii, ce-au dat domnii cui a vrut, din ocinile domnești au mai întărit și alți luminați domni, iară Ursachie vist(iernic) nici în dzilele lui Ilieș Vod(ă) nu l-au ținut acel sat, nici în 2 rânduri, ce-au fostu Duca Vodă domnu, nici la Ștefan Vod(ă) Petriceico n'au ținut, nici la domnia lui Dumitrașco Vod(ă), nici la Antonie Rusăt Vod(ă) nu să află să-l hie ținut acel sat, Sloboziia lui Drăgșan, căci acești domni au fostu în viața noastră, aflându-ne cu toții în țară, între vedere ochilor noștri. Deci fiind Ursachie vist(iernic), ce i-au fostu făcut Iliiaș Vod(ă), până la domnia noastră, întru care ne aflăm, cu toată țara însărcinați de căzut, socotit-am cu toți, câți mai sus scriem, cum este mai bine a să da acea moșie domniască, pentru folosul țărâi, decât cum au fostu dată, fără cale și fără socotială, lui Ursachie vist(iernic), fiind ocina aceia de mare preț.

Deci, priimindu-le dumnalui Iordache Rusăt vel vist(iernic) pe prețul ce arată mai sus, li-am dat vecinice moșii dumisali și fiilor dumisale, cumpărându-le dela Noi, pre ai săi drepti bani.

Deci, deacmu înainte, nime altul să nu să amestece la aceli sate, Sloboziia lui Drăgșan și la Șchiaia, piste acest adevărat zapis al nostru, nici dănăoară în veci. Și dresele ce-au fostu făcut Iliiaș Vod(ă) lui Ursache vist(iernic), încă s'au luat și s'au dat la dumnalui Iordache Ruset vel vist.

Aceasta scriem. Și este ispisocul iscălit de singur domnul și cu pecete cu chinavar“.

Dau documentul de mai sus, așa cum se află în copie, la Arhiv. Stat. din București, în Condica Asachi, nr. 628, fila 80 (82)^r — 81 (83)^r.

Documentul este o frumoasă pagină de cronică, care completează pe Ion Neculcea, în ce privește știrile despre nenoro-

cirile Moldovei, în vremea domniei a doua a lui Dumitrașco Cantacuzino Voevod (Martie, 1684 — Iunie, 1685). Iată ce ne spunea Neculcea : „Deci viind domniea în Iași și așezându-se în scaun, era mare foamete, că fusese țara toată bejănită și nu putuse oamenii ara și nu se făcuse pâne. Era oamenii tot leșinați și morți pe drumuri și pe ulițe, cât se mânca om pe om și podgheazuri din țara Leșească totdeauna se slobozia, de strica și prăda. Tălăhărit mult era și de la Cotnar în sus era țara pustie. Peste Prut, păzia joimirii drumul Cameniții de jăcuia, și tălharii încă făcea mari gâlcevi pentru prada lor și viind ferman dela hanul, dela Poartă, s'au așezat. Pâne aducea oamenii de pin țara Ungurească și dela Tătari câte puținel. În Iași, era mare nevoie, că treceau Pași la Cameniță, cu haznele și cu zaherele, și nu era harnici să-i grijească de bucate și de cai. Și umbla Turcii singuri, pre la gazdele boierilor, de lua cai... Oamenii în târg, în Iași, încă ardea curțile boierilor și ogrăzile, și a altora, de arsăse târgul mai giurătat, că nu era cine să aducă lemne. Vitele era scumpe, mierea era scumpă, găinele mai nu era în țară...“ ¹⁾

2. 1717, Mai 15.

Mihai Racoviță Voevod dă lui Iorga Burghelea, fost mare armaș, patru pogoane de vie, foaste ale lui Vasile Corban, care prădase cu catanele, la Bârlad, pe Iorga Burghele.

O carte dela Mihai Racoviță Voevod, din velet 7225 [1717], Mai 15, u ²⁾ Cerchezoaia.

Facem știre cu această carte a Domniei mele, pentru ficiorul lui Vasiliie Corban, carile s'au făcut catan(ă) și mergând cu catanile la târgu, la Bârlad, și întâmplându-se) la Bârlad într'acea

1. Ion Neculcea, în M. Kogălniceanu, Letopisițile Țării Moldovii, tomul 2, Iași, 1645, p. 248.

2) U=in.

vremi boeriul nostru, Iorga Borghele, biv vel armaș, cu trebile Domnii mele, i-au luatu 2 cai și un contăș de postav suptire și un șlic cu zagara de moscu și un oghialu și 2 perenuț(e) cu puh și trii părechi de cămeș și trii părechi de izmeni și 1 prostire și trii epângele și 3 mamusale și 1 ocă titiun și 2 părechi de desagi de pele și 2 meneșterguri și o masă de pânză și o șe cu poclăzi. Pentru aceia, am socotit Domniia mea, denpreun(ă) cu totu sfatul nostru, pentru unii ca ceia, ce s'au sculat cu sabie asupra Pământului său și au făcut multe prăzi și străcaciuni oamenilor, și am dat și moșiile unora, ca celora care au fostu catani, oamenilor celor prădați și jăcuiți de dănșii. Pentru aceia, având și ficiorul lui Vasilie Corban 4 pogoane de vie a lui, am socotit și am datu Iorgăi Burghelea, biv vel armaș, pentru că au jăcuit de câte mai sus scrie, ca să-i fie driaptă ocină și moșie, în veci neclătită, dumisale și giupânesăi dumisali și cuconilor și nepoților.

Pentru aceia, pe care Domnu va milui, Dumnezău, în Țara Moldovii, în urma noastră, să nu strice aciașă tocmală a noastră, pentru căci, pentru faptele lui s'au făcut în Țară atâta robie. Iar carele va strica aciașă tocmală a noastră și ar vrea să dea moșiile acelor tâlhari, cari s'au rădicat cu sabiia asupra stăpânirii acestui pământ, să fie neiertat de Domnul nostru, Is. Hs. și de maica sfinții sali, Precista, și afurisitu și de 12 apostoli și de 318 oteți¹⁾ dela Nechiia, să aibă parte cu Iuda și cu trecletul Ariia, herul, piatra să să topască și să să răsipască, iar carele a strica tocmala noastră să ste în vece legat. Aceasta scriem.

Acest document, în copie, se află la Arhiv. Stat. din București, Condica Asachi, nr. 628, fila 498 (500). Documentul este important, pentru că ne arată starea neașezată din Moldova, în vremea Voevodului Mihai Racoviță, și pentru felul cum erau pedepsiți cei răi.

1) Oteți=părinți.

3. 1660, Aprilie 18.

Vasilie Voevod scrie, din Țarigrad, Mitropolitului Sava al Sucevei, pentru legăturile acestuia cu Domnul, fiul lui Vasilie Vodă, și niște sate date Cetății Neamțului.

† Noi Vasilie Vvoda, preosștenomu i bgoizbranomu oțu i molebnicu nașem, Kir Sava, Arhiepiscop i Mitropolit Suceavskii, mnog jivot i zdravie¹ poftim dela milostivul dumnezău. Carte noastră să te afle cu sănătate. Carte sfinții tale ce ni-ai trimis, scrise Mart 17 zile, vinit-au la mâna noastră, April 11 zile. Câte ni-ai scris înțales-am. Pentru cinste, care ti-au miluit preiubit fiul nostru, bine au făcut. Pentru acesta lucru fii Sfinția Ta nevoitoriu, cu ruga și cu alte lucruri și trebe, precum vei cunoaște că este mai bine, spre folosul fiului nostru, ca un ocârmuitoriu, fiind Sfinția ta spre parte trupască și sufletiască cu inemă curată. Pentru rândul a niște sate, ce-am fostu dat Noi sfintei m(ă)n(ă)stiri dela Cetate Niamțului și cum nu s'au prilejit să fim făcut și uric pre aceli sate, precum am dat ș'am miluit acea sf(ă)ntă m(ă)n(ă)stire, fiind sfinția ta la aceia cinste, grăește preiubit fiiului nostru, deci va face și urice, ce va trebui acelor sate, chiami-să, că este pomană noastră și sfinția ta nevoește pentru treabile sfintei mnstiri, spre agiutor, precum vei cunoaște. Pentru un sat, ce arăț să scriem la fiiul nostru, să mai dea sfintei m(ă)n(ă)stiri, cunoaștem că te iubește fiiul nostru, dece-i grăește de vr'un sat, să mai întăriască sfnta mnstire, că acmu Noi n'am scris la fiiul nostru, numai altă dată vom scrie. Pentru hotarul sfintei mnstri, acolo la munte, ce-am fostu socotit, să să hotărască, ș'am fostu făcut și carte, precum arăț Sfinția Ta, tot într'acel chip să grăești iubit fiiului nostru, să trimaț(ă), să aliagă hotarul sfintei mnstri, precum viț socoti, să s(ă) știe, până preunde va fi hotarul sfintei

¹ Noi Vasilie Voevod, Preosfințitului și de Dumnezeu alesul, Părintelui și Rugătorului nostru, chir Sava, Arhiepiscop și Mitropolit al Sucevei multă viață și sănătate.

mnstri, precum viț socoti că va fi mai bine. I zdravstvues.

Din Ț(a)rigrad, lt 7168 (1660), Ap. 19.

Copia acestui document se află la Arhiv. Stat., București, Condica Asachi, nr. 628, fila 562 (564). Este foarte important, pentru legăturile lui Vasilie Lupu Voevod, mazil la Țarigrad, cu Mitropolitul Moldovei, Sava.

4. 1669, Fevruarie 9

Duca Voevod întărește Mănăstirii Trei-Ierarhi din Iași daniea dela Vasilie Lupu Voevod, feredeu și școala, din ulița Sârbească.

Lt. 7177 [1669], Fevr. 9. Noi Duca Vvoda, bj milst., gsp-daru zemli Moldavscoi ¹). Adecă Domniia mea dăm și întărim sfintei mnstri din târgul Eșilor, unde este hramul a trei sfinți, Vasilie cel Mari, Grigorie Bogoslov și Ioan Zlatoust, și sint și moștile Precuvioasei Paraschevii, pe a sa driaptă ocină și moșie, din ispisoc de daanie și de miluire, dela ctitorii ei, răpoosatul Vasilie Vod(ă) și fiul său, Ștefan Vod(ă), un feredeu și cu șscoală și cu tot venitul, ce este pe ulița sârbască ², aproape de Bahluiu, și din ispisoc de pâă, dela Ilieș Alexandru Vod(ă), ce ni-au arătat, cum s'au pârît de față călugării de mnstre Golăe, cu călugării de Trisfetitele, pentru acel feredeu și cu școale și pentru venitul lor. Vrut-au și ei să ia pe giumătate din vinitul acelu feredeu. Și au rămas călugării dela mnstre dela Golăe, din toată giudecata țărâi, pentru căci s'au aflat mai pre urmă driaptă danie și miluire numai Trisfetitelor, dela Vasilie Vod(ă) și dela fiu său, Ștefan Vod(ă), unde și oasele lor aiave sint în nontru, în beserică, în a sa zidire. Și s'au îndreptat călugării dela Trisfetitele, ca să aibă ei acel feredeu și aceale șscoali cu tot venitul. Așișdere și dela Dom-

1. Noi Duca Voevod, cu mila lui Dumnézeu, Domn al Țării Moldovei.

2. In copie: Săvască.

niia mea dăm și întărim sfintei mănăstiri Trisfetitelor, ca să aibă a ținea călugării de Trisfetitele numai ei acel feredeu și aceli școale, cu tot venitul, pentru căci este lor driaptă danie și tocmală, dela ctitorii lor, Vasilie Vvod, iară călugării de Golăe, să nu mai aibă nici o triabă cu feredul și cu școalele. Și cătră aceasta este credința Domnii-mele și credința a toț boiarii cei mari a Domnii mele, anume Solomon Bârlădeanul vel lofoft, Costin Miron vel vor(nic), Gligorașco Hăbășescul vel vor(nic), Alexandru Buhuș i Dumitrașco, pâr(călab) ot ¹⁾ Hotin, Andriiaș i Erimie Ciocârlie, pâr(călab) de Niamțu,..... pâr(călab) de Roman, Mihălache, portariul de Suceav(ă), Neculai hat(man) i ²⁾ pâr(călab) de Suceav(ă), Stamatie vel ³⁾ pos(telnic), Gavril Costache vel spat(ar), Lupașco Buhuș vel pah(arnic), Ursache vel vist(iernic), Ilie Sturze stol(nic), Ion Răcovițe vel comis.

Documentul de mai sus se află, în copie, la Arhiv. Stat. din București, Condica Asachi, nr. 628, file 666(668)—667(669) r.

Documentul este extrem de important, pentru că ne vorbește de feredul din Iași (azi baia populară) și de Școala din Iași, întemeiată de Vasilie Lupu Voevod.

5. 1669, Iunie 2

Vasilie Ureche, feciorul lui Gligorie Ureche, vinde o casă, din Iași, Doamnei Dafina a lui Dabija Vodă.

7177, [1669] Iuni 2 dni ⁴⁾. Adecă eu Vasilie, ce am fost spat(ar), feciorul lui Gligorie Ureache, ce-au fost vornic mare, scriu și mărturisescu, cu acest zapis al meu, de nimea nevoit, nici asuprit, ce de a mea bună voe, am vândut a noastră dreaptă ocină și moșie, ce am despre părinții miei, în târgu în Iaș, pe

-
1. Ot=dela
 2. I=și
 3. Vel=mare
 4. Dni=zile

ulița Rusască, din târgul de gios, de unde sânt precupeațile, din pod, din fața târgului la vale, alătura pre lângă păreale pimniții Hănganilor, până în gardul ogrăzai lui Ion Racoviță, comisul cel mare, și alătura cu gardul la vale, până în ulița Țigănimei, ce vine pre un deal, și pre uliță, până în pârau, iaste podul Țiganilor, și pre matca pâraului la deal, până unde ajunge în locul lui Prăvălie, în hudiță, care l-au cumpărat Apostol Sulgeariul de la Prăvălie, și tot pre pârau la deal, până în pod, în fața târgului. Și pre acesta loc al nostru iaste și pimnițe și dugheane. Care loc l-au cumpărat părinții noștri dela Buciumești și când m'am împărțit eu cu frații miei, s'au venit în partea mea. Și eu acmu acesta loc, precum mai sus scriem seamne, cu pivnița și cu dugheanele, am vândut eu mării sale, Dafine, Doamna răposatului Dabija, Vvodu, drept 1400 de lei bătuți.

Și mi i-au plătit măriia sa toți banii deplin, gata, întru mâna mea, dinaintea dumnealor sale, Ioniță vel comis, Alixandru Ramandi, ce au fost ușear mare, Toderășco Jora, ce au fost medl., Contăș 3-lea logft., cumnatul meu, Chiriiac pah. și sorumea, Alexandra păh. și Scărlet Șarbu post. și Alexa Arapu vornicul și Alexandru Buhuș, ce au fost pit. și giupâneasa dumisale, Alixandra, și Toader Ciocărlie comisul și Dumitrașcu și Ursul și Gligorie Ciocărlie, vornicii de poartă, și Hristea, staroste de neguțtori, și David, ce au fost staroste, și popa Iosaf, egumenul dela mănăstirea Barnovschi, și Gherasim, egumenul de la sfânta mănăstire ot st. Vineri, și Mihalachi Hagiavat, neguțtoriul, și Mihalachi blănariul, feciorul Măscăriciului, și Mihaiu Schimbătoriul și Manta Schimbătoriul și Ghiorghe Dilea și Tănasie neguțtoriul și Drosea, ce au fost staroste de blănari, și mulți oameni buni. Și pentru credința și eu am iscălit și acești boiari și neguțtori cu toții. Și eu Strătulat am scris, ca să știe.

Documentul de mai sus, în copie, se află la Arhiv. Stat. București, Condica Asachi, Nr. 628, fila 657 (659). Aici, se spune

că actul a fost al mănăstirii Bârnova. Documentul ne vorbește de o casă a lui Grigorie Ureche, cronicarul, în Iași. El ne mai dă știri despre ulițe din Iași și neguțători, din acea vreme.

Mihai Costăchescu

Contribuția Academiei Mihăilene la crearea conștiinței noastre naționale

Națiunile își afirmă existența, în timp de război, prin armă ; în timp de pace, prin cultură.

Cu cât un neam va avea o cultură proprie mai bine conturată, cu atât și conștiința lui națională îi va fi mai clară și în caz de primejdie va ști să se apere cu mai mare înverșunare.

Iată de ce, în ceasurile pe care le trăim și care ne cer o unitate spirituală desăvârșită, este bine să ne uităm în urmă, să vedem drumul străbătut și să ne gândim la jertfele cu care s'au făurit instituțiile noastre de cultură, creatoare ale stării de astăzi.

Cunoașterea trecutului ne face să înțelegem și să prețuim mai mult prezentul și mai ales să privim cu încredere viitorul.

Una dintre instituțiile de cultură, cu un rol covârșitor în crearea conștiinței noastre naționale în decursul veacului trecut a fost, fără îndoială, Academia Mihăileană din Iași.

Cu duhul ce a dus la crearea acestei școli de înaltă cultură, s'a întâmplat ceace se întâmplă în Carpații noștri cu unele pâraie care curg un timp la suprafață, apoi dispar pentru a reapărea în vale, mai tulburi sau mai limpezi, după natura straturilor subterane ce le-au întâlnit în drum.

Pentru cei mai mulți, Academia Mihăileană, pe care au moștenit-o în egală măsură atât Universitatea ieșană cât și Li-

ceul Național, ar data dela 1835. Dacă se are în vedere localul școlii, atunci aceasta este data exactă; dar, dacă socotim duhul creator de cultură, acea continuă trudire a omului de spiritualizare, de înălțare spre cer, atunci Universitatea ieșană și Liceul Național datează de 302 ani. Aceasta corespunde cu părerea celor ce s'au ocupat în studiile lor monografice cu originile numitei școlii, anume, printre alții, d-nii D. Pompei și C. Andreescu. Ambele lucrări ne-au fost de mare folos pentru latura documentară a prezentei expuneri.

Bineînțeles, începuturile sunt foarte confuze, dar în această ceață se întrezărește o rază de lumină, un sâmbure de cultură curat românească, acel sâmbure care a dat naștere pomului plin de roade din veacul al XIX-lea.

Moldova a fost totdeauna în calea tuturor năvălitorilor și mulți și-au încrucișat spadele, în curgerea veacurilor, peste trupul ei. Dar n'a fost numai atât, n'a fost Moldova numai o tabără și o răscruce de influențe politice, ci și una de influențe culturale. Amenințată mai ales de imensitatea slavă cu care se învecina, Moldova nu s'a lăsat înghițită, s'a svârcolit, până și-a afirmat cu dârzenie specificul ei în fața Istoriei Universale, specific creștin și latin.

Ba, putem afirma că tocmai pentru că amenințarea a fost atât de mare, și răspunsul a fost atât de dârz. Fără luptă, orice conștiință adoarme. Dacă descălecătorii Moldovei — pe cât ne arată documentele vremii — aveau oarecare cultură, fie și numai formal latină, curând slavonismul avea să devie copleșitor.

Mănăstirile sunt focarele de cultura slavonă, dar și românească.

Ici, colea, avem și școli ca în Suceava, la Rădășeni sau la Cotnari, unde Despot Eraclitul a fondat o academie.

Vecinătatea Poloniei catolice, cu școlile ei iezuite, trezește în Moldova gustul pentru cultura latină.

Infine, pe vremea lui Vasile Vodă Lupu se înscăunează cultura grecească.

Datorită legăturilor cu Petru Movilă, Mitropolitul român.

al Kiewului, Vasile Lupu aduce la Iași meșteri tipografi și ingheabă tiparnița dela Trei Ierarhi. Tot aici, la începutul anului 1640, fondează colegiul moldo-rutean, unde se predau și cursuri în limba românească. Ca atare, dela 1640 putem socoti izvorul spiritual ce avea să ducă peste aproape două veacuri, la fondarea Academiei Mihailene.

Prestigiul culturii grecești era însă prea mare ca să-i fi putut rezista un colegiu moldo-rutean; ceea ce face ca în scurtă vreme, acesta să ia înfățișarea de școală domnească grecească, pentru a deveni mai târziu, în epoca fanariotă, o adevărată academie.

Respectul adevărului istoric ne obligă să recunoaștem că această academie a avut o mare influență în cultura Moldovei. Ea a menținut nivelul cultural ridicat al unei însemnate părți din boerimea veacurilor trecute.

Totodată trebuie reținut faptul că și aici existau dascăli de limbă românească. Aceștia predau cursurile elementare. Ba, în apogeul grecismului, la începutul veacului al XIX-lea, la 1813 Gheorghe Asachi predă la această Academie cursuri superioare de inginerie în limba românească. Acest curs era impus de nevoile practice ale hotărnicirii moșiilor care încălcau Prutul, după răpirea Basarabiei, în 1812, de către Ruși.

Trbuie să amintim că în Iași, la începutul veacului al XIX-lea, mai exista o școală românească, de nivel ridicat: este vorba de Seminarul dela Socola, fondat în 1803, de Mitropolitul Veniamin Costache.

Revoluția antigrecească dela 1821, duce la închiderea academiei grecești.

Abia peste șapte ani, deci la 1828, Academia avea să renască, de data aceasta însă, în formă românească. Inițiatorul și însuflătorul noii Academii a fost Gheorghe Asachi. Trimis ca agent diplomatic al Moldovei la Viena, pe lângă iscusitul principe Metternich, Asachi găsește într'o bibliotecă din Galiția hrisovul Voevodului Gheorghe Ștefan, în care se amintea de dania făcută de Vasile Vodă Lupu, școlaei întemeiate de el la

Trei Ierarhi, danie ce consta din trei moșii: Tămășenii, Adjudenii și Răchiștenii din județul Roman. Hrisovul fusese dus în Polonia de către Mitropolitul Dosoftei, pe care îl ridicase și surghiunise Sobieschi, regele polon, la 1687, când se războise cu Turcii. Acest hrisov i-a trezit gândul reinvierii Școalei Vasliene.

Intors în țară, Asachi, care împreună cu Mitropolitul Veniamin Costache, Constantin Mavrocordat și Mihai Sturdza, viitorul Domn, conducea școalele, — adresează la 1 Ianuarie 1828, celui dintâi domn pământean în Moldova, după fanarioți, Ioniță Sturdza, o anaforă în care scrie: „Spre a împlini lipsa pricinuită de trecutele întâmplări în acest pământ, de cuviință am socotit a nu lăsa să răsară spini și pălămidă pe câmpul cel mănos ce poate naște îmbeșugat rod. Privind însă că între altele nenorociri de care s'au certat orașul acesta și focul din vara trecută ce au ars și au surpat casa școalei domnești și neiertându-ne nici veniturile, nici timpul de a putea face acum o nouă zidărie, drept și de cuviință am socotit ca în Mănăstirea Trei Ierarhi, anume în casa și pe așezământul învechit al fericitului întru pomenirea Domnului Vasile Voevod, unde, de când ne aducem aminte a urmat o școală obștească, să se statornicească în acea casă o școală normală și o ghimnazie, către care mai în urmă să se adauge un curs de filosofie și de pravilă“.

Școala se deschide la 23 Ianuarie, sub privegherea referendarului Gheorghe Asachi, având ca profesori pe: economul Constantin Facaș, iereul Ion Silvan Sachelarie, Vasile Fabian, adus de Asachi din Ardeal și Gheorghe Săulescu.

Totuși, hrisovul lui Ioniță Sandu Sturza poartă data de 28 Martie. Aceasta îl face pe istoricul C. Andreescu să scrie: „Ziua de 1 Mart 1828, reprezintă nașterea învățământului normală și secundar laic, precum și anunțarea unui început de cursuri cu caracter universitar“.

Impotriva noului așezământ vasilian de cultură românească, tunau și fulgerau călugării greci care socoteau că nu

se poate face știință înaltă, după expresia unuia din ei, „în graiul rândașilor“. Acești călugări nu se sfiau să ațină calea tinerilor ce frecventau noua școală, să-i insulte și chiar să-i bată.

Asachi ne povestește despre sfârșitul tragic al unuia din acești înverșunați călugări greci următoarele :

„La cel dintâi examen public, — scrie el — la care asista și Mitropolitul Veniamin, egumenul grec al Mănăstirii s’au înfătoșat în miezul acestei adunări spre a arunca anatema în contra acestei inchipuite uzurpații a drepturilor sale ; dar zelul său cel nehibzuit i-au atras îndată o fulgerătoare apoplexie“.

Ca atare, adevăratul întemeietor al școlii românești, în secolul al XIX-lea, în Moldova, este Ioniță Sandu Sturza. Peste șapte ani dela deschiderea școlii vasiliene, deci la 1835, Mihai Sturza fondează Academia care-i poartă numele, Ce este însă, de fapt Academia Mihăileană ? Este împlinirea dorinții exprimate în anaforaua din 1828, de a se așeza gimnaziul la Trei Ierarhi, „până când se va închipui o mai îndemnatică clădire pentru Academie“.

Domnitorul Mihai Sturza a dat puțința cumpărării caselor Cazimir și Voinescu, pentru a muta în ele unele cursuri dela Trei Ierarhi și a se alcătui un internat, destinat mai ales copiilor cu părinți săraci. Noul local poartă numele domnitorului. Din truda lui Asachi, casele au fost unite mai târziu printr’un arc, dărâmat abia la sfârșitul veacului al XIX-lea. Casele, refăcute, sunt astăzi *Școala de Arte Frumoase și Liceul Național*, iar strada Arcului, astăzi str. „Prof. A. C. Cuza“, a rămas în amintirea ieșenilor numai printr’o prelungire a ei numită „Șoseaua Arcului“.

Nu căutăm să micșorăm prin aceasta meritul domnitorului Mihai Sturza, care, cel puțin la început, s’a arătat foarte binevoitor față de Academie, ca mai târziu, sub presiunea evenimentelor politice, tot el să fie acela care a desființat-o.

Academia a fost inaugurată la 16 Iunie 1835, cu care ocazie domnitorul a spus: „Metodul de a paradoci învățăturile

în limba națională cu ajutorul acelor clasice, prin care în epoca cea nouă foarte au sporit în lume, s'au încuviințat și de Epi-tropie". Și a adăugat: „Ajungând tinerimea șolastică la grad de a putea învăța științele filosofice, noi, în urma Organices-cului Reglement, am poruncit a se înființa Academia”.

Academia Mihăileană însemna local nou, dar și perspectiva unor trepte mai înalte culturale față de Școala Vasiliană, trepte care au și fost curând urcate. Căci, în răspunsul pe care-l dă domnitorului, Gheorghe Asachi, afirmă: „Drept aceea, la 1828, ridicându-se din ale ei surpări ghimnazia vasiliană, Înălțimea Voastră ați întemeiat în ea sisteme de învățatură potrivite cu cele care astăzi se numără la națiile megieșite, adică a învăța științele în limba Patriei, începând dela cele elementare până la încheierea clasurilor umanoare”.

La început, se pare că exista oarecare armonie între Domn. cler, profesori și reprezentanții puterilor străine, în privința Academiei. Un tablou pictat probabil de Schiavoni arată că la serbarea Academiei dela 8 Noembrie 1837, au asistat: Domnitorul Mihai Sturza cu fiul său Dimitrie, Mitropolitul Veniamin Costaché cu Episcopii de Huși și Roman, boerii mari și profesorii în frunte cu rectorul Charles Maisonabe.

Curând însă, încep a se țese intrigile și loviturile împotriva Academiei Mihăilene. Motivele erau de ordin social și național.

Intr'adevăr, primindu-se în academie și în internatul ei, fii de țărani, — prin diplomele pe care le obțineau, deveneau postulanți la înaltele dregătorii ale țării, lovind astfel în interesele boerimii.

Pe de altă parte, Academia adunase profesori din toate colțurile Daciei, care predau obiectele de studiu în limba românească, afirmau din ce în ce mai puternic o conștiință națională, manifestată deocamdată pe tărâm cultural, dar care avea să atragă dela sine, consecințe politice, ceace bineînțeles, nu putea fi pe placul reprezentantului Rusiei, care, dragă Doamne, ne era protectoare, ba încă, la nemulțumirea acestuia s'a adă-

ugat și aceea a lui I. F. Neugebauer, consulul Prusiei. Ceeace este foarte rușinos pentru o parte din boerimea vremii, este că s'a aliat cu reprezentatul Rusiei împotriva școlii românești, numai și numai spre a-și păstra privilegiile.

S'a urmărit sistematic, desființarea internatelor unde se adăposteau fiii de țărani, înlăturarea limbii românești prin transformarea Academiei într'un institut francez, ceea ce însemna, de fapt, desființarea ei.

Taberele stăteau față în față. De o parte eră partidul boerilor reacționari, filo-rus și împotriva Academiei; de cealaltă parte, partidul patrioților adevărați, al lui Gheorghe Asachi și Veniamin Costache, anti-rus și pentru Academie.

Fiecare tabără își manifesta unde putea și când putea atitudinea. Astfel, la o serbare de sfârșit de an, elevul Nicolae Ionescu, vlăstar al unei familii sărace, declamă poezia „Pe țințirumul unui sat“, din care izbutește să rostească doar aceste versuri, căci Domnitorul l-a oprit de a continua :

Nobili plini de fantezie, mândri'n titlul ruginit
De ce'n ură aveți săteanul? Când a frunții lui sudoare
A născut mărirea voastră și avuțiilor odoare?
Cruță timpul vreodată, dritul unui evghenis,
Ori frumusețea, avuția, nu trec ca al nopții vis? "...

Aceasta era manifestarea elevilor, dar mai sus se arăta nemulțumirea epitropiei școalelor, a lui Veniamin Costache, Gh. Asachi, I. Conta și a altor boeri patrioți, care se opun cu dârzenie Domnului, cerând a urma învățătura publică în limba Patriei, „după cum se rostește mântuitoarea legiuire a Regulamentului Organic“. Deasemenea cer aducerea unor profesori celebri, între care, pe doctorul Petre Câmpeanu, ardelean, pentru filosofie, ceea ce s'a și împlinit.

Apoi, doresc alcătuirea unui lexicon românesc cu vreo limbă modernă, cerând a se cumpăra pentru început manuscrisul lui Ion Budai, dar pentru alcătuirea definitivă mai cer ca Direcțiunea Școalelor să se înțeleagă cu acea din Muntenia, unde,

Gheorghe Lazăr și Eliade Rădulescu, tot pe calea școlii, prin colegiul „Sf. Sava“, trezise conștiința națională.

Se simte tot mai imperios nevoia schimburilor culturale dintre Moldova și Muntenia, ceea ce va duce la adâncirea conștiinței naționale, pregătind Unirea. Aceasta ni-o spune clar, în Iulie 1840, Gheorghe Asachi într'o adresă : „Unirea cea morală a nației moldo-românești — scrie el — către care ținesc mântuitoarele așezăminte a acestor două țări nu se poate încheia decât prin o asemănată creștere a tinerimii, prin potrivită îndeplinire a limbii naționale, prin o reciprocă împrumutare a cărților, după care se paradosesc învățăturile în școlile publice și alte uvrajuri încuviințate. Epitropia incredințată că Cinstita Eforie a Școalelor împărtășește asemenea principii, propune a trimite către biblioteca publică a colegiului din București, toate produsele literare și ale frumoaselor arte, vechi și noi, ce până acum s'au publicat în Moldova și a urma de asemenea în viitorime, poftind de a împărtăși bibliotecii de aicea cărțile vechi și noi ce s'au tipărit în cuprinsul Țării Românești“.

Prin presiunea rusească, Veniamin Costache, marele protector al școlii românești, este obligat să părăsească Scaunul Mitropolitan.

Afirmarea românismului însă, devine tot mai puternică. Ioan Ghica, muntean, ține la Academie cursuri de geologie, mineralogie, apoi de economie politică. De un curaj ieșit din comun, Ghica împinge Comitetul Academic la hotărîrea de a declara cursul de limbă rusă, facultativ.

Punctul culminant al luptei este în 1843, când Kogălniceanu, angajat profesor al Academiei, ține la 24 Noembrie prea bine cunoscuta lecție de deschidere a cursului de istorie națională, adevărat catehism al conștiinții naționale. Rușii intervin prompt și cu amenințări, ceea ce face să înceteze cursul.

Boerii filo-ruși cer chiar închiderea întregii Academii. După trei ani de luptă, această boerime izbuteste să desființeze internatele academic și vasilian unde se adăposteau copiii de

țărani deosebit înzestrați pentru învățătură. Opera de distrugere continuă.

La 5 Februarie 1847, Domnitorul Mihai Sturza, aduce în discuția Adunării Obștești, chestiunea Academiei, contrazice chiar pe fiul său Grigorie, Epitrop al Școalelor, dând lovitura de grație propriei lui ctitorii, prin declarația că „limba română n'ar fi înzestrată cu trebuincioasele cărți pentru învățăturile mai înalte“, și că nu se poate da învățătura la fel tuturor treptelor societății, deoarece aceasta ar fi „tot așa precum de a pune la una și aceeași hrană vietăți de soiuri deosebite“. Câtă deosebire față de discursul dela inaugurarea Academiei! În fine, în Mai 1847, decizia domnească dădea localul Academiei lui Malgouverné, pentru a face într'însul un colegiu francez.

Din fericire, pe tronul Moldovei se urcă Grigore Alexandru Ghica, om de mare cultură, fost Epitrop al Școalelor, spirit liberal, care la 3 Sept. 1849, desființează institutul lui Malgouverné.

Biruința duhului național al Academiei este deplină, pe tărâm cultural și politic. Profesorii și elevii Academiei pregătesc atmosfera și devin luptători vajnici pentru marele act al Unirii dela 1859

Reforma lui Grigore Alexandru Ghica declară limba națională ca unic organ al învățaturii publice, împărțind învățământul în primar, secundar și superior.

Ardeleanului August Treboniu Laurian îi revine sarcina organizării învățământului.

În Academia reînființată, care de data aceasta pe drept trebuia numită „gregoriană“, se țin și cursurile gimnaziale și cele înalte, facultative. Abia în anul școlar 1859/60 încep lucrările pentru organizarea independentă a cursurilor universitare, localul Academiei rămânând cursului secundar.

Aceasta, începând dela 1860/61, a funcționat sub numele de „*Colegiul Național*“, pentru a deveni apoi actualul *Liceu Național*. Ne îngăduim să sperăm că, pentru păstrarea tradiției și prestigiului, acest liceu va recăpăta titlul din trecut de *Co-*

legiu Național. Domnul Profesor Ioan Petrovici, Ministrul Culturii Naționale, va da, desigur, Iașilor și această satisfacție pe lângă atâtea altele.

Justificarea o avem în câteva nume de profesori și elevi ai Academiei Mihăilene, bifurcată astăzi în *Universitate* și *Liceu Național*.

Iată nume de profesori: Gh. Asachi, Gh. Săulescu, Vasile Fabian, Anastasie Fătu, Petre Câmpeanu. Ioan Ghica, Mihai, Kogălniceanu, Papiu Ilarian, Nicolae Ionescu, doctor Cihac, Simion Bărnuțiu, August Treboniu Laurian, Gr. Cobălcescu, V. A. Ureche, Titu Maiorescu, Bogdan Petriceicu Hașdeu, Alexandru Lambrior, Vasile Burlă, Xenofon Gheorghiu, pastorul Wiliam Mayer, Alexandru Brandia, Petre Poni, Garabet Ibrăileanu, Alexandru Philippide, Grigore Bărsan, Traian Bratu I. Nicolau ș. a.

Iar dintre elevi: Arhimandritul Filaret Scriban, A. Fătul Teodor Codrescu, Alecu Manu, Matei Milo, Vasile Adamache, Vasile Alecsandri, Alexandru Cuza, Gheorghe Mărzescu, Stefan Șendrea, Teodor Burada, Al. Brânză, N. Culianu, Gheorghe Panu, Vasile Conta, Petre Liciu, Gheorghe Mărzescu, Nicolae Iorga, Mihail Sadoveanu, M. Manoilescu ș. a.

Oare cât prețuiesc numai aceste nume în cultura românească? N'aveți impresia că *Academia Mihăilleană* este un tiltu ce rezumă măcar jumătate din cultura și odată cu ea din conștiința națională românească?

Prof. **Traian Gheorghiu**

PARTEA II

(OFICIALĂ)

Darea de seamă și situația școlară
pe 1941-1942

Personalul administrativ al liceului pe anul școlar 1941—1942

Director	<i>Iulian Riek</i> până la 1 Aug. 1942
Director	<i>Virgil P. Marineanu</i> dela 1 Aug. 1942
Directorul Cămin. lic.	<i>Emilian Goraș</i> până la 1 Aprilie 1942
Secretară	<i>Nicolae I. Dulman</i>
Casieră	<i>Floarea A. Vidrașcu</i>
Contabil	<i>Ermiciou Ioan</i> , până la 1 Iunie 1942
Contabil	<i>Nicolae I. Dulman</i> , dela 1 Iunie 1942 până la 15 Noembrie 1942 când a fost nu- mit casier în locul d-nei Vidrașcu, d-sa trecând ca bibliotecară în locul d-nei Lehăduș
Contabil	<i>Turcu C.</i> dela 15 Noemv. 1942
Medic	<i>Dr. Gh. Chișleag</i>
Bibliotecară	<i>Lehăduș Ortansa</i> , până la 1 Oct. 1942
Bibliotecară	<i>Floarea Vidrașcu</i> dela 1 Oct. 1942
Preparator	<i>Munteanu Const.</i>
Intern	<i>Dimitrescu Ioan</i>
Econom	<i>Acachie Brumă</i>
Pedagogi	<i>Barnea Gheorghe</i>
	<i>Azoitei Vasile</i>
	<i>Măriuță Petru</i>
	<i>Tomezei Ștefan</i>
	<i>Chiriac Dumitru</i>
	<i>Radinschi Constantin</i>

Membrii Eforiei Școlare 1941—1942

Președinte	Pr. Gh. Petrovanu, profesor
Membri	Iulian Rick, până la 1 August 1942
	Virgil P. Marineanu, dela 1 Aug. 1942
	Petru Stati, profesor
	Paul Veleanu, directorul Institutului Cooperației Iași
	N. Roșca, inginer C. F. R.
Cenzori	Lt. Col. Lateș
	Spiridon Critico, proprietar Iași
	Ion Andriescu, profesor
	Gh. Grădinaru, funcționar Ad-ția Financiară Iași

Tabloul personalului didactic și repartitia de ore
pe anul școlar 1941-1942

Tabloul personalului didactic și repartitia de ore pe anul școlar 1941-1942

No. curent	No. de ord. al cat.	Numele și prenumele	Titlul cu care funcționează	Materiile catedrei	Repartitia orelor obligatorii și suplimentare pe clase bugetare	No. orelor săptămân.			Observații
						Oblig.	Efect.	Supl.	
1	1	Pr. Petrovanu Gh.	Tit. def. 6 gr.	Religia	IA ² , IIA ² , IIIA ² , IVA ² VA ¹ , VIA ¹ , VIIL ¹ , VIIL ¹ , VIA ¹ , Dir.	10	13	3	
2	2	Pr. Pieptu Petru	" " 5 "	"	IB ² , IIB ² , IIB ² , IVB ² , VB ² , VIB ¹ , VII ¹ Șt., VIII ¹ Șt., IVB ¹ , Dir.	12	13	1	Director al învățământului din Basarabia.
3	3	Hotnog Titus	" " 6 "	Româna	IB ⁵ , IIB ³ , IVA ⁸ , IVB ³ , + 1 lucrări.	12	15	3	
4	4	Goraș Emilian	" " 4 "	Rom. (util.)	IIA ⁴ , IIB ⁴ , VB ⁸ , VIB ³ , + 1 lucrări IIB ¹ , Dir.	15	16	1	Detășat la Liceul de Aplicație din Iași.
5	4	Gafițeanu D-tru	" " 3 "	Româna	IIA ⁴ , IIB ⁴ , VB ⁸ , VIB ³ , + 1 lucrări IIB ¹ , Dir.	15	16	1	Detășată dela lic. Industr. fete Bălți ord. Insp. Șc. Reg. Iași Nr. 35303/941.
6	6	Comănescu Olga	" " 1 "	"	VIA ⁸ , VIIL ³ , VIII ³ Șt., VIII ⁸ , + 1 lucrări.	12	13	—	
7	5	Costăchescu Mihai	" " 7 "	"	IA ⁵ , IIIA ⁸ , VA ⁸ , VII ⁸ Șt., + lucrări IA ¹ , Dir.	15	16	1	
8	6	Gheorghiu Traian	Def. 2 gr.	"		15	16	1	

9	7	Marineanu Virgil	Def. 4 gr.	Lat. Elina	VIII ⁵ , VIII ⁶ , Elina VIII ⁵ ,	12 13	1
10	8	Şutu Sergiu	" 5 "	Latina	III ³ , IV ³ , VA ³ , VIA ³ ,	12 12	—
11	—	Gheorghiu Cicerone	Supl. de ore	"	III ³ , IV ³ , VB ³ , VIB ³ , VIII ¹ , Dir.	12 13	—
12	9	Bantaş Mihai	Def. 7 gr.	Franceza		—	—
13	—	Claudian Zoe	" 1 "	"	IA ³ , IVA ² , VA ² , VB ² , VIA ² , VII ² Şt., VIII ² Şt.	15 15	—
14	10	Dimitriu-Păuşeşti Al.	" 2 "	"	IIIB ³ , IVB ² , VIB ² , VIII ² , VII ² Şt., VIII ² Şt., VIII ¹ , Dir.	15 14	—
15	—	Hurmuzache Elena	" 3 "	"	IB ³ , IIA ³ , IIB ³ , IIIA ³ , IIIA ¹ , Dir.	15 12	—
16	11	Cosmin Eusebiu	" 3 "	Germana	VA ³ , VIA ³ , VIII ³ , VIII ³ , VA ¹ , Dir.	12 13	1
17	—	Matei Alexandru	Supl. de ore razele	"	IIA ² , IIIA ² , IVA ³ .	7	—
18	13	Papu E'gar	Def. 2 gr.	Italiana	IVB ³ , VB ³ , VIB ³ , VII ³ Şt., VIII ³ Şt.	15 15	—

Numit supl. de ore
razele cu ord. Insp.
Şc. Reg. Iaşi fără
ex. de capacitate.
Deţasăat la liceul
de Aplicaţie din
Iaşi, ord. Insp.
Şc. Reg. Iaşi Nr.
34095/941.

Deţasăată dela Şc.
de menaj din Iaşi
cu ord. Insp. Şc.
Reg. Nr. 35303/941.

Deţasăată dela li-
ceul de fete din
Huşi, ord. Insp.
Şc. Reg. Iaşi Nr.
35303/941 — fără
ex. capacitate.

Numit la ore răz-
lefe cu ord. Nr.
41601/941 al Insp.
Şc. Reg. Iaşi.

No. curent	Numele și pronumele	Titlul cu care funcționează	Materiile catedrei	Repartiția orelor obligatorii și suplimentare pe clase bugetare	No. orelor săptămân.		Observații
					Obligatorii	Supl.	
19	Enescu Eugenia	Supl. de ore	Italiana	IIB ² , IIIB ² .	4	—	Numită la ore răzlețe cu ord. Nr. 44371/941 I.S.R.I. fără ex. de capaciti.
20	Stamboliu Const.	Def. 7 gr.	Istoria	IIIA ² , IVA ² , VA ² , VIA ² , VIIA ² , VIII ² , VIII ² , VIII ² , VIII ² , Dir.	12	13	
21	Lungu Vasile	" 3 "	"	IB ² , IIA ² , IIB ² , IIIB ² , IVB ² , VB ² , VIB ² , VII ² Șt., VIII ² Șt., VB ¹ , Dir.	15	19	Detășat la lic. Militar, N. Filipescu " Predeal, ord. Insp. Șc. Reg. Iași Nr. 35805/941.
22	Bălțeanu Gr.	Supl. de tit.	"	IVA ² , VA ² , VIII ² .	6	—	Numit supl. de titular cu ord. Insp. Șc. Reg. Iași, fără ex. de capacitate. Degrevat de ore ca director.
23	Rick Iulian	Def. 7 gr.	Geografia	IB ² , IIB ² , IIIB ² , IVB ² , VB ² , VIB ¹ , VII ¹ Șt. Nat., IIA ² , VIII ² Șt., VIB ¹ , Dir.	15	17	
24	Vidrașcu Antonie	" 3 "	"	Geogr. IA ² , IIA ² , IIIA ² , VIA ¹ , VIII ¹ ; Istoria IIA ² .	15	10	
25	Rașcu Gheorghe	Utilizat	"		—	—	Completarea catedrei la Liceul Internat Iași ord. Insp. Șc. Iași Nr. 34585/941.

26	18	Butureanu Valeriu	Def. 3 gr.	Fil. Drept	Filos. VIA ² , VIII ² , VIII ³ , + 5 fișe; Drept IVA ¹ , VIII ¹ , VIII ¹ .	15	15	—
27	18	Stati Petre bis	" 3 "	" "	Filos. VIB ² , VII ² Șt., VIII ² Șt. + 5 fișe; Drept IVB ¹ , VII ¹ Șt., VIII ¹ Șt., VIII ¹ Șt., Dir.	15	15	—
28	19	Andriescu Ioan	" 4 "	Matemat.	IVB ³ , VIA ³ , VIB ³ , VII ⁶ Șt.	12	15	—
29	20	Martiniuc Nicolae	" 4 "	" "	VA ³ , VB ³ , VIII ¹ , VIII ⁶ Șt.	12	15	—
30	21	Triandaf Alex.	" 3 "	" "		12	12	—
31	—	(Racoviță Gheorghe	Supl. de titl.	" "	IA ³ , IB ³ , IIA ³ , IIB ³ , IIIB ³ .	15	—	—
32	—	Munteanu Ana	Supl. de ore	" "	IIIA ³ , IVA ³ .	6	—	—
33	22	Ionescu Const.	Def. 5 gr.	Fiz.-chimic.	VA ³ , VIA ³ , VII ³ Șt., VIII ⁴ Șt. + 1 lab., VII ¹ St. Dir.	12	15	3
34	23	Baldovinescu Ecat.	Supl. de cat.	" "	IIIB ³ , IIIA ³ , IVB ² , VB ³ , IVA ² , VIB ³ , VIII ³ + 1 laborator.	15	20	5
35	24	Florea Gheorghe	Def. 6 gr.	Naturale	IIA ² , IVA ² , VA ² , VIA ² , VIII ² , + 1 laborator, IVA ¹ , Dir.	12	14	2

Inspector școlar
sec de specialitate
Reg. șc. Iași.

Numit supl. de ti-
tular cu ord. Insp.
șc. Reg. Iași, fără
ex. capacitate.
Numită la ore răz-
lețe cu ord. Insp.
șc Reg. Iași, fără
ex. capacitate.

Numită supl. de
catedră cu ord.
Nr. 224251/941 al
M. C. N. și C. —
Fără ex. capac.

No. curent	Numele și pronumele	Titlul cu care funcționează	Materiile catedrei	Repartiția orelor obligatorii și suplimentare pe clase bugetare	No. orelor săptămân.		Observații
					Obl.	Supl.	
36	Tăzläuanu Ion	Def. 2 gr.	Naturale	IB ² , IIB ² , IVB ² , VB ² , VIB ² , VII ² Șt., VIII ² Șt. + 1 lab.	15	15	Detasat la liceul de Aplicație din Iași. Numit supl. de tit. cu ord. Insp. Șc. Reg. Iași, fără ex. de capacitate.
	Petrescu Ioan	Supl. de tit.	"				
37	Popovici Nicolae	Def. 7 gr.	Des. Caligr.	Desemn IA ² , IIA ² , IIIA ¹ , IVA ¹ , VA ¹ , VIA ¹ , VII ¹ Șt., VII ¹ Șt., Caligr. IIA ¹ , IIA ¹ , Dir.	15	11	
38	Gliga Emanoil	" 4 "	" "	Desemn IB ² , IIB ² , IIB ¹ , IVB ¹ , VB ¹ , VIB ¹ , VIII ¹ , Caligr. IA ¹ , IB ¹ , IIB ¹ , IB ¹ , Dir.	18	12	
39	Carp Cheorghe	" 6 "	Muzica	IA ² , IIA ² , IIIA ¹ , IVA ¹ , VA ¹ , VIA ¹ , VIII ¹ , VIII ¹ , IIB ² , IB ² , VIII ¹ Șt., VII ¹ Șt. + 2 ansamblu.	18	18	
40	Rogojină Vasile	Supl. ore disp.	" "	IIIA ¹ , IVA ¹ .	2	—	Numit supl. de ore disp. cu ord. Insp. Șc. Reg.

	Numele candidatului	Supl. ore disp.	Muzica	III B ¹ , IV B ¹ .	—	2	Numit supl. de ore disp. cu ord. Insp. șc. Reg.
41	Pascaru Gh.	Tit. def. 4 gr.	Ed. fizică	IA ² , IIA ² , IIIA ² , IVA ² , VA ² , VIA ² , VIII ¹ + ore an-samblu.	18	18	
42	Ultimescu Vasile	Supl. de cat.	„	IB ² , IIB ² , IIIB ² , IVB ² , VB ² , VIB ² , VII ¹ Șt. + ansamblu.	18	18	Numit supl. de catedră cu ord Insp. șc. Reg. Iași Nr. 36568/941.
43	Andricioate Vasile	„	Med. Igienă	Igienă VIII L ¹ , VIII ¹ Șt. + ore vizita elevilor.	15	15	Numit supl. cu ord. Insp. șc. Iași.
44	Chișleag Gh.	„	„				

Rezultatul concursului de admitere în clasa I-a

Sesiunea Iunie 1941

No. crt.	NUMELE și PRNUMELE	Media generală	SITUAȚIA
1	Andarache V. Vasile	7,00	admis
2	Alexandrescu Mircea	8,33	"
3	Anghel D. Constantin	5,33	"
4	Andreescu Corneliu	6,00	"
5	Alupului D. Ioan	6,00	"
6	Aanei Eduard	7,00	"
7	Adăscăliței C. Alexandru	7,33	"
8	Armanu Corneliu	6,67	"
9	Antonescu Ioan	7,33	"
10	Bandac Ioan	6,00	"
11	Bordeianu I. Alexandru	5,67	"
12	Botez Ștefan	8,00	"
13	Butu Ioan	8,33	"
14	Belcin Dumitru	7,67	"
15	Balan Emil	4,00	respins
16	Balan Aurel	4,67	"
17	Bârză Dumitru	7,00	admis
18	Bucur Emil	7,33	"
19	Botnaru Gheorghe	6,33	"
20	Boambă Gheorghe	7,67	"
21	Botezatu I. Dan	6,67	"
22	Balcan Traian	8,00	"
23	Blănaru Vasile	4,67	respins

No. crt.	NUMELE și PRNUMELE	Media generală	SITUAȚIA
24	Ciubotaru Eugen	5,00	admis
25	Ciubotaru Grigore	6,33	"
26	Costandache Valentin	7,33	"
27	Coteț Octavian	8,67	"
28	Constantinescu Dan	—	resp. med.
29	Ciudin Constantin	7,67	admis
30	Crupenschi Alexandru	6,33	"
31	Chișman Dumitru	8,00	"
32	Ciornei M. Constantin	5,00	"
33	Ciubotaru Teodor	4,00	respins
34	Cismașu Valerian	5,00	admis
35	Dumitrescu Alexandru	5,33	"
36	Didilescu Traian-Virgil	8,00	"
37	Dăscălescu Dumitru	7,33	"
38	Daneț Teodor	8,00	"
39	David Gheorghe	4,67	respins
40	Florea D. Iulian	5,33	admis
41	Florescu Mihai		resp. med.
42	Frunză Constantin	5,00	admis
43	Grădinaru Petru	3,67	respins
44	Ganciu Ovidiu	6,00	admis
45	Gălățeanu Mircea	9,00	"
46	Gălățeanu Romeo	8,33	"
47	Gheghi Vasile		resp. med.
48	Hotnog A. Dan	7,67	admis
49	Huțu Axinte	8,33	"
50	Hatmanu Lucian	7,67	"
51	Iordăchescu Gh. Dan	9,33	"
52	Iliescu Alexandru	9,00	"
53	Iftimie E. Octav	4,00	respins
54	Ilieș Ștefan	8,33	admis
55	Juverdeanu I. Petru	3,67	respins
56	Luca D. Laurențiu	7,00	admis
57	Lateș Theodor	7,33	"
58	Leonte Candiano	9,33	"
59	Lupan C. Roman	9,00	"

No. crt.	NUMELE și PRONUMELE	Media generală	SITUAȚIA
60	Mihăilescu C. Victor	6,66	admis
61	Madile Mario	8,67	"
62	Mihalache Gheorghe	5,33	"
63	Miron Victor	6,67	"
64	Marcu Gheorghe	4,33	respins
65	Melinte Mircea	7,00	admis
66	Macarie Gheorghe	7,33	"
67	Niculescu Ovidiu	6,33	"
68	Nechifor Vasile	7,33	"
69	Nori Florin	7,33	"
70	Nistor Gheorghe	5,00	"
71	Nicoleanu Ioan	8,00	"
72	Petruț T. Theodor	8,67	"
73	Pancu Vladimir	7,67	"
74	Paveliu Gheorghe	5,33	"
75	Palade Dumitru	6,67	"
76	Palii D. Elpidifor	8,00	"
77	Popa Dimitrie	7,67	"
78	Popa Gheorghe	7,33	"
79	Păduraru Ioan	6,67	"
80	Părpăriță Emil	10,00	"
81	Popescu Mircea-Const.	5,00	"
82	Profir Nicolae	8,00	"
83	Peteanu M. Mihai	8,00	"
84	Roșu V. Vasile	8,67	"
85	Rusnac Nicolae	6,33	"
86	Rotaru T. Iulian	7,00	"
87	Rusu Mircea	6,33	"
88	Radu Emil	5,33	"
89	Sturdza Ioniță	7,00	"
90	Sârbu Constantin-Emil	9,33	"
91	Stupcanu Liviu	6,67	"
92	Saviuc Ioan	7,00	"
93	Ștefanovici Ioan	8,67	"
94	Trofin Nicolae	6,33	"
95	Tănase Constantin	5,33	"

No. crt.	NUMELE și PRONUMELE	Media generală	SITUAȚIA
96	Tabacu Mircea	8,00	admis
97	Țiclău Ștefan	4,67	respins
98	Vițcu I. Gheorghe	3,67	"
99	Vasilache C. Paul	6,00	admis
100	Vasiliu Eug.	8,00	"
101	Zamostea Valerian	8,67	"
102	Zaharia Romulus	8,00	"

Președinte. Director, **Iulian Rick**

Membri { *Șutu Sergu*, prof. Rom.
I. Andriescu, prof. Matem.
C. Țighiltu, Institutur.

**Rezultatul concursului de admitere în clasa I-a
 Sesiunea Septembrie 1941**

1	Adamovici P. Mircea	7,33	admis
2	Aftene C. Constantin	6,00	"
3	Agapie Dumitru	5,33	"
4	Alecu L. Constantin		respins
5	Alexandrescu Cristian	4,67	"
6	Anania Ioan	6,00	admis
7	Anghel Constantin	6,33	"
8	Arvinte T. Teodor	7,67	"
9	Balan Aurel	4,33	respins
10	Balan Emil	3,67	"
11	Bălău Mircea	8,00	admis
12	Barnea Ștefan	5,33	"
13	Barnea Ioan	4,00	respins
14	Blanaru Vasile	5,67	admis
15	Botnaru Șt. Gheorghe	7,00	"

No. crt.	NUMELE și PRONUMELE	Media generală	SITUAȚIA
16	Bosinceanu C. Constantin	4,33	respins
17	Brișan Teofil	3,33	"
18	Bursuc Viorel	6,00	admis
19	Butuc Ioan	3,67	respins
20	Constantinescu V. Dan	7,33	admis
21	Ciobotaru Th. Teodor	6,00	"
22	Ciobotaru Eugen	6,00	"
23	Călinescu C. Alexandru	5,67	"
24	David Gh. Gheorghe	6,00	"
25	Dorneanu S. Spiridon	7,00	"
26	Florescu Mihai	8,33	"
27	Frunză Constantin	4,67	respins
28	Florea Ioan	7,67	admis
29	Fetcu Ovidiu	3,33	respins
30	Ganciu Ovidiu	7,00	admis
31	Grigoraș P. Mihai	5,00	"
32	Grădinaru C. Petru	6,00	"
33	Iancu V. Gheorghe	5,33	"
34	Ignat Corneliu	6,67	"
35	Iftimie I. Octavian	5,67	"
36	Leonte Constantin	8,00	"
37	Loghiu Gheorghe	4,00	respins
38	Mândru Victor	7,33	admis
39	Mușătescu St. Corneliu	5,33	"
40	Munteanu Victor	8,33	"
41	Mihai Gheorghe	4,00	respins
42	Nistor Gheorghe	6,00	admis
43	Negrescu Valeriu	7,33	"
44	Pruteanu Stelian	7,00	"
45	Pascaru Eugen	8,00	"
46	Păduraru Constantin	5,00	"
47	Străchinaru Constantin	8,00	"
48	Secu Mircea	5,00	"
49	Secu Alex. Ioan	5,33	"
50	Stan I. Virgil	6,67	"
51	Secară Nicolae	6,33	"

No. crt.	NUMELE și PRONUMELE	Media generală	SITUAȚIA
52	Sireteanu Gheorghe	6,33	admis
52	Ulea Eugen	7,00	"
54	Vlădescu Romeo	6,67	"
55	Vânturache Gh. Ștefan	4,00	respins
56	Vultur Dorel	6,33	admis
57	Vulpe Traian		absent
58	Văculișteanu Paul	6,67	admis

Președinte. Director, **Iulian Rick**

Membri { *N. Martiniuc*, prof. Mat.
S. Șutu, prof. Rom.
C. Țighiliu, Institutur.

**Rezultatul examenului de admitere în clasa V-a
din sesiunea Iunie 1941**

1	Bârza Mihai	6,05	admis
2	Ciubotaru Mihai	6,05	"
3	Cuparencu Aurel-Adrian	6,00	"
4	Colesnicov Gheorghe	7,15	"
5	Cămârzan Nicolae	7,30	"
6	Conescu V. Eduard	5,35	respins
7	Deleanu Spiridon	6,70	admis
8	Donici Silviu	6,80	"
9	Dimitriu Ovidiu	6,95	"
10	Dămătârcă Gheorghe	4,70	respins
11	Gherasimescu Ioan	6,25	admis
12	Hatman Dan	5,00	respins
13	Halibei Ioan	6,60	admis
13	Ionescu Gheorghe	4,70	respins
15	Lipșa Octav	6,05	admis
16	Mihalișca Petru	6,05	"
17	Modreanu Florin	6,75	"
18	Mardare Gheorghe	6,15	"
19	Mihăilescu Teodor	6,00	admis
20	Niculescu Sorin	5,35	respins

No. crt.	NUMELE și PRONUMELE	Media generală	SITUAȚIA
21	Neștian Vasile	6,20	admis
22	Nichita Mihai	6,40	"
23	Orghidan Gheorghe	4,70	respins
24	Popescu Emanoil	6,05	admis
25	Popici Paul	6,05	"
26	Popovici Alexandru	6,35	"
27	Petrescu Dumitru	6,45	"
28	Popa Claudiu	6,55	"
29	Pauliuc Traian	5,75	respins
30	Rotaru Petru	6,20	admis
31	Sandu Nicu	5,25	respins
32	Strătilă Mina	6,85	admis
33	Stăcescu Alexandru	6,15	"
34	Spiridon N. Constantin	5,35	respins
35	Ștefănescu Adrian	6,45	admis
36	Șmegner Eugen	6,10	"
37	Triandaf Al. Ioan	6,90	"
38	Teodoru Constantin	4,85	respins
39	Țenea Traian	6,90	admis
40	Țigăeru Romus	6,00	"
41	Țingureanu Dumitru	6,95	"
42	Veleanu Barbu	7,20	"

Președinte, **Iulian Rick**

Membri

C. Stamboliu, prof. Istoria
M. Bantaș, prof. Franceza
N. Martiniuc, prof. Matem.
A. Vidrașcu, prof. Geogr.
I. Măcăreanu, prof. Rom.

No. crt.	NUMELE și PRONUMELE	Media generală	SITUAȚIA
Rezultatul examenului de admitere în clasa V-a din sesiunea Septembrie 1941			
1	Anastasiu Constantin	5,20	respins
2	Butu Ștefan	6,25	admis
3	Balaban Constantin	6,00	"
4	Bandac Constantin	6,05	"
5	Cogălniceanu Boris	6,85	"
6	Ciminian Alex.	6,05	"
7	Caraghin Jean	6,10	"
8	Conescu Eduard	6,00	"
9	Condurache Victor	6,00	"
10	Cijevschi Mircea	6,05	"
11	Damaschin Eugen	6,30	"
12	Diac Gheorghe	6,45	"
13	Dămătârcă Gheorghe	6,75	"
14	Gavrilescu Eugen	6,05	"
15	Gâștescu Virgil	6,05	"
16	Hatmanu Dan	7,45	"
17	Hurduc Nicolae	6,75	"
18	Ionescu Gheorghe	5,20	respins
19	Isăcescu Eugen	6,30	admis
20	Lăpușneanu Alex.	7,10	"
21	Martiniuc Gheorghe	6,05	"
22	Măzăreanu Constantin	6,00	"
23	Mărgărit Constantin	6,05	"
24	Maxian Mihail	6,80	"
25	Munteanu Virgil	6,15	"
26	Niculescu Sorin	7,15	"
27	Orghidan Gheorghe	6,55	"
28	Popescu Paul	6,50	"
29	Plugaru Vasile	6,00	"
30	Sandu Nicu	6,10	"

No. crt.	NUMELE și PRONUMELE	Media generală	SITUAȚIA
31	Stanciu Dan	6,00	admis
32	Spiridon Constantin	6,45	"
33	Scurtu Gheorghe	5,30	respins
34	Suslov Pavel	6,05	admis
35	Ungureanu Octav	6,25	"
36	Ursache Valeriu	6,00	"
37	Voinea Radu	5,35	respins
38	Zlăvog Ioan	6,00	admis

Președinte. Director, **Iulian Rick**

Membri {
C. Stamboliu, prof. Istoria
M. Bantaș, prof. Franceza
N. Martiniuc, prof. Matem.
S. Șutu, prof. Româna
I. Rick, prof. Geografia

Lista profesorilor diriginți pe anul școlar 1941-1942

Cl.	I A	<i>Gheorghiu Traian</i>
„	I B	<i>Gliga Emanoil</i>
„	II A	<i>Popovici Nicolae</i>
„	II B	<i>Comănescu Olga</i>
„	III A	<i>Hurmuzache Elena</i>
„	IV A	<i>Florea Gheorghe</i>
„	IV B	<i>Pr. Pieptu Petru</i>
„	V A	<i>Cosmin Eusebiu</i>
„	V B	<i>Bălțeanu Grigore</i>
„	VI A	<i>Pr. Petrovanu Gh.</i>
„	VII L	<i>Dimitriu-Păușești Alex.</i>
„	VII Șt.	<i>Ionescu Constantin</i>
„	VIII L	<i>Stamboliu Constantin</i>
„	VIII Șt.	<i>Stati Petre</i>

Situația școlară generală a elevilor liceului 1941-1942.

No. crt.	Numele și pronumele elevilor		Data și locul nașterii				Situația			Media	Obs.
			Anul	Luna	Ziua	Comuna	Judetul	Iunie	Sept.		
Clasa I-a A											
1	Adamovici P. Mircea	1930	Sept.	10	Soroca	Soroca			promovat		6,09
2	Alexandrescu Mircea	1930	Aprilie	21	Iași	Iași			promovat		7,43
3	Alupului Ioan	1930	Ian.	16	Belcăuți	Hotin			cor. șt. naturale	prom.	5,89
4	Anania Ioan	1930	Ian.	13	Gropnița	Iași			cor. istorie nat.	repet.	
5	Andarache V. Vasile	1928	Aug.	12	P. Iloaie	"			cor. geografie	prom.	5,59
6	Andriescu Corneliu	1930	Nov.	19	Iași	"			cor. geog. și mat.	prom.	5,64
7	Anghel Constantin	1930	Dec.	25	Iași	"			amănat p. Sept.	repet.	
8	Arvinte Teodor	1929	Mai	16	Voinești	"			promovat		7,43
9	Bârzu Dumitru	1930	Sept.	15	Iași	"			corrig. nat.	prom.	5,95
10	Belcin Dumitru	1931	Iunie	29	Bălți	Bălți			cor. mat. și nat.	prom.	5,52
11	Botezatu Dan	1931	April.	22	Iași	Iași			promovat		5,77
12	Bucur Emil	1931	Febr.	20	"	"			repetent		
13	Botnariu Gheorghe	1931	Mai	18	"	"			promovat		6,24
14	Călinescu Alexandru	1929	Febr.	18	București	Ilfov			retras		
15	Ciobotaru Grigore-Sorin	1929	Febr.	17	Grajduri	Iași			contig. mat. și șt. nat.	prom.	5,95
16	Ciobotaru Toader	1929	April.	29	Crăciunești	Vaslui			cor. ist. și nat.	repet.	
17	Ciudin Constantin	1930	Mai	7	Iași	Iași			promovat		6,09
18	Constantinescu Dan	1930	Martie	7	"	"			promovat		6,89

19	Coteț Octavian	1931	Febr.	14	Dorohoi	Dorohoi	promovat	7,26
20	David Gh. Gheorghe	1929	April.	4	București	Ilfov	promovat	5,45
21	Dăscălescu Dumitru	1930	Oct.	2	Iași	Iași	promovat	6,76
22	Dimitrescu Alexandru	1929	Aug.	25	"	"	orig. ist. și mat. prom.	5,45
23	Dumitrescu D. Ioan	1929	Dec.	2	"	"	promovat	6,62
24	Ganciu Ovidiu	1930	Dec.	28	"	"	orig. istorie	5,81
25	Gălățanu Mircea-Traian	1930	Ian.	29	Simionești	Roman	promovat	6,38
26	Gălățanu Romeo-Siviu	1930	Ian.	29	"	"	promovat	6,24
27	Hatmanu Lucian	1930	Aug.	6	Scobinți	Iași	promovat	7,62
28	Hotnog Dan	1931	Ian.	25	Iași	"	retas	
29	Iliescu Alexandru	1931	Mai	1	"	"	promovat	7,21
30	Ilieș Ștefan	1929	Sept.	28	Pașcani	Fălțiceni	"	6,05
31	Iordăchescu Dan	1930	Iunie	2	Vânu-Mare	Mehedinți	"	7,48
32	Lațeș Teodor	1930	Mai	26	Iași	Iași	"	7,71
33	Melinte Mircea	1930	Dec.	8	"	"	"	6,91
34	Munteanu Victor-Mihail	1931	Dec.	31	"	"	"	9,12
35	Nicolescu Ovidiu	1930	Aug.	26	"	"	"	5,67
36	Nistor Gheorghe	1929	April.	24	"	"	"	7,07
37	Palade D. Dumitru	1930	Febr.	4	Codești	Vaslui	"	5,36
38	Palii Elpidifor	1929	Sept.	4	Lipcenii	Orhei	"	6,45
39	Pașcariu Eugen	1929	Febr.	19	Iași	Iași	"	7,19
40	Părpăriță Emil	1930	Febr.	23	Hârâu	Botoșani	"	9,62
41	Petruț Teodor	1930	Oct.	21	Cluj	Cluj	"	7,50
42	Popa Gheorghe	1930	April.	20	Vaslui	Vaslui	"	6,64
43	Sârbu Constantin-Emil	1930	Mai	21	Iași	Iași	"	8,55
44	Secu Ionel	1930	Iunie	2	Dumești	"	repetent	
45	Ștefanovici Ioan	1930	Iunie	6	Iași	"	promovat	6,64
46	Ștucpanu Liviu	1930	Sept.	1	Ciurea	"	promovat	6,19

No. crt.	Numele și pronumele elevilor	Data și locul nașterii				Situația		Media	Obs.	
		Anul	Luna	Ziua	Comuna	Judetul	Iunie			Sept.
47	Sturdza Ioniță	1930	Sept.	15	Slănic	Bacău	promovat	8,67		
48	Tabacu Mircea	1930	Dec.	19	Bălți	Bălți	"	6,14		
49	Vasilache Paul	1930	Oct.	24	Huși	Fălciu	"	5,68		
50	Vlădescu Romeo	1930	Febr.	24	Iași	Iași	"	6,43		
51	Vultur Doiel	1929	Sept.	10	Bălți	Bălți	cor. rom. și geog.	5,39		
52	Mihailescu Victor	1931	Iulie	4	Iași	Iași	promovat	5,93		
Clasa I-a B										
1	Adăscăliței Alexandru	1930	April.	17	Hermeziu	Iași	promovat	7,09		
2	Aftene Constantin	1930	Martie	20	Vutcani	Fălciu	"	6,79		
3	Antonescu Ioan	1930	Aug.	26	Iași	Iași	"	7,02		
4	Armanu Corneliu	1929	Iulie	11	"	"	cor. geogr. și mat.	5,71	prom.	
5	Bandac Ioan	1930	Aug.	20	Băcești	Roman	promovat	5,81		
6	Bălău Mircea	1929	Martie	19	Popești	Iași	"	6,48		
7	Blanariu Vasile	1929	Mai	29	Iași	"	cor. rom. și fr.	5,07	prom.	
8	Botez Ștefan	1930	Dec.	26	"	"	promovat	6,14		
9	Boureanu Aurel	1930	Febr.	12	Rediu Mitrop.	"	"	5,45		
10	Bursuc Viorel	1931	Mai	29	Ciurea	"	cor fr. și geogr.	5,72	prom.	
11	Buțu Ioan	1930	Aug.	9	Iași	"	promovat	6,30	repetent	
12	Chitic Gheorghe	1929	April.	9	Golăești	"	promovat			
13	Cișman Dumitru	1930	Martie	6	Cluj	Cluj	promovat	5,63		

14	Ciobotaru Eugen	1929	Aug.	14	Iași	Iași	cor. franc. mat.	prom.	5,31
15	Costandache Valentin	1929	Dec.	30	"	Covurlui	cor. geografic	"	6,50
16	Crupenschi Alexandru	1931	April.	6	Băneasa	Dolj	cor. rom. franc.	"	5,78
17	Daneș Teodor	1930	Oct.	25	Craiova	Mureș	promovat		7,51
18	Dorneanu Spiridon	1929	Dec.	12	Ibănești	Iași	"		6,90
19	Florea Iulian	1929	Iulie	10	Tg. Frumos	"	"		6,05
20	Florescu I. Mihai	1930	Mai	8	Plugari	"	"		7,07
21	Georgescu Mircea	1927	Sept.	9	Fălticeni	Fălticeni	"		5,90
22	Grădinaru Petru	1928	Dec.	6	Gropnița	Iași	"		6,12
23	Hâncu Virgil	1929	Febr.	12	Macărăști	Iași	promovat		5,63
24	Iancu Gheorghe	1930	Ian.	20	Iași	"	prom.		5,40
25	Iftimie Octavian	1929	Iulie	4	Giurgieni	Tecuci	cor. șt. nat.		5,64
26	Ignat Corneliu	1929	Noemv.	25	Ștefănești	Botoșani	promovat		6,19
27	Leonte Candiano	1930	Dec.	8	Iași	Iași	"		8,17
28	Leonte Constantin	1930	Febr.	22	"	"	"		8,33
29	Luca Laurențiu	1930	Iulie	13	"	"	"		6,37
30	Lupan Roman	1930	Aug.	22	Soroca	Soroca	"		7,17
31	Macarie Gheorghe	1930	Martie	29	Vaslui	Vaslui	cor. rom. franc.	prom.	5,72
32	Madile Mario	1929	Iunie	31	Iași	Iași	promovat		6,20
33	Mândru Victor	1929	Sept.	5	"	"	"		6,00
34	Negrescu Valeriu	1931	Martie	17	Strașeni	Lăpușna	"		5,64
35	Nichifor Vasile	1928	Martie	15	Hermeziu	Iași	"		6,78
36	Nicolae Iuan	1929	Noemv.	17	Tilia-Bărgăuului	Năsăud	"		7,66
37	Nori Florin	1929	Ian.	10	Iași	Iași	"		6,43
38	Pancu Vladimir	1930	April.	18	"	"	"		7,47
39	Pădurariu Ioan	1929	Martie	3	"	"	cor. franceză	prom.	5,63
40	Profir Nicolae	1930	Dec.	28	Călărași	Târg-Lăpușna	promovat		7,26
41	Pruteanu Stelian	1929	Aug.	10	Ghliceni	Bălți	cor. franceză	prom.	5,84

No. crt.	Numele și pronumele elevilor		Data și locul nașterii					Situația		Media	Obs.
			Anul	Luna	Zina	Comuna	Judetul	Iunie	Sept.		
42	Roșu	Vasile	1931	Ian.	2	Iași	Iași	promovat		6,64	
43	Rotariu	Iulian	1930	Febr.	2	Frunțișeni	Tutova	amânat Sept.			
44	Saviuc	Ioan	1930	Dec.	8	Socrujeni	Botoșani	promovat		6,66	
45	Stan	Virgil	1929	April.	28	Popești	Iași	cor. rom. franc.	prom.	5,76	
46	Trofin	Nicolae	1929	April.	15	Negrești	Vaslui	promovat		6,67	
47	Vasilii	Eugen	1930	Iulie	5	Iași	Iași	"		7,76	
48	Văculișteanu	Paul	1928	Iunie	11	"	"	"		5,86	
49	Zaharia	Rom	1930	Febr.	15	Chișinău	Lăpușna	"		7,09	
50	Armeanu	Valeriu	1930	Sept.	25	Iași	Iași	"		7,71	
Clasa II-a A											
1	Baican	Mihai	1928	Iulie	20	Tighina	Tighina	corig. franc.	prom.	6,96	
2	Bejan	Adrien	1928	Mai	26	Cristești	Botoșani	repetent			
3	Beldie	Corneliu	1929	Noemv.	18	Zorleni	Tutova	cor. matem.	prom.	6,21	
4	Bulgărescu	Ovidiu	1929	"	6	Iași	Iași	promovat		7,60	
5	Câmărzan	Dumitru	1929	Oct.	27	"	"	"		8,60	
6	Chiriac	Anton	1928	April.	11	Hârtășeni	Bălți	"		8,39	
7	Ciobotariu	Dumitru	1927	Aug.	28	Iobarceni-Bărsăn.	Botoșani	"		6,68	
8	Cioată	Ovidiu	1928	Iulie	25	Iași	Iași	"		6,46	
9	Ciobanu	Nicolae	1928	Dec.	7	"	"	cor. ist. mat.	repet.		

10	Ciuhureanu Ioan	1928	Aug.	29	Iași	Iași	promovat	7,60
11	Conoro Gheorghe	1929	Ian.	1	Tansa	Vaslui	"	6,02
12	Constantin Petre	1928	Febr.	2	Adjudeții Fântâșani	Roman	"	6,63
13	Coșa Constantin	1928	Mai	14	Iași	Iași	"	6,67
14	Crăciun D. Mihai	1928	April.	4	Timișești	Baia	"	6,42
15	Crihan Revuliu	1928	Mai	30	Iași	Baia	prom.	5,56
16	Drozdoș Valerian	1928	April.	11	Chirileni	Bălți	promovat	6,67
17	Dulman N. Alfons	1930	"	12	Pocreaca	Iași	prom.	6,02
18	Dumirescu Mirică	1928	Martie	22	Iași	"	repetent	
19	Gangatiuc Leonid	1927	"	28	Mărcăuți	Hotin	retras	
20	Gheorghiu Vasile	1928	Noemv.	15	Iași	Iași	promovat	6,12
21	Gosav Gheorghe	1926	Mai	25	Mândrișca	Putna	Exmatriculat pentru abs. nemotivate	
22	Grădinaru Florin	1928	Martie	26	Iași	Iași	promovat	5,50
23	Haraga Ioan	1928	Iunie	8	Iași	Iași	repetent	
24	Iftinchi Modest	1930	April	10	Constanța	Constanța	promovat	6,77
25	Ionescu Dumitru	1929	Ian.	9	Bucecea	Botoșani	"	7,63
26	Loghin Arcadie	1929	Mai	30	Viișoara	Hotin	"	6,48
27	Mihailescu Alexandru	1929	Dec.	30	Iași	Iași	"	6,79
28	Mihailescu Constantin	1929	Martie	25	Liveni	Dorohoi	"	5,96
29	Morariu Ioan	1929	Iulie	15	Iași	Iași	"	6,01
30	Musteață Cristian	1927	Sept.	22	Călărași	Botoșani	"	6,15
31	Nani Alexandru	1929	Febr.	20	Chișinău	Lăpușna	cor. franc. ist.	6,63
32	Nicolau Constantin	1928	Aug.	10	Ciortestii	Vaslui	promovat	5,67
33	Paftală Gheorghe	1928	Martie	23	Tg. Ocna	Bacău	cor. franc. mat.	7,81
34	Palade Laurențiu	1929	Aug.	31	Iași	Iași	promovat	6,67
35	Pascovici Liviu	1929	Sept.	10	Dobrovăț	Vaslui	cor. franc. mat.	6,27
36	Patraș Aurel	1928	Iunie	2	Vicovu de sus	Rădăuți	promovat	7,06
37	Petrescu Virgiliu	1929	"	3	C.-Caprei	Iași	cor. franc.	

No. crt.	Numele și pronumele elevilor	Data și locul nașterii				Situația		Media	Obs.
		Anul	Luna	Zilua	Comuna	Județul	Iunie		
38	Petrică Nicolae	1928	Nov.	7	GroșPetricani	Neamț	cor. franc. mat.	repet.	
39	Popa S. Gheorghe	1929	Dec.	25	Oradea	Bihor	promovat		5,81
40	Răileanu Dumitru	1928	Sept.	19	Iași	Iași	"	prom.	6,21
41	Socoleanu Mihail	1929	Dec.	12	Slobozia	Bălți	cor. franc.		5,96
42	Sofronie Ciprian	1928	"	18	Iași	Iași	"	"	6,27
43	Străchinaru Constantin	1926	Sept.	7	Bolotin	Fălciu	promovat		6,56
44	Vătămănescu Nicolae	1928	Nov.	11	Iași	Iași	cor. rom. franc.	"	6,19
45	Vulpe Florin	1929	Dec.	10	"	"	promovat		6,08
46	Frunzetti Anton	2929	Aug.	25	Caransebeș	Severin	cor. franc.	prom.	7,13
Clasa II-a B									
1	Baciu Constantin	1930	Febr.	9	Iași	Iași	repetent		
2	Barbu Gheorghe	1928	Dec.	11	Strașani	Lăpușna	retras		6,07
3	Bocunovschi Alexandru	1929	Apr.	15	Șipote	Iași	promovat		5,52
4	Bordei Gheorghe	1930	Martie	11	Deleni	Vaslui	"	prom.	7,55
5	Bostan Corneliu	1929	Ian.	2	Dolhești	Fălciu	cor. geog. și mat		7,21
6	Busuoc Gheorghe	1929	"	25	Galați	Covurlui	promovat		6,71
7	Cerchez Dumitru	1927	Oct.	16	Grajduri	Vaslui	cor. geog.	prom.	
8	Ciobotaru Emil	1926	Iulie	5	Prisacani	Iași	cor. geog. și m. t.	prom.	6, 5
9	Ciprian Paul						promovat		6,50

10	Constantin Grigore	1930	Ian.	25	Farzii	Falcu	promovat	7,12
11	Costăchescu Petru	1928	Iulie	21	Burdujeni	Suceava	cor. mat.	7,08
12	Cucu Mihai	1927	Febr.	11	Pleşani	Botoşani	promovat	7,17
13	Dimitriu Nicolae	1929	Dec.	18	Chişinău	Lăpuşna	cor. fr şi geog.	6,36
14	Guru Alexandru	1929	Sept.	20	Iaşi	Iaşi	promovat	5,71
15	Haliacu Eugen	1929	Iunie	24	Stolniceni	Bălţi	repetent	
16	Halihei Emil	1929	Iulie	22	Iaşi	Iaşi	cor. geog.	6,29
17	Hulibuc Dan	1929	Aug.	10	Stefan c. Mare	Vaslui	promovat	6,63
18	Ibănescu Nicolae	1926	Martie	11	Ciurea	Iaşi	cor. geog.	6,11
19	Lăzărescu Cicerone	1928	Iulie	11	Bălţaţi	"	repetent	
20	Maftei Mircea	1928	Iulie	11	Sipote	"	promovat	5,60
21	Mandric Constantin	1927	Martie	16	Călăraşi	Botoşani		7
22	Miron Octav	1927	Nov.	15	Bosia	"	cor. mat. şi nat.	
23	Onofrei Gheorghe	1929	Aprilie	22	Jucica Nouă	Iaşi	cor. mat. şi nat.	5,36
24	Păuneţ Matei	1928	Febr.	5	Deleni	Cernăuţi	cor. istorie mat.	6,11
25	Raicu Alois	1929	Iunie	23	Iaşi	Botoşani	promovat	5,71
26	Roşu Nicolae	1928	Febr.	19	Palanca	Bacău	"	6,50
27	Saviuc Victor	1929	Nov.	15	Lipiceni	Botoşani	"	7,29
28	Scorpan Ştefan	1929	"	27	Iaşi	"	repetent	
29	Scriba Eugen	1929	Dec.	19	Tg.Frumos	"	promovat	6,11
30	Surugiu Eugen	1928	"	22	Iaşi	"	cor. franc. geog	7,37
31	Ştefănescu V. Constantin	1928	Mai	18	"	"	promovat	6,00
32	Tărnăuceanu Mihai	1928	Aug.	10	Ţigănaşi	"	repetent	7,12
33	Teodorescu C. Mihai	1928	"	23	Mironeasa	"	retras	
34	Timofte Gheorghe	1928	Dec.	12	Perieni	"	repetent	
35	Truică Constantin	1929	Mai	17	Iaşi	"	cor. mat. şi nat.	5,73
36	Ţurcanu Raymond	1927	Dec.	20	Bazargic	Calliacra	repetent	
37	Ţurcanu Lazăr	1928	Aprilie	7	Botoşani	Botoşani		

No. cr.	Numele și prenumele elevilor		Data și locul nașterii					Situația		Media	Obs.
			Anul	Luna	Ziua	Comuna	Județul	Iunie	Sept.		
38	Ursuleac	Teodor	1928	Aug.	1	Tețcani	Hotin	promovat		7,50	
39	Vicoveanu	Mihai	1929	Iulie	25	Boroaia	Baia	repetent		8,40	
40	Vulpe	Adrian	1928	Oct.	12	Bosia	Iași	promovat		5,87	
41	Vulpe	N. Grigore	1928	Nov.	14	Iași	"	"		5,59	
42	Vasiliu	Gh. Florin	1928	Aprilie	1	"	"	cor. franc. ital.	prom.		
Clasa III-a A											
1	Alexa	Adrian	1927	Nov.	26	Iași	Iași	promovat		5,98	
2	Arnăutu	Iorgu	1928	Oct.	13	Costuleni	"	corig. franc.	prom.	6,53	
3	Bădărău	Orest	1929	Ian.	18	Iași	"	cor. franc. germ.	"	7,04	
4	Bereteanu	Ioan	1926	Aug.	16	Craidu-Rolt	Satu Mare	cor. franc. mat.	"	6,48	
5	Bostan	Marcel	1928	Oct.	14	Lipova	Vaslui	promovat		6,76	
6	Buzenchi	Mihai	1927	Iunie	25	Cotnari	Iași	cor. franc. germ.	Eliminat conf. art. 40 R. I. S. repetent		
7	Cantemir	Napoleon	1928	Aug.	29	Bivolari	"	cor. franc. mat.	prom.	6,85	
8	Câmpeanu	Mihai	1927	Mai	28	Neg. Șarului	Câmpulung	promovat		6,30	
9	Ciurușniuc	Constantin	1929	Ian.	29	Codăești	Vaslui	cor. rom. franc	prom.	6,94	
10	Floareș	Virgil	1928	Sept.	27	Bacău	Bacău	promovat		6,39	
11	Florescu	Adrian	1928	Aug.	15	Glăvănești	Iași	"	repet.	7,63	
12	Georgescu	Marian	1928	"	10	Iași	"	cor. germ. mat			
13	Handoca	Mircea	1929	Aprilie	12	Botoșani	Botoșani	corig. latină	prom.	6,84	

14	Ionescu N. Mircea	1925	Dec.	9	Cernăuți	Cernăuți	cor fiz.-chim.	prom.	6,42
15	Lohan Alexandru	1928	Nov.	3	Chișinău	Lăpușna	repetent		6,26
16	Macarie Gheorghe	1926	Mai	8	Scopoșeni	Fălcu	promovat		6,34
17	Mihailescu Virgil	1928	Aprilie	1	Băiceni	Iași	"		7,26
18	Movileanu Valeriu	1928	Iulie	18	Iași	"	"		6,63
19	Munteanu Alexandru	1928	Aprilie	2	Cosmești	Fălcu	"		7,02
20	Neștianu Titus	1928	Sept.	26	Colincăuți	Hotin	"		6,76
21	Nicolau Mihai	1926	Febr.	10	Ciortești	Vaslui	"		5,78
22	Nistor Ioan	1928	Ian.	6	Iași	Iași	"		6,80
23	Olărescu Călin Mihail	1928	Aprilie	29	Șincai	Mureș	promovat		7,23
24	Onofrei Alexandru	1927	Aug.	11	Roman	Roman	cor. fr. mat.	prom.	7,91
25	Părpărița Constantin	1927	Febr.	26	Hârlău	Botoșani	promovat		6,52
26	Petrovici Ioan	1928	Oct.	30	Iași	Iași	"		6,36
27	Roșca Felix	1927	Ian.	1	Chișinău	Lăpușna	"		7,34
28	Roșu Gheorghe	1928	Sept.	29	Negrești	Vaslui	"		7,52
29	Savin Cicero-Nicolae	1928	Iulie	31	Crăcăoani	Neamț	cor. mat.	prom.	6,61
30	Sbârnea Marian	1928	Aprilie	3	Băcești	Roman	promovat		6,54
31	Strătilă Corneliu	1927	Sept.	12	Negrești	Vaslui	"		6,09
32	Subotin Gheorghe	1929	Martie	1	Scufeni	Iași	"		6,46
33	Tăzlăuanu Horia	1928	Oct.	29	Vaslui	Vaslui	"		6,29
34	Teodorescu Nicolae	1926	Nov.	24	Fălticeni	Baia	cor. germ.mat.	prom.	6,44
35	Tronariu Constantin	1928	Mai	1	Iași	ași	cor. fr. mat.	"	7,65
36	Vătâmanu Gheorghe	1927	Martie	14	Ceplenița	"	promovat		6,45
37	Vână Adrian	1927	Dec.	6	Goșban	Fălcu	"		7,69
38	Vrănescu Liviu	1928	Febr.	1	Perieni	Iași	"		9,31
39	Zarojanu Horia	1928	Dec.	3	Bacău	Bacău	"		
40	Rădulescu Florin	1928	Aprilie	11	Câmpina	Prahova	cor. fr. mat.	repet.	

No. crt.	Numele și pronumele elevilor		Data și locul nașterii					Situația		Media	Obs.	
			Anul	Luna	Zina	Comuna	Județul	Iunie	Sept.			
Clasa III-a B												
1	Agapie	Constantin	1927	Oct.	1	Ipatele	Vaslui					
2	Andarache	Eugen	1928	Iulie	31	Drăgușeni	Vaslui					6,21
3	Antonescu	I. Virgil	1927	Mai	25	Iași	Iași					5,31
4	Arhip	Iulian	1929	Iulie	6	Rauseni	Botoșani					6,82
5	Birnicu	Viorel	1927	Dec.	10	Vama	Botoșani					6,53
6	Bododel	Corneliu	1928	Aprilie	11	Brăila	Brăila					5,55
7	Căliman	Petru	1928	Dec.	1	Drăgușeni	Vaslui					
8	Coșeriu	Alexandru	1929	Iulie	9	Vaslui	Vaslui					7,84
9	Covali	Valentin	1928	Martie	1	Dondușani	Vaslui					6,28
10	Creangă	Livius	1928	Aug.	20	Iași	Soroca					5,53
11	Dimitriu	Radu	1929	Ian.	16	Iași	Iași					
12	Dumbrăveanu	Valentin	1929	Febr.	11	Iași	Iași					8,35
13	Dimitriu	Victor	1927	Mai	20	Glodeni	Bălți					5,64
14	Găină	Ioan	1927	Iulie	21	Hârlău	Botoșani					6,04
15	Gheorghiu	Petru	1927	Iunie	20	Iași	Iași					6,96
16	Gugeanu	Vasile	1926	Noem.	29	Bălțați	Iași					5,61
17	Hârtaș	Gheorghe	1927	Iunie	20	Iași	Iași					
18	Ionescu	Mircea	1926	Dec.	1	Iași	Iași					6,59
19	Istrate	Constantin	1928	Mai	20	Hudești	Iași					6,26
20	Moțoc	Vasile	1928	Ian.	24	Târnova	Dorohoi					7,87

21	Nichita Pantelimon	1927	Aug.	9	Ț. 10 Lupu-Jinghiont	Iași	promovat	6,46
22	Nicoară Dumitru	1928	Sept.	10	Leorda	Botoșani	repetent	
23	Parascchiv V. Ilie	1926	Aug.	9	Frătăuți-vechi	Rădăuți	retras	7,33
24	Pântea Romulus	1927	Febr.	19	Rafaila	Vaslui	promovat	8,14
25	Poclitaru Tudor	1927	Iunie	2	Chipesca	Orhei	"	6,26
26	Popa Nicolae	1926	Noem.	9	Dumești	Botoșani	"	6,19
27	Ruș Ioan	1927	Oct.	8	Iași	Iași	"	5,82
28	Ruxandra Petru	1928	Martie	3	Grozești	Vaslui	"	
29	Tomencu Nicolae	1926	Ian.	16	Ion Duca	Bălți	cor. lat. mat	repet.
30	Țugulea Andrei	1928	Aug.	19	Unțești	Iași	promovat	8,79
31	Țursache Constantin	1928	Aug.	17	Iași	Iași	"	7,31
32	Vasiliiu Alexandru	1928	Dec.	8	Iași	Iași	"	6,44
33	Vasilache Vasile	1928	Dec.	21	"	"	"	5,49
34	Zaiț Gheorghe	1929	Febr.	22	"	"	"	7,22

Clasa IV-a A

1	Ambrozie Corneliu	1928	Febr.	19	Nemțeni	Lăpușna	promovat	8,59
2	Arhip Iulian	1925	Iunie	10	Hârliu	Botoșani	"	8,03
3	Arhip Emil	1928	Ian.	10	Răuseni	"	"	6,33
4	Băican Petru	1926	Iunie	12	Tighina	Tighina	"	8,05
5	Balica Nicolai	1927	Nov.	19	Iași	Iași	"	6,21
6	Badulică Constantin	1926	Oct.	7	"	"	"	6,34
7	Butnaru Constantin	1926	Dec.	23	"	"	retras	
8	Caia Mihai	1927	Nov.	10	Tomești	"	promovat	6,47
9	Călin Laurențiu	1926	Aprilie	19	Pașcani	Baia	cor. germ. mat.	5,43
10	Chelaru Nicolae	1927	Ian.	12	Focșani	Putna	promovat	6,86

No. cr.	Numele și pronumele elevilor		Data și locul nașterii				Situația		Media	Obs.	
			Anul	Luna	Zisă	Comuna	Județul	Iunie			Sept.
11	Ciocan Marcel	1927	Aug.	1	Mălăești	Bălți	promovat		5,69		
12	Crocos Leonid	1927	Ian.	20	Șaba tg.	Cet.-Albă	"		7,43		
13	Drăguțan Vitalie	1927	Aug.	19	Tighina	Tighina	retras				
14	Drăgan Constantin	1927	Iunie	25	Iași	Iași	promovat		8,73		
15	Dumitraș Gh. Constantin	1927	Febr.	3	"	"	cor. germ. mat.	prom.	5,35		
16	Florescu Jean-Lorin	1927	Aug.	28	Drăgășani	Vâlcea	promovat		6,36		
17	Gaman Nicolae						retras				
18	Grigoraș Corneiiu	1928	Martie	25	Cornești	Iași	promovat		6,09		
19	Hemeliuc Dumitru	1926	Sept.	1	Buhuși	Neamț	Eliminat, încă la sfârșitul anului, cu dreptul să se prezenta par-ticular.				
20	Hortolomei Florin	1927	Aprilie	8	Iași	Iași	promovat		6,25		
21	Iftodi Ioan	1927	Dec.	19	"	"	"		7,24		
22	Ioan Remus	1927	Mai	8	Tecuci	Tecuci	"		8,18		
23	Ionescu Traian	1926	Mai	21	București	Ilfov	cor. fiz. chimic	prom.	5,67		
24	Lazăr Florin	1927	Aprilie	11	Boroaia	Baia	cor. lat. germ.	"	5,56		
25	Manole Ioan	1927	Iunie	4	Bălți	Bălți	promovat		6,74		
26	Mate Valeriu	1927	Oct.	29	Slobozia	Mare	"		7,38		
27	Martiș Alexandru	1926	Iulie	19	Iași	Iași	retras		6,67		
28	Mărgineanu Sorin	1927	Nov.	21	Sf. Dumitru	Ismail	promovat		6,92		
29	Matei Paul	1927	Febr.	1	Iași	Iași	"		6,56		
30	Mihailescu Tiberiu	1927	Oct.	10	Țuțora	"	"				

No. sri	Numele și pronumele elevilor		Data și locul nașterii					Situația		Media	Obș.
			Anul	Luna	Ziua	Comuna	Județul	Iunie	Sept.		
8	Caldare Ioan		1924	Ian.	20	Δvrămeni	Dorohoi			prom.	5,95
9	Cargunopulos Arcadie		1926	Iunie	27	Hotin	Hotin			"	6,09
10	Ciobotariu Constantin		1927	Sept.	12	Iași	Iași			repetent	
11	Ciudin Gheorghe		1926	Aprilie	4	"	"			prom.	6,32
12	Cocca Mihai		1924	Aug.	8	Scheia	Vaslui			retras din cauză de boală.	
13	Corbu Corneliu		1927	Aug.	3	Iași	Iași			cor. franc.	6,20
14	Coroian Tiberiu		1926	Ian.	15	Dej	Someș			promovat	7,77
15	Corpaci Ioan		1927	Dec.	9	Chișinău	Lăpușna			promovat	5,99
16	Cotea Gheorghe		1926	Aug.	15	Ungheni	Iași			cor. mat.	5,35
17	Daniș Virgil		1925	Aprilie	24	Siminicea	Botoșani			cor. mat.	6,03
18	Dascălache Ioan		1927	Iunie	26	Hârlău	"			cor lat. franc.	5,66
19	Florescu Ioan		1927	Noem.	9	Plugari	Iași			promovat	5,74
20	Ignat Gheorghe		1926	Martie	19	Bobulești	Botoșani			cor. lat. mat	
21	Ivanciuc Gheorghe		1926	Iulle	3	Aroneanu	Iași			rep elim. conf. art. 40 R. I. S	5,70
22	Livinschi Mihai		1926	Iunie	26	Bucium	"			retras	
23	Lupu Dumitru		1926	Dec.	15	Vârțișcoiu	"			retras	
24	Manoil Mihai		1925	Noem.	24	Glodeni	Bălți			cor. lat. mat.	6,20
25	Mândru Constantin		1926	Sept.	10	Bivolari	Iași			cor. franc. mat.	5,44
26	Milian Nicolae		1925	Noem.	12	Iași	"			promovat	6,44

27.	Mittelu Gheorghe	1924	Dec.	13	Iași	Iași	„	6,18
28	Mittelu Victor	1926	Sept.	30	Trușești	Botoșani	promovat	6,45
29	Motaș Traian	1926	Aug.	22	Iași	Iași	„	6,38
30	Olșanschi Dorin	1925	Dec.	19	„	„	„	6,32
31	Plăeșu Răsvan	1926	Aug.	9	„	„	rep. elim. conf.	7,62
32	Pocloș Mihai	1924	Martie	17	„	„	art. 40 R. I. S.	
33	Prisacariu Codru	1928	Iulie	29	Bucium	„	cor. franc.	5,60
34	Sabadișu Dumitru	1928	Ian.	11	Iași	Ilfov	promovat	6,65
35	Sârbu Gheorghe	1925	Iulie	23	București	„	„	5,80
36	Scarlat Avram	1927	Aug.	19	Iași	Iași	cor. lat. geogr.	5,82
37	Simon Mircea	1924	Febr.	9	Movileni	„	retras	
38	Ștefănescu Mircea	1925	Sept.	30	Iași	„	„	6,31
39	Tanase Virgil	1926	Noem.	27	Poeni	„	cor. mat.	
40	Talpan Ioan	1927	Ian.	15	Iași	„	repetent	
41	Titrea Boris						retras	
42	Ungureanu Constantin	1927	Aug.	16	Iași	Iași	cor. franc. mat.	5,98
43	Uruțoc Paul	1925	Febr.	8	„	„	cor. franc drept	5,47
44	Zaharia Ioan	1927	Dec.	30	„	„	cor. lat. franc.	5,65
45	Zarojanu Radu	1927	Mal	6	„	„	promovat	7,65

Clasa V-a A

3	Amancei Bogdan	1926	Oct.	4	Hârâu	Botoșani	cor. germ. fizică	5,63
2	Ancuța Gh.-Eugen	1926	Dec.	18	Pașcani	Baia	retras	
1	Barbu Mircea	1925	Dec.	4	Iași	Iași	promovat	6,22

No. crt.	Numele și pronumele elevilor		Data și locul nașterii					Situția		Media	Obs.
			Anul	Luna	Zia	Comuna	Județul	Iunie	Sept.		
4	Bârz	Mircea	1925	Aug.	20	Iași	Iași	promovat		6,20	
5	Burdea	Sergiu	1927	Febr.	15	Bălți	Bălți	repetent		5,60	
6	Caraghin	Jean-Valeriu	1925	Ian.	1	Brașov	Brașov	cor. germ. mat.	prom.	7,77	
7	Cămărzan	Nicolae	1927	Aprilie	15	Iași	Iași	promovat		6,22	
8	Ciminian	Alexandru	1925	Mai	15	Iași	"	"		5,24	
9	Cioată	Ionel	1924	Febr.	23	Pantelimon	Ilfov	cor. lat. germ.		8,03	
10	Cotea	Nicolae	1924	Martie	24	Ungheni	Iași	repetent		7,23	
11	Deleanu	Spiridon	1926	Ian.	21	Iași	"	promovat		8,05	
12	Diac Gh.	Gheorghe	1923	Dec.	24	Cucuteni	"	"		6,03	
13	Donici	Silviu	1925	Aprilie	25	Cămpulung	Muscel	Retras. Exmatric.		7,23	
14	Gavrilețeanu	Georges	1924	April.	21	Botoșani	Botoșani	pentru abs. nemotiv.		8,05	
15	Gășteșcu	Virgil	1926	Nov.	9	Pașcani	Baia	promovat		6,03	
16	Gemeniuc	Gheorghe	1924	Ian.	26	Stroești	Suceava	"		6,98	
17	Grigoreanu	Nicolae	1926	Martie	23	Tg. Frumos	Iași	Corig. germ.	Repetent eliminat conf. art.40R.I.S.	6,45	
18	Hatmanu	Dan	1926	Oct.	31	Scobinți	"	promovat		6,30	
19	Hurduc	Nicolae	1926	Dec.	4	Iași	"	"		6,07	
20	Isăcescu	Eugen	1925	Dec.	27	"	"	"		6,80	
21	Lăpușneanu	Ș. Alex.	1926	Aug.	3	Bălți	Bălți	retras			
22	Macovei	Alexandru	1925	Martie	10	Verești	Botoșani	promovat			

24	Mărgărit Constantin	1924	Dec.	4	Tomești	Iași	promovat	6,42
25	Martiniuc Gh. Mihai	1928	Iulie	30	Iași	Iași	tran ferat	
26	Mavrichi Radu Gheorghe	1925	April.	22	București	Ilfov	repetent	
27	Mihalișca Petru	1923	Mai	15	Miclăușeni	Roman	retras	
28	Mihăilescu Teodor	1926	Ian.	28	Iași	Iași	cor. lat germ.	7,80
29	Modreanu Petru-Florin	1927	Ian.	18	Iași	"	promovat	5,45
30	Moruzi Aurel	1926	Aug.	28	Dumbrăveni	Dorohoi	corig. lat: mat.	5,93
31	Niculescu Sorin	1926	Dec.	20	Codăești	Vaslui	orig. germană	"
32	Onciu Vasile	1925	Ian.	1	Iași	Iași	cor. lat. germ.	repet.
33	Orghidan Gheorghe	1925	Aug.	10	Tg. Neamț	Neamț	promovat	5,88
34	Panaitescu Basarab	1927	Martie	11	Săveni	Dorohoi	"	6,10
35	Plugaru Vasile	1925	Febr.	23	Călărăși	Ialomița	corig. germ.	5,78
36	Popescu Emanoil-Anton	1926	Dec.	28	Iași	Iași	"	5,98
37	Popescu Paul-Petre	1926	April	14	Iași	"	retras eliminat	7,20
38	Popovici Alexandru	1927	Martie	19	Iași	"	promovat	6,21
39	Priscop Constantin	1927	April.	5	Iași	"	corig. latină	6,51
40	Smegner Eugen	1926	Iunie	27	Iași	"	promovat	6,35
41	Spiridon Constantin	1926	Iulie	21	Șcheia	Vaslui	"	6,53
42	Stanciu P. Dan	1925	Dec.	24	Iași	Iași	"	6,88
43	Țigăeru Remus	1925	Dec.	21	Călugăra	Bacău	"	8,08
44	Triandaf Al. Ioan	1926	Mai	28	Iași	Iași	cor. germ. fizică	repet.
45	Ungureanu Octav	1926	Noemv.	12	Iași	"	promovat	7,07
46	Ursache Valeriu	1927	Febr.	5	Iași	"	"	9,50
47	Velceanu Barbu	1926	Ian.	3	Iași	"	repetent	
48	Zlăvog Ioan	1926	Ian.	3	Iași	"	"	

No. crt.	Numele și pronumele elevilor		Data și locul nașterii				Situația		Media	Obs.	
			Anul	Luna	Ziua	Comuna	Județul	Iunie			Sept.
Clasa V-a B											
1	Balaban	Constantin	1922	Febr.	11	Coarnele Caprei	Iași	cor. matem.	prom.	6,23	
2	Bandac	Constantin	1925	April.	30	Vaslui	Vaslui	"	"	5,91	
3	Bârzan	Mihai	1923	Mai	6	Dăcuiești-Babei	Vâlcea	cor. geogr. mat.	repet	6,40	
4	Bulgărescu I.	Constantin	1925	Mai	20	Bălți	Bălți	promovat		7,85	
5	Butu C.	Ștefan	1925	Dec.	1	Pocreaca	Iași	"	"	5,74	
6	Cișevschi	Mircea	1925	Aug.	1	Todirești	Băți	"	"	6,57	
7	Ciobotariu	Mihai	1926	Sept.	27	Heleșteni	Roman	"	"	6,68	
8	Clavel	Iulian	1924	Iulie	27	Iași	Iași	repetent		7,57	
9	Cojocariu	Alexandru	1925	Iunie	18	Dumeni	Dorohoi	promovat		6,95	
10	Colesnicov	Gheorghe	1927	Sept.	31	Iași	Iași	"	"	5,97	
11	Condurachi	Victor	1924	Oct.	7	Tg. Mureș	Mureș	cor. rom. latină	repet.	6,49	
12	Conescu	Eduard	1925	Sept.	5	Iași	Tutova	promovat		5,97	
13	Cruceanu	Corneliu	1925	Sept.	6	Bârlad	Iași	"	"	6,49	
14	Cuparencu	A. Adrian	1926	Febr.	10	Iași	Iași	cor. matem.	prom.	5,27	
15	Damaschin	Eugen	1925	Iulie	15	Iași	Iași	promovat		7,27	
16	Darie	Toma	1924	Aug.	16	Comănești	" Bacău	"	"	6,67	
17	Dimitriu	Ovidiu	1925	Ian.	19	Iași	Iași	"	"	9,00	
18	Gavrilescu	Eugen	1927	April.	6	Mogoșești	"	"	"		
19	Gherasimescu	Ioan	1926	Sept.	11	Iași	"	"	"		

20	Halibei Ioan	1925	Iunie	19	Iași	Iași			6,45
21	Hreamătă Constantin	1926	Ian.	29	Stolniceni	Baia	cor. geografie	prom.	6,26
22	Lipșa Octav	1926	Sept.	3	Cuza Vodă	Vaslui	promovat		7,27
23	Macovei Liviu	1926	Aug.	22	Gura Humorului	Câmpu-Lung	retras		8,20
24	Mardare Gheorghe	1925	Aprilie	11	Mănăștești Ungheni	Iași	promovat	prom.	5,83
25	Maxian Mihail	1926	Febr.	2	Dolna	Lăpușna	corig. latină		5,70
26	Măzăreanu Constantin	1926	Nov.	6	Cernăuți	Cernăuți	cor. lat. ist.		6,32
27	Moga Traian	1927	Nov.	3	Costuleni	Iași	promovat		5,80
28	Munteanu Virgil	1926	Mai	11	Cosmești	Fălcu	"		6,43
29	Neștian Vasile	1927	Ian.	1	Colincăuți	Hotin	"		5,76
30	Pașa Lucian	1926	Oct.	21	Ciocălteni	Orhei	"		7,63
31	Petrescu Dumitru	1925	Oct.	2	Hermeziu	Iași	"		6,17
32	Popa Claudiu	1925	Martie	26	Iași	"	cor. lat. geogr.	prom.	5,56
33	Popici Paul	1925	Aprilie	28	Bucium	"	cor. latină	"	6,70
34	Roșca N. Ioan	1924	Nov.	2	Munteni de Jos	Vaslui	cor. geogr.	"	6,21
35	Sandu Nicu	1925	Aprilie	8	Pișcu	Covurlui	cor. lat. geogr.	"	6,23
36	Scutaru Virgil	1925	Oct.	17	Pașcani	Baia	retras		
37	Scoșnicov A. Valerian	1925	Iunie	14	Botoșani	Botoșani	"		7,12
38	Stăcescu Alexandru	1925	Dec.	13	Negrești	Vaslui	promovat	prom.	6,10
39	Strătilă Mina	1925	Sept.	1	Pojorâta de Jos	Câmpu Lung Bucov.	cor. geogr.		7,28
40	Suciu Laurențiu	1927	Aprilie	24	Iași	Iași	promovat		6,95
41	Tanea Traian	1923	Sept.	23	Șarul Dornei	Suceava	"		
42	Ungureanu Dumitru								

Clasa VI-a A

2	Amărieștii Constantin	1923	Sept.	20	Străoani de Jos	Putna	promovat		6,36
1	Bârzu Adrian	1925	Aug.	12	Iași	Iași	"		6,74

No. crt.	Numele și pronumele elevilor		Data și locul nașterii					Situația		Media	Obs.
			Anul	Luna	Ziua	Comuna	Județul	Iunie	Sept.		
3	Burcoveanu	Eduard	1925	Nov.	20	Iași	Iași	promovat		6,29	
4	Cadelcu	Corneliu	1925	Sept.	20	"	"	"		6,17	
5	Chirica	Emil	1925	Martie	27	Măcăraști	"	"		7,76	
6	Chiriță	Eugen	1923	Oct.	16	Independența	Covurlui	"		6,56	
7	Colescu	Alexandrescu	1925	Sept.	5	Breaza de Sus	Prahova	repetent			
8	Corduneanu	Iustin	1924	Ian.	21	Iași	Iași	promovat		6,47	
9	Dăscălache	Eugen	1925	Dec.	22	Hârlău	Botoșani	cor. germană	repet.		
10	Diața	Corneliu-Marin	1926	Ian.	15	Iași	Iași	promovat		6,05	
11	Garofeanu	Mihai Titus	1925	Martie	21	Mihălășeni	Botoșani	retras			
12	Georgescu	Andrei-Ti'us	1925	Dec.	29	Iași	Iași	promovat		7,45	
13	Ichim	Aurel	1925	Oct.	1	"	"	"		7,21	
14	Ionescu	Gheorghe	1925	Nov.	27	Tg. Frumos	"	"		6,55	
15	Iordăchescu	Liviu	1924	Sept.	20	Pașcani	Baia	"		6,08	
16	Ivăneanu	Constantin	1925	Mai	22	Vaslui	Vaslui	"		9,06	
17	Marcu	Emanoil	1926	Iunie	14	Iași	Iași	cor. lat. germ.	repet.		
18	Mare	Alexei	1926	April.	19	Slobozia Mare	Ismail	amănat (caz de boală)	repetent, neprecz. nt.		
19	Mărgineanu	Liviu	1925	Oct.	29	Ismail	"	amănat (caz de boală)		6,64	
20	Miclescu	Silviu	1924	Noemv.	24	Hamangioaei	Constanța	promovat			
21	Naghirneac	Sergiu	1925	Iulie	4	Marameoara	Soroca	amănat (caz de boală)	cor. germ. resp.		
22	Nastase	Orest	1925	Noemv.	5	Ungureni	Tecuci	corig. germ.	repet.	5,80	

23	Năduh Nicon	1923	Aprilie	2	Uetingenii-Mari	Soroca	cor. lat. mat	repet.	6,49
24	Pavel Alexandru	1924	Sept.	12	Mădăria	Iași	promovat		
25	Petrescu Aurelian	1923	Aug.	1	Tupilăți	Roman	retras		
26	Popa Teodor	1925	Dec.	24	Iași	Iași	promovat		8,92
27	Popa Victor	1925	Iunie	3	"	"	cor. rom.germ.		6,10
28	Popescu Ionel	1925	Aug.	1	Vaslui	Vaslui	promovat		7,05
29	Popescu Pavel	1926	Febr.	26	Iași	Iași	cor rom. fizică	prom.	5,77
30	Polîșciuc Dumitru	1922	Sept.	18	Otaci	Soroca	cor. germană	prom.	6,56
31	Toma Gheorghe	1924	Aug.	10	Grajduri	Vaslui	promovat		6,19
32	Boțmanovschi Gheorghe						transf. la lic. „Al. Russo“ Chișinău.		
33	Scalețchi Anatolie	1924	Iulie	9	Voinova	Orhei	promovat		7,37

Casa VI-a B

1	Aanei I. Mircea	1923	Aug.	7	Sinești	Iași	repetent		5,95
2	Alexandrescu Gheorghe	1923	Noemv.	7	Iași	"	cor. rom. și geog.	prom.	6,19
3	Anastasie Gheorghe	1924	Martie	14	Deleni	Boțșani	cor. latină	prom.	
4	Antonovici Anatolie	1924	Mai	1	Stânjineni	Bălți	repetent		
5	Barnea Emil	1923	April.	25	Iași	Iași	corig. latină	prom.	6,15
6	Bârză Nicolae	1925	Martie	6	"	"	corig. mat.	"	7,09
7	Bordei Alexandru	1924	Iunie	4	Șipote	"	Exmatriculat pt. absențe nemot.		
8	Codreanu Octavian	1924	Noemb.	12	Tg-Frumos	"	retras		
9	Crețu Mircea	1924	Sept.	25	Iași	"	repetent		
10	Dima Constantin	1923	Iunie	1	"	"	"		
11	Dimitriu Petru	1925	Iunie	25	Traie	Bihor	retras		
12	Fleșeru Miron	1924	Iulie	22	București	Ilfov	promovat		6,60

No. cr.	Numele și pronumele elevilor		Data și locul nașterii					Situția		Media	Obs.
			Anul	Luna	Ziua	Comuna	Judetul	Iunie	Sept.		
13	Gheorghică Socrate		1925	Febr.	17	Iași	Iași	promovat		6,23	
14	Gheorghiu Petru		1925	Aug.	14	Tg. Ocna	Bacău	"		6,53	
15	Grama Gheorghe		1925	Febr.	3	Tighina	Tighina	"		7,10	
16	Lungeanu Mihail		1924	April.	12	Frumușița	Covurlui	"		7,11	
17	Marcoci D. Nicolae		1923	Ian.	21	Miroslava	Iași	cor. rom. geog.	prom.	6,01	
18	Moșnin Victor		1925	Oct.	14	Văscăuți	Soroca	corig. mat.	"	6,32	
19	Panaitescu Alexa		1925	Sept.	25	Săveni	Dorohoi	promovat		6,82	
20	Petrovici Iules		1924	Noemb.	30	Iași	Iași	cor. geogr. mat.	prom.	6,30	
21	Plăcișteanu Gheorghe		1924	Dec.	3	"	"	corig. istoric	transf. ex. cor. la lte. Aplic.	6,10	
22	Popescu Ștefan		1925	Oct.	16	Canara	Constanța	promovat		7,30	
23	Porumb I. Ioan		1925	Noemb.	9	Iași	Iași	corig. lat. filoz.	prom.	5,71	
24	Prisacaru Mircea		1925	Iunie	3	Lungani	"	promovat		6,49	
25	Raba Traian		1924	Iunie	30	Cluj	Cluj	repetent			
26	Rusu Gheorghe		1923	Mai	3	Șipote	Iași	corig. filoz.	prom.	5,91	
27	Samotchi Constantin		1924	"	24	Unțești	Bălți	promovat		6,80	
28	Sonohat Gheorghe		1925	Febr.	1	Călărăși	Botoșani	"		6,20	
29	Scânteianu Mihail		1924	Oct.	1	Scânteia	Vaslui	"		8,23	
30	Secu Mihai		1924	Noemb.	19	Țigănași	Iași	Exmatriculat pt. absențe nemot.			
31	Serdeliuc Gheorghe		1925	Noemb.	27	Tighina	Tighina	promovat		8,06	
32	Sevastian Dumitru		1929	Febr.	24	Hermeziu	Iași	exmatriculat pt. absențe nemot.			

33	Stefănescu Gheorghe	1923	Oct.	18	Iași	Iași	repetent		
34	Todiraș Eugen	1925	Dec.	7	Burdujeni	Suceava	cor. lat. și fil.	prom.	6,48
35	Tutoveanu Teodor	1924	Sept.	15	Iași	Iași	cor. matim		5,71
36	Vararu Ioan	1924	Ian.	20	Medgidia	Constanța	cor. mat. fiz.		5,82
37	Vasilii Ioan	1925	Iunie	19	Iași	Iași	promovat		9,53
38	Zelinschi Constantin	1924	April.	7	Călărași	Botoșani	cor. franc lat.	prom.	5,62

Clasa VII-a lit.

1	Antohei Ionel	1924	Martie	28	Negrești	Vaslui	promovat		8,51
2	Afrășinei Mina	1923	Dec.	22	Cremenciu	Soroca	"		6,97
3	Baran Traian	1923	Dec.	9	Tomești	Iași	"		8,55
4	Calimachi Gristu	1924	Mai	18	București	Ilfov	"		6,60
5	Chiundun Aurel	1924	Sept	1	Iași	Iași	"		6,82
6	Covali Petru	1924	Iulie	16	Ploești	Prahova	cor. lat. franc.	prom.	6,75
7	Mihail Dorel	1924	Iunie	15	Iași	Iași	promovat		7,73
8	Popovici Ioan	1925	Mai	3	"	"	"		6,72
9	Popovici Sava	1924	Aug.	29	Cucuteni	"	"		6,88
10	Puchiu Ioan	1921	Aug.	24	Craiova	Dolj	"		7,72
11	Ulea Sorin	1925	Mai	3	Iași	Iași	"		7,00

Clasa VII-a Șt.

1	Arhip Emil	1923	Mai	2	Scobinți	Iași	promovat		8,13
2	Axinte Dan	1925	Mai	26	Iași	"	elim. cu dr. de a		
3	Bărbuncă Virgil	1924	Iulie	8	"	"	se prez. ca part.		5,92
4	Beșleagă Eugen	1923	Aug.	24	"	"	promovat		6,26
5	Botez Matei	1923	Dec.	25	"	"	"		6,65
6	Boușcă Alex. Francisc	1924	Mai	30	"	"	cor. germ.	prom.	6,25

No. crt	Numele și pronumele elevilor		Data și locul nașterii				Situația		Media	Obs.	
			Anul	Luna	Zina	Comuna	Județul	Iunie			Sept.
7	Cernat	Dumitru	1923	Oct.	5	București	Ilfov	repetent			
8	Cioarsă	Octavian	1923	Aprilie	7	Iași	Iași	promovat		5,91	
9	Critico	Aristotel	19	Dec.	30	"	"	cor. nat., mat.	prom.	6,72	
10	Curteanu	Nicolae	1923	Mai	15	"	"	cor. filosof.	"	6,53	
11	Dănăiță	Anton	1923	Nov.	12	"	"	cor. filos. mat.	"	6,54	
12	Dimitriu	Tigran	1923	Iulie	26	București	Ilfov	repetent			
13	Fetcu	Alexandru	1925	Febr.	26	Șipote	Iași	promovat		6,27	
14	Ghiurț	Petru	1922	Ian.	4	Iași	"	"		5,92	
15	Gheorghiu	Alexandru	1923	Sept.	18	Tg. Ocna	Bacău	corig. mat.	prom.	6,75	
16	Genescu	Paul	1924	Aug.	21	Tighina	Tighina	cor. germ. geogr.	"	6,02	
17	Giurgea	Aurel	1923	Dec.	30	Urechești	Râmnicu-Sarat	retras		6,47	
18	Grapan	Victor	1923	Febr.	22	Lespezi	Baia	promovat		7,12	
19	Groholshi	Sergiu Grigore	1924	Febr.	19	Cernăuți	Cernăuți	"		6,12	
20	Ionescu	Petru	1922	Sept.	14	Iași	Iași	cor. ist. filosof.	prom.	7,46	
21	Lateș	Mircea Ioan	1925	Ian.	27	"	"	promovat			
22	Manolescu	Petru	1923	April.	3	"	"	repetent		8,53	
23	Marinescu	Nicolae Petru	1924	Martie	1	Giurgiu	Vlașca	promovat		5,74	
24	Mihailovici	Alexandru	1923	"	21	Botoșani	Botoșani	cor. ist. fiz.	prom.	6,71	
25	Mihu	Dumitru	1921	Sept.	23	Grajduri	Vaslui	promovat			
26	Mircea	Corneliu Marcel	1924	Mai	14	Iași	Iași	cor. franc. filos.	repet.	7,79	
27	Moraru	Constantin	1925	"	12	Miroslava	"	promovat		6,27	
28	Neagu	Gheorghe	1923	Sept.	26	Iași	"	cor. franc. filos.	prom.		

29	Petrescu Ovidiu	1924	Iulie	20	Iași	Iași	promovat	7,60
30	Popa Nicolai	1923	Aug.	2	"	"	retras	
31	Popescu Alexandru	1923	Aug.	30	"	Dumești	repetent	
32	Popovici Eusebiu	1924	Aug.	31	Pașcani	Baia	"	7,82
33	Rașcu Paul Emil	1924	Dec.	3	Chișinău	Lăpușna	promovat	7,98
34	Roșu Aurel	1925	Mai	27	Cucuteni	Iași	"	
35	Sauer Gheorghe	1924	"	14	Iași	"	repetent	
36	Secu Aristotel	1924	Aug.	29	Viforeni	Bacău	cor. germ.	6,08
37	Slivinski Romulus Nicolae	1923	Dec.	18	Iași	Iași	cor. mat.	6,75
38	Sumănu Gheorghe	1924	Martie	17	Leorda	Botoșani	cor. filosof	6,18
39	Țoni Mihail	1924	Iulie	24	Chișinău	Lăpușna	cor. geog. fiz.	7,43
40	Veisa Alexand u	1925	Ian.	17	Urziceni	Ialomița	promovat	6,92
41	Ștefănescu Eduard	1924	"	16	Tomești	Iași	cor. germ. mat.	5,76
							prom.	
							"	
							"	
							prom.	

Clasa VIII-a Lit.

1	Bogdan Iancu	1922	Aug.	14	Vărfurile	Arad	promovat	8,17
2	Botez Simion Radu	1923	Dec.	25	Iași	Iași	"	8,17
3	Cristescu Grigore	1921	Oct.	30	Pașcani	Baia	"	7,15
4	Eftimiu P. Petru	1922	Martie	14	Botoșani	Botoșani	"	6,75
5	Frasin C. Gheorghe	1923	Mai	6	Negrești	Vaslui	"	7,08
6	Ghemeș Gheorghe	1922	Dec.	29	Băiceni	Iași	"	7,15
7	Gheorghită Aristide	1923	Mai	30	Iași	"	"	7,82
8	Hanganu Bruno	1923	Sept.	23	Chișinău	Lăpușna	"	7,58
9	Hordilă Constantin	1923	Martie	27	Șăbăoani	Roman	cor. lat. elenă	6,75
10	Hotnog Vladimir	1923	Iulie	9	Costuleni	Iași	promovat	7,18
11	Ignat Ovidiu	1920	Dec.	3	Ciurea	"	"	7,71
12	Munteanu Romeo	1923	Noem.	12	Iași	"	"	6,89

No. cr.	Numele și pronumele elevilor	Data și locul nașterii						Situația		Media	Obs.
		Anul	Luna	Ziua	Comuna	Județul	Iunie	Sept.			
13	Stoleriu Valeriu	1924	Aprilie	11	Iași	Iași				8,85	
14	Strungariu Constantin	1922	Aug.	28	Botoșani	Botoșani		promovat		7,49	
15	Serban Radu	1923	Mai	12	Galăț	Covurlui		"		7,35	
16	Stefan Ioan	1923	Oct.	16	Cet. Albă	Cet.-Albă		"		7,15	
17	Tiron Ștefan	1922	Dec.	26	Iași	Iași		"		7,14	
18	Veisa Emil	1924	Aprilie	21	Urziceni	Ialomița		"		7,22	
Clasa VIII-a Șt.											
1	Baușic Alexandru	1923	Sept.	13	Iași	Iași					8,63
2	Băjenaru Mircea Puiu	1923	Mai	20	"	"		promovat			
3	Buhman Jean	1922	Oct.	4	"	"		retras ex. part.			
4	Cinic Constantin	1923	Dec.	18	Chișinău	Lăpușna		promovat			7,97
5	Crucianu Cezar	1923	Ian.	30	Bârlad	Tutova		"			7,03
6	Dumitrașcu Mircea	1923	Iulie	14	Crețești	Fălciu		"			7,22
7	Galaction D. Lucian	1923	Nov.	13	Iași	Iași		cot. rom. filos.			6,65
8	Grigore M. Carol	1923	Ian.	21	Săveni	Dorohoi		Iulie promovat			7,42
9	Ioan Gh. Eugen	1923	Iulie	17	Tecuci	Tecuci		promovat			7,10
10	Ionescu Paul	1923	Iulie	16	Iași	Iași		"			9,33
11	Lăzescu Eugen	1923	Nov.	29	Galata	"		"			8,61
								"			6,64

12	Mardiros Gabriel	1923	Aug.	16	Iași	Iași	promovat	7,83
13	Moga Paul Virgil	1923	Ian.	22	"	"	"	7,14
14	Ostapovici Emil	1923	Aprilie	16	"	"	con. fil. fizico-chim.	6,94
15	Patelli Tudor	1923	Iulie	25	"	"	promovat	8,08
16	Pendefunda Gheorghe	1923	Mai	9	Tg. Ungheni	Bălți	"	7,87
17	Pițu Mircea	1923	Febr.	3	Iași	Iași	"	8,33
19	Popovici Nicolae	1923	Ian.	25	Dorohoi	Dorohoi	"	7,01
20	Precul Boris	1923	Iunie	6	Hotin	Hotin	"	6,90
21	Scănteianu Traian	1923	April.	21	Scănteia	Vaslui	"	7,64
22	Srochi Anatolie	1921	Febr.	16	Fălești	Bălți	"	7,11
23	Suciu Leon	1923	Oct.	1	Căpâlnița	Odorhei	"	7,15
24	Trifan Nicolae	1923	Mai	14	Dănești	Vaslui	"	8,42
25	Tvighun Evghenii	1923	Iunie	4	Tighina	Tighina	"	6,96
26	Untu Laurențiu Eusebiu	1922	Dec.	5	Buciumeni	Tecuci	"	6,40

Clasa II-a

1	Acostăchioaie C. Petru	1929	Dec.	25	Iași	Iași	cor. Germ. Calligr. prom.	prom.
2	Agapescu N. Cristian-Dan	1920	Mai	14	Iași	Iași	prom. cor. Germană	prom.
3	Baran D. Dan	1930	Iulie	21	Pocreaca	Iași	cor. Ist. Mat. Cal. art. 40R. i. S.	repet. conf. abs.
4	Diamant Bettynio Gh.							prom.
5	Duca N. Eugen							prom.
6	Florea T. Nicolai						cor. Calligr. Des. repet.	abs.
7	Mihăilescu Vasile							prom.
8	Petrușca M. Emil							prom.

Cu examen de diferență pt. clasa I-a

1	Vasiliiu Florin	1926	April.	1	Iași	Iași		admis
---	-----------------	------	--------	---	------	------	--	-------

Cl. V examen de diferență

1	Scaleschi Anatolie							admis
---	--------------------	--	--	--	--	--	--	-------

Cl. VII

1	Axinte I. Dan	1921	Iunie	27	Ismail	Ismail	repet. repet.	prom.
2	Borteanu C. Ștefan						cor. Fr. Germ.	prom.
3	Brânzei C. Eugen						prom.	prom.
4	Condurache Gh. Vasile						cor. Fiz.-Chimice	prom.
5	Ghelmetti F. Augustino						cor. Fiz.-Chimice	prom.
6	Grigoriu I. Ion	1921	Iunie	26	Ivancăuți	Cernăuți	repet.	prom.
7	Imbrea M. Petrea							prom.

No. crt.	Numele și pronumele elevilor		Data și locul nașterii				Situația		Media	Obs.	
			Anul	Luna	Ziua	Comuna	Judetul	Iunie			Sept.
8	Marcoci N. Nicolae		1920	Noem.	12	Galata	Iași				
9	Saint-Pierre O. Corneliu		1924	Aug.	23	Iași	Iași	prom.	cor. Desemn	prom.	
10	Zanet Gheorghe							repet,			
Sesiunea Iunie--Septembrie 1942											
Clasa I											
1	Apetroae A. Andrei		1922	Febr.	13	Cotnari	Iași				
2	Costea David		1912	Iunie	10	Păltiniș	Dorohoi	prom.			
3	Ghețu A. Nicolai		1926	Mai	11	Butești	Bălți	repet.		abs.	
4	Moraru Gh. Dimitrie		1929	Noem.	21	Sinești	Iași			abs.	
5	Popa Gh. Costache		1910	Mai	1	Plugari	Iași			abs.	
Clasa II											
1	Constantinescu N. Nicolae		1925	Febr.	19	Novaci	Gorj				
2	Crupenschi C. Jaques		1928	Iulie	7	Paris	Franța	prom.			
3	Gaman I. Gheorghe		1926	April	7	Andrieșeni	Iași			repet.	
4	Moraru V. Toader		1913	Febr.	26	Neagra S.	Câmpu-Lung			abs.	
5	Puflea V. Traian		1918	Sept.	23	Bogdănești	Tutova	repet.			

Clasa VII Șt.

1	Bușilă I. Adrian	1921	Dec.
2	Călinescu D. Petru	1921	Iulie
3	Gheorghiu Gr. Costică	1921	Dec.

14	Tecuci-	Tecuci	repet.
20	Holboca	Iași	repet.
20	Berești	Covurlui	repet.

Clasa VII Lit.

1	Ștefănescu C. Ioan	1924	Dec.
2	Trosc A. Roman-Andrei	1925	Noem.

25	Tătăruși	Baia	prom.
18	Iași	Iași	prom.

BACALAUREAȚI

Sesiunea extraordinară Mai 1942.

No. crt.	NUMELE și PRONUMELE	SITUAȚIA	Media
1	Cruceanu I. Lazăr	admis	6,60
2	Ghemis Gh. Gheorghe	"	7,50
3	Grigore M. Carol	"	7,40
4	Ignat Gr. Ovidiu	"	7,70
5	Stoleru E. Valeriu	"	7,20
6	Trifan N. Nicolae	"	8,20

Președinte, Prof. M. David

Sesiunea Iunie 1942.

1	Anania I. Gheorghe	admis	6,00
2	Baușic I. Alexandru	"	8,20
3	Bogdan I. Eugen	"	7,80
4	Botez C. Radu	"	6,80
5	Buhman I. Jean	"	7,30
6	Cinic C. Constantin	"	6,00
7	Cravețchi A. Nicolae	"	6,00
8	Cristescu Gr. Grigore	"	6,10
9	Eftimiu P. Petre	"	6,80
10	Frasin C. Gheorghe	"	6,20
11	Galaction D. Luchian	"	8,20
12	Gheorghiuță A. Aristide	"	7,50
13	Hanganu Bruno Constantin	"	7,50
14	Hotnog A. Vladimir	"	7,40
15	Ioan Gh. Eugen	"	8,90
16	Ionescu C. Paul	"	9,50
17	Lăzescu Eugen	"	6,90
18	Mardiros Gabriel	"	7,80
19	Munteanu I. Romeo	"	6,60
20	Moga D. Paul Virgil	"	7,10

No. crt.	NUMELE ȘI PRONUMELE	SITUAȚIA	Media
21	Patelli V. Tudor	admis	8,40
22	Pendefunda I. Gheorghe	"	7,20
23	Pițu I. Mircea	"	7,20
24	Popovici N. Nicolae	"	6,60
25	Precul G. Boris	"	6,10
26	Pruteanu Constantin	"	6,40
27	Samotchi Gh. Niculai	"	6,40
28	Scânteianu Traian	"	7,50
29	Strochi Anatolie	"	8,00
30	Strugaru Constantin	"	6,60
31	Suciu Sergiu	"	7,30
32	Șerban Șt. Radu	"	7,80
33	Ștefan I. Ioan	"	6,80
34	Tiron V. Ștefan	"	7,30
35	Țvighun Evghenie	"	6,80
36	Untu Laurențiu	"	6,40
37	Veisa Emil	"	6,30

Președinte Prof. Al. Cludian

Sesiunea Septembrie 1942.

1	Hordilă Constantin	admis	6,30
2	Ostapovici Emil	"	6,80

Președinte, Prof. C. Fedeleș

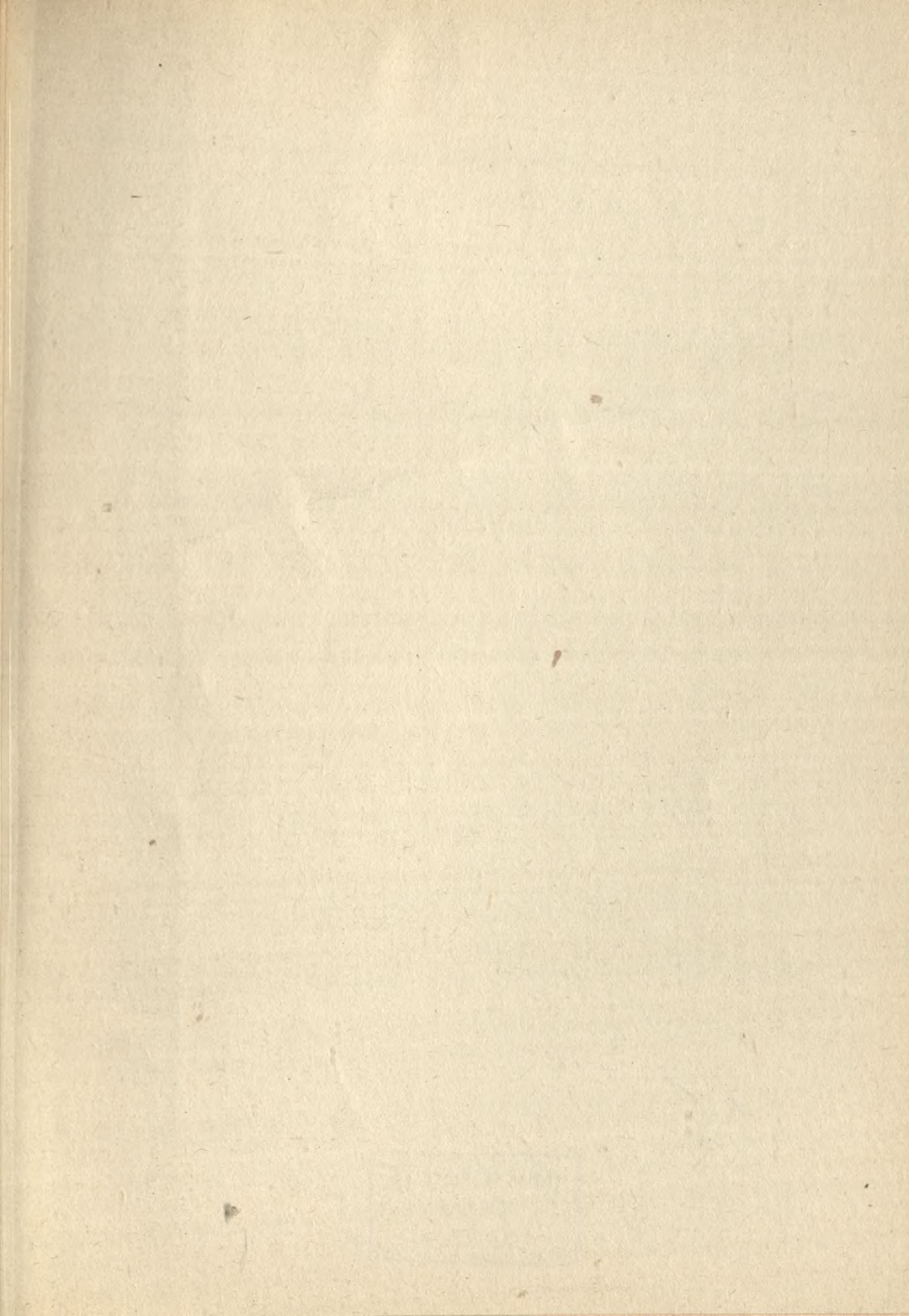
TABLOU

de elevii bursieri și semibursieri din anul școlar
1941 – 1942

Nr. crt.	Numele și prenumele elevilor	Clasa	Nr. crt.	Numele și prenumele elevilor	Clasa
Bursieri					
1	Arvinte Teodor	I	29	Neșțianu Titus	III
2	Dumitrescu Ioan	"	30	Antonescu Ioan	I
3	Florescu I. Mihai	"	31	Strătilă Mina	V B.
4	Iliescu Alexandru	"	32	Mardare Gheorghe	"
5	Leonte Constantin	"	33	Ungureanu Dumitru	"
6	Nicoleanu Ioan	"	34	Amărieuței Const.	VI
7	Părpăriță Emil	"	35	Burcoveanu Eduard	"
8	Pascaru Eugen	"	36	Scânteianu Mihai	"
9	Lupan C. Romeo	"	37	Serdeliuc Gheorghe	"
10	Roșu Vasile	"	38	Vasiliu Ioan	"
11	Sârbu Emil	"	39	Arhip Emil	VII
12	Leonte Candiano	"	40	Antoși Ionel	"
13	Vulpe Adrian	"	41	Roșu C. Aurel	"
14	Palade Laurențiu	II	42	Botez Radu	VIII
15	Poclitaru Teodor	IIA	43	Popovici Neculai	"
16	Căliman Petru	III	44	Pendefunda Gheorghe	"
17	Movileanu Valeriu	"	45	Trifan Nicolae	"
18	Nicolau Mihai	"	46	Bogdan Eugen	"
19	Vatamanu Gheorghe	"	47	Stoleriu Valeriu	"
20	Olărescu Călin	"	48	Halacu Eugen	II
21	Munteanu Alexandru	"	Semibursieri		
22	Ambrozie Corneliu	IV	1	Dragan Constantin	IV
23	Matei Paul	"	2	Plăeșu Razvan	"
24	Stratulat Constantin	"	3	Simionescu Const.	"
25	Baică Petru	"	4	Ichim Aurel	VI
26	Donici Silviu	V	5	Bausic Alexandru	8 St
27	Veleanu Barbu	"	6	Buhman Jean	"
28	Deleanu Spiridon	"			

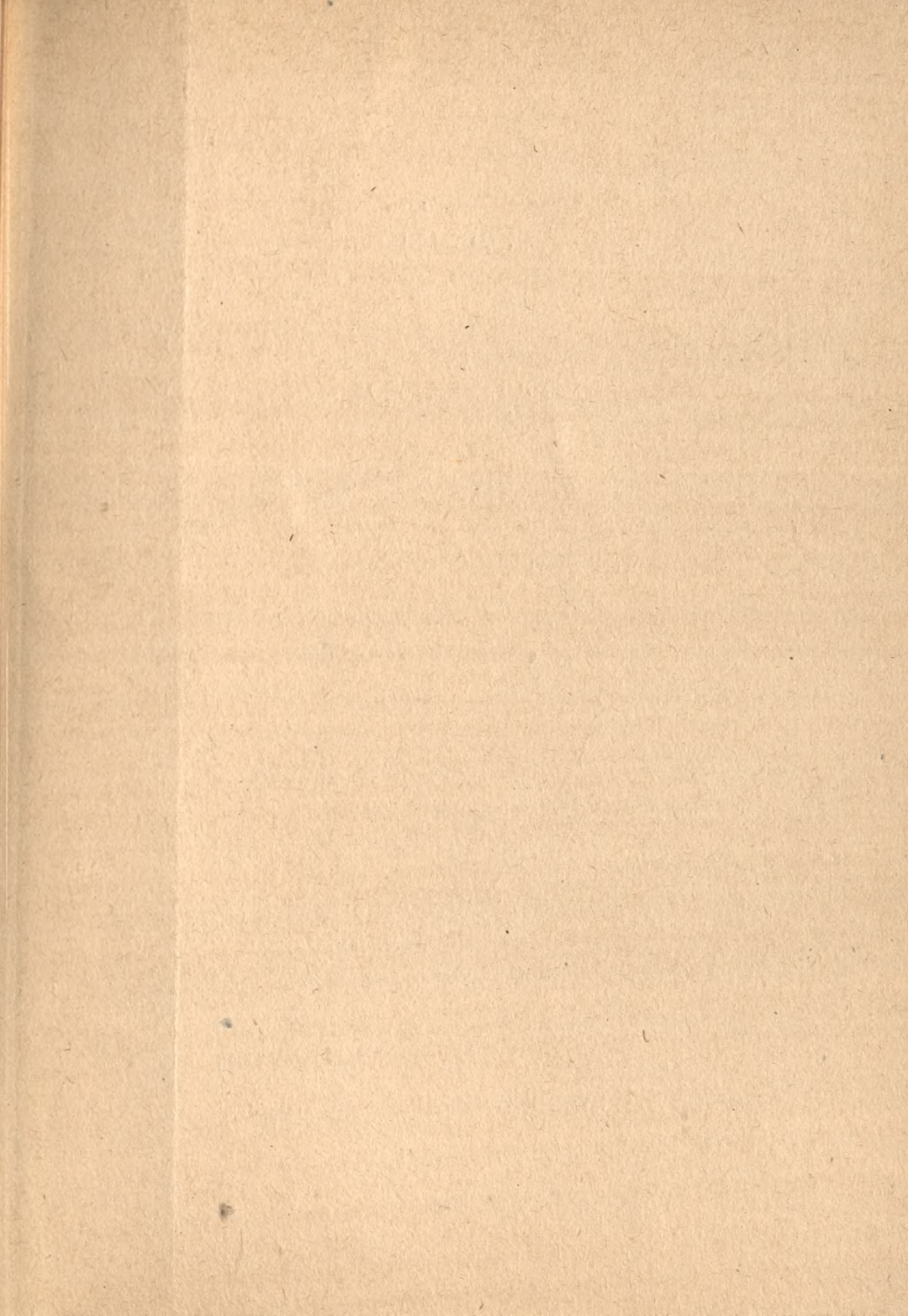
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ

— CLUJ —

25

ANTICARIAT,
CLUJ
Lei 35,—

111-350